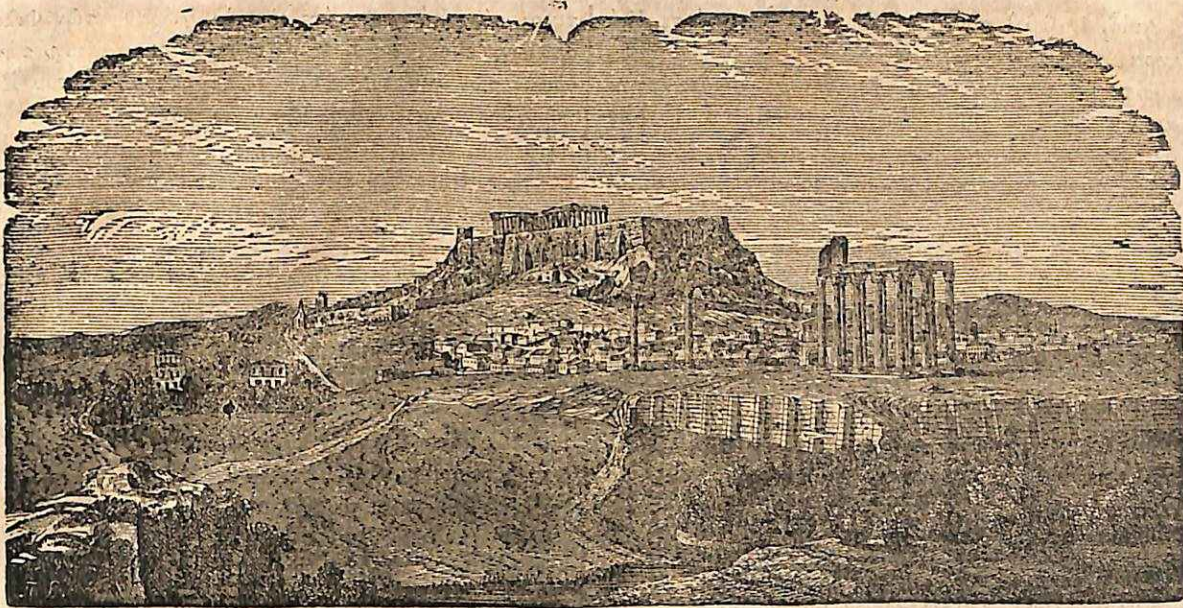

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΔΕΚΕΒΡΙΟΥ, 1859.

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 233.

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ.

(Συνέχ. Ὁρα φυλλάδ. 226.)

—000—

β). *Ἀνόρθωσις ἐν Αἰγύπτῳ τῆς ἐγχωρίου
ΚΣΤ΄. σαύτιδος δυναστείας καὶ
τέλος αὐτῆς.*

Διαρκούσης ἐν Αἰγύπτῳ τῆς ΚΕ΄ αἰθιοπικῆς δυναστείας, ἐν ᾧ οἱ βασιλεῖς τοῦ ἡνωμένου κράτους τῆς Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας ἔμενον ἐδρεύοντες ἄλλοτε ἐν Θήβαις καὶ ἄλλοτε ἐν Ναπάτοις, ἡ χώρα τῆς Αἰγύπτου ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ ἀντιβασιλέων νομαρχῶν· τοιοῦτοι ἦσαν οἱ τρεῖς παρὰ Μανέθωνι ἀναφερόμενοι τῆς Σαΐδος νομάρχαι, ἐν οἷς καὶ ὁ ὑπὸ Σαβᾶκ τοῦ Β΄ φονευθεὶς Νεκῶς (Ἡρόδ. II. 152), καὶ τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ ἐπὶ Ταχαρχᾶ ἐν Μέμφιδι τοῦ ΦΘ΄ ἱερεὺς καὶ Ἀντιβασιλεὺς Σεθῶς, ὁ πολεμῆσας κατὰ τοῦ Σενναχηρίμ (Ἡρόδ. II. 141.).

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀμενριτίτιδος (693—687 π. Χρ.) ὁπότε κατὰ τὴν προηγουμένως παρ' ἐμοῦ δημοσιευθεῖσαν ἱερογλυφικὴν ἐπιγραφὴν (ὄρα Πανδώρας φυλλάδ. 226. σελ. 225 — 232) συνέβη ἡ ἐκεῖ ἀναφερομένη αὖ πεῖνα καὶ ὑδάτων ἔλλειψις καὶ «ξήρανσις τῶν ὀχετῶν», ὁπότε κατ' ἄλλην σύγ-

χρονον εἰ καὶ ποιητικωτέραν περιγραφὴν αὖ οἱ Αἰγύπτιοι ἔπινον τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν ἐλῶδες ὕδωρ διὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν ξήρανσιν τῶν διωρύχων· ὅτε ἐξηράνθη πᾶσα ὕδατος συναγωγὴ καὶ ἐν παντὶ ἔλει κλάμου καὶ παπύρου· ὅτε τὸ ἄχι τὸ χλωρὸν πᾶν κύκλω τοῦ ποταμοῦ, καὶ πᾶν τὸ σπειρόμενον διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐξηράνθη εἰς ἀνέμου φθορὰν (Ἡσαΐας ιθ'. 5—10.) καὶ τότε ἀκόμη ὑπὸ τὴν μεγάλην αὐτὴν βασιλίδαν ἐκυβέρνησαν καὶ ἄλλοι αὖ βασιλεῖς σκληροὶ, οἱ ἀρχόντες τῆς Τάνεως καὶ τῆς Μέμφεως. »

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀμενριτίτιδος ἐξέβη ἡ χώρα εἰς διετὴ ἀναρχίαν (687—685 π. Χρ.) ἡ διάδοχος θυγάτηρ Σεφινάτις (Shepenhar ἱερογλυφ. Σεφινάτις) δὲν ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τινων νομαρχῶν ἡγεμόνων ἐποφθαλμιῶντων τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν, καὶ τὴν μὴ ἀναγνώρισιν ἠκολούθησεν ἐμφύλιος πόλεμος, ὅτε αὖ ἡγέρθησαν Αἰγύπτιοι ἐπὶ Αἰγυπτίους καὶ ἐπολέμησαν πόλιν ἐπὶ πόλιν καὶ νομὸς ἐπὶ νομὸν » (Ἡσαΐας ιθ'. 2.), μέχρις οὗ ὁ πόλεμος ἔφερε τὴν καταστροφὴν τῶν νομαρχῶν τῆς Τάνεως καὶ τὴν ἐπικράτησιν πρὸς καιρὸν τῶν ἡγεμόνων τῆς Μέμφεως, οἵτινες ἐκυβέρνησαν πλανῶντες τὴν Αἰγυπτόν κατὰ φυλάς. (Ἡσ. ιθ'. 13. -Διοδώρ. I. 66.)

Μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῶν διασποραγμῶν διηρέθη ἡ χώρα ἐπὶ δώδεκα ἡγεμονίας ἐχούσας ἐπὶ κεφαλῇς δώδεκα βασιλίσκους, τοὺς λεγομένους δωδεκάρχας, οἵτινες ἐπιγαμίαι καὶ συνθήκας ποιησάμενοι πρὸς ἀλλήλους (Ἡρόδ. II. 147.

— Διόδ. I. 66.) συνεβασίλευον ἐπὶ δεκαπέντε ὁλόκληρα ἔτη (685—670 π. Χρ.).

Τότε εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ τῆς Σαΐδος δωδεκάρχος, Ψαμμίτιχος ὁ Α' Οὐαχετράς (Psametik I. Uahhetá ιερογλυφ.) ἀπόγονος τῆς ΚΑ' πατρίδος τοῦ Βακχόρεως δυναστείας καὶ υἱὸς τοῦ νομάρχου Νεκῶ, ὅστις μετὰ τὴν θανάτωσιν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐπὶ Σαδακῶ τοῦ Β', νήπιον ἔτι ὢν, εἶχε καταφύγει εἰς τὴν Συρίαν (Ἡρόδ. II. 152), μετέπειτα δὲ ἀνδρωθεὶς ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Αμενιρίτιδος εἶχεν ἀνακληθῆ εἰς τὴν νομαρχίαν τῆς πατρίδος τοῦ Σαΐος, νυμφευθεὶς τὴν νόμιμον τῆς αἰθιοπικῆς δυναστείας κληρονόμον τοῦ στέμματος ἡγεμονίδα καὶ τοῦ θρόνου διάδοχον Σεφινάπιδαν, τὴν μόνην τῆς Αμενιρίτιδος καὶ τοῦ Πάγχη θυγατέρα, τὴν φέρουσαν τὸν τίτλον α θεοῦ ἀστῆρ, ἢ συνήνωτε τὰ ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου πάσης δικαιώματα τῆς αἰθιοπικῆς δυναστείας μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἀπαιτήσεων τοῦ ἰδίου τοῦ σαΐτικου οἴκου, καὶ εἰλκυσεν οὕτω τὰς ὑπονοίας τῶν συμβασιλεύοντων δωδεκαρχῶν, οἵτινες ἐγερθέντες κατ' αὐτοῦ τὸν ἐστενοχώρησαν εἰς τὰ παρά τὴν θάλασσαν ἔλη.

Ἀλλ' ὁ Ψαμμίτιχος, ἐκ τῆς Καρίας καὶ Ἰωνίας μεταπεμψάμενος μισθοφόρους, καθήρσε πρῶτον τοὺς ἀντικατασσομένους καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ μὴ ἀναγνωρίζοντος δωδεκάρχου, ὃν τινες μὲν ἀπέκτεινεν ἄλλους δὲ ἐξεδίωξε (Ἡρόδ. II. 152.—Διόδ. I. 66.) καὶ τῆς ὅλης βασιλείας γενόμενος κύριος (670 π. Χρ.) ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς Ἰωνας καὶ Κῆρας τὸ κράτος τοῦ τοῦ λοιποῦ, διοργανίσας αὐτοὺς εἰς στρατιωτικὰς ἀποικίας, θεμελιώσας τὰ λεγόμενα στρατόπεδα (mennu en mesha ιερογλυφ.) μεταξὺ Βουβάστιος καὶ Πελουσίου διὰ τοὺς Κῆρας καὶ Ἰωνας (Ἡρόδ. II. 154), τὸ τῶν Μιλησίων τεῖχος παρὰ τὸ στόμα τοῦ Νεῖλου, τὸ βολβίτινον (Στράβ. IZ. α. 18. σελ. 804.) καὶ ἐν Μέρφει διὰ τοὺς Τυρίους τὸ λεγόμενον Τυρίων στρατόπεδον (Ἡρόδ. II. 142), καὶ προικοδοτήσας τοὺς στρατιώτας μὲ ἐθνικὰ τῆς Αἰγύπτου κτήματα, ἐκτὸς συντάξεων καὶ ἄλλων ὠρεῶν. Συγχρόνως ὅμως ὑπέθαλπεν ὁ Ψαμμίτιχος καὶ τὸ ἱερατεῖον, κτίζων ἢ ἐπισκευάζων ναοὺς καὶ κληροδοτῶν αὐτοὺς· μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐποίησε καὶ τῷ Φθᾷ προπύλαια ἐν Μέρφει, τὰ πρὸς νότον, καὶ αὐτὴν τῷ Ἀπει ἀντικρὺ τῶν προπυλαίων φιλοδόμησε περίστυλον καὶ πλήρη ἀναγλύφων (Ἡρόδ. II. 153.—Διόδ. I. 67.)· εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀνεκάλυψεν ὁ κύριος Bruhsch τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1853 ἀνάγλυφον Ψαμμίτιχου τοῦ Α' ἐπὶ θρόνου καὶ μὲ ἐπιγραφὴν α Ψαμμίτιχος Οὐαχετράς τῷ Φθᾷ τοῦ νοτίου τεύχους.

Διὰ τῆς βοηθείας τῶν ξένων μισθοφόρων διενεχθεὶς ὁ Ψαμμίτιχος νὰ ἐκτείνῃ τὴν κυριαρχίαν του καὶ ἐπὶ τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα, διότι μόνον ἡ τῶν Φιλισταίων πόλις Ἄζωτος (Asdod ιερογλυφ.) ἀνέστη εἰκοσιεννέα ὅλα ἔτη (Ἡρόδ. II. 157.), καὶ ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Σκυθῶν διὰ τῆς Συρίας ἐπαπειλοῦσα τὴν Αἰγύπτου διέκοψε πρὸς καιρὸν τὴν περαιοσιν τοῦ πολέμου· ὁ Ψαμμί-

τιχος, εὐρισκόμενος τότε εἰς τὴν χώραν τῶν Φιλισταίων, ἐδοκίμασεν εἰς μάτην νὰ ἀναγκάσῃ τὴν ὁρμὴν τῶν Σκυθῶν· ἀλλὰ τὰ στρατεύματά του δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τῶν βαρβάρων τὸν συρφετὸν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη διὰ χρυσοῦ νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὴν προόδον των κατὰ τῆς Αἰγύπτου (Justin. II. 3.—Orosius I. 14.—Jordan. de Reb. Getic.).—

Ἡ κατὰ τοὺς πολέμους δειχθεῖσα μεροληψία τοῦ Ψαμμίτιχου διὰ τοὺς ξένους μισθοφόρους, ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὁποίων εἶχε σχηματίσει τὴν ἰδιαιτέραν του σωματοφυλακὴν καὶ τὰ τάγματα τῶν ἐπιλέκτων, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους πάντοτε ἔδιδε τὴν προτίμησιν καὶ δεξιὰν εἰς τὰς παρατάξεις θέσιν, ἤγειρεν ἐναντίον του τοὺς ἐγγωρίους στρατοὺς, οἵτινες, μὴ ὑποφέροντες τὴν τῶν ξένων ὑπεροχὴν, ἠρνήθησαν τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν, καὶ ἀποστάντες ἀπεσύρθησαν τῶν φρουρῶν τῆς χώρας καὶ ἤλθον αὐτόμολοι εἰς Αἰθιοπίαν, τῆς ὁποίας ὁ βασιλεὺς τοὺς μετῴκισεν εἰς τὰ ἐνδότερα. Ὁ Ψαμμίτιχος ἐπεμψε κατὰ τῶν φευγόντων τινὰς τῶν αἰγυπτίων ἡγεμόνων νομαρχῶν νὰ τοὺς πείσωσιν εἰς ἐπιστροφὴν· ἀφ' οὗ δὲ οὗτοι ἔμειναν ἀπρακτοί, ἠναγκάσθη νὰ πέμψῃ στολίσκον ἐπὶ τοῦ Νεῖλου κατ' αὐτῶν μὲ ἰωνικὰ στρατεύματα καὶ νὰ στήσῃ φρουράς εἰς τὰ μεθόρια τῆς Αἰθιοπίας (Διόδ. I. 67.—Ἡρόδ. II. 30.). Τὸ συμβὰν ἐπιβεβαιούται ἀπὸ τῆς ἐν Ράμεσσόπιδαν (Abu-Simpel ἀραβιστί) πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρὰ διαφόρων ἀναγνωσθείσης ἐλληνικῆς ἐπιγραφῆς, ἐχούσης οὕτω· α βασιλέως ἐλθόντος ἐς Ἐλεφαν· ὃν τίναν Ψαμματίχο, ταῦτα ἔγραψαν τοῖς σὺν Ψαμμάτιχῳ τῷ Θεοκλ[ήτῳ]· ἔπλεον, ἤλθον δὲ Κέρ· ὃς κιος κατ' ὑπερβολὴν ἐς τὸ ποταμὸς ἀνίη ἀλλόγλωσσος, ὃ ἦκε ποτὲ σὺν Αἰγυπτίοις Ράμεσσος· ἔγραψε Δαμείαρχος Ἀμοιβεῖχο καὶ Πέλεφος Εὐδά· ὃς μο· ὃ (περίεργος εἶνε εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιγραφὴν ἡ γραφὴ Θ=ω, Ο=θ, Π=η, καὶ Ο=κ εἰς τὸ τελευταῖον ὄνομα).—

Ὁ Ψαμμίτιχος ἐπιστρέψας ἐκ τῆς κατὰ τῶν ἀποστάντων στρατείας ἐπεμελήθη τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ κράτους τοῦ διοικήσεως καὶ μάλιστα τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ τῶν προσόδων κλάδου, ἐποίησατο δὲ καὶ συμμαχίας καὶ ἐμπορικὰς συνθήκας μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων, προστατεύων τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ ἀποδημοῦντας ἢ μετοικοῦντας ξένους. Τὸ μετὰ τῶν ξένων ἐμπόριον ἦτο πρὸ αὐτοῦ ἀπηνεχόμενον ὁλοτελὲς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ξένα πλοῖα δὲν ἦσαν δεκτὰ εἰ μὴ μόνον εἰς τὸ Κανωβικὸν λεγόμενον στόμα τοῦ Νεῖλου (Ἡρόδ. II. 179.—Στράβ. IZ. α. 18 σελ. 804.), ὅπου τὸ ἐμπόριον ἐγένετο κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην Θωνιν (Διόδ. I. 19). Ἀλλ' ἐπὶ Ψαμμίτιχου ἠνοίχθησαν τοῖς Ἑλλήσι καὶ Φοίνιξι πάντες οἱ τῆς Αἰγύπτου λιμένες καὶ συνεχωρήθη αὐτοῖς καὶ αὐτὴ ἡ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ποταμοπλοία, ὅπου ἠδύναντο νὰ ἐμπορεύωνται ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ.

Εἰσῆξε δὲ ὁ Ψαμμίτιχος καὶ τὴν ἐλληνικὴν εἰς τὸ κράτος του παιδείαν, ὡς καὶ ἐντὸς τῆς βασιλεί-

κῆς αὐτῆς (Διόδ. I. 67.), καὶ διὰ τῆς μαθητεύσεως παρ' Ἑλλήσι παιδῶν αἰγυπτίων ἐμόρφωσε τὴν μετέπειτα τῶν διερχομένων τάξιν (Ἡρόδ. II. 156.) τὴν ἀπαραιτήτως ἀναγκαιοῦσαν τότε καὶ τοσαῦτα χρησιμεύσαν τῷ λοιποῦ εἰς τὰς μετὰ τῶν ξένων συναλλαγὰς καὶ σχέσεις.

Ὁ φιλέλλην αὐτὸς βασιλεὺς, ὅστις ἀπλοῦς ὢν ἐτι νομάρχης εἶχε νυμφευθῇ ἀγνωστὸν τινα ἐγγωρίαν, ἔσχεν υἱὸν ἐξ αὐτῆς, τὸν μετέπειτα διάδοχόν του βασιλέα Νεκῶν· ἀλλ' ἐπὶ τῆς δωδεκαρχίας αὐτοῦ νυμφευθεὶς τὴν τοῦ στέμματος ἡγεμονίδα Σεφινάπιν ἔσχε παρ' αὐτῆς θυγατέρα τὴν ἡγεμονίδα Νίτοκριν (Nitager ιερογλυφ.), φέρουσαν τίτλον α θεοῦ ἀστῆρ ὡς ἡ μήτηρ τῆς, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ ὁμοπάτριος πρεσβύτερος ἀδελφὸς τῆς Νεκῶς ἄμα ἡλικιωθεὶσαν ὑπᾶνδρευσε τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ψαμμίτιχῳ τῷ Β'. ἵνα ἐξασφαλίσῃ αὐτῷ τὴν τοῦ θρόνου διαδοχὴν (ιερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί.).—

Ψαμμίτιχον τὸν Α' Οὐαχετράν μετὰ δεκαπενταετὴ δωδεκαρχίαν καὶ πεντηκονταεσσάρων ἐτῶν βασιλείαν ἀποθανόντα ὑπέργηρον διεδέχθη (646 π. Χρ.) ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Αἰγύπτου ὁ υἱὸς του Νεκῶς (Νεχῶ κατὰ τοὺς Ο.—Neku ιερογλυφ.), ὅστις προβεβηκὼς ἤδη τὴν ἡλικίαν ἀναβάς ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἐξακολουθῶν τὴν πολιτικὴν καὶ τὸ φρόνημα τοῦ πατρὸς του, προσήλωσε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐπεχείρησε τὴν ἐνῶσιν τῆς μεσογείου μετὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης διὰ τοῦ Νεῖλου μέσον διώρυγος. Ταύτην ἤρξατο πόλαι ποτὲ (περὶ τὰ 1350. π. Χρ.) Ράμεσσος ὁ μέγας ἐπικαλούμενος Σέσωστρις (Ramesu Sesu-Ra ιερογλυφ.), ἀλλ' ἀρῆσεν ἀτελεῖ (Στράβ. IZ. α. 25. σελ. 804.).—Ἡ διώρυξ (Ta-Dena ιερογλυφ.) ἤρχιζεν ὀλίγον κατ' ὑπερβολὴν τῆς Βουβάστιος πόλεως (Pa-Bast ιερογλ.—Pibseth ἑβρ.—σήμερον Tel-Basta ἀραβ.) καὶ ἐφέρετο πρὸς ἀνατολὰς σχεδὸν μέχρι τῶν πικρῶν καλουμένων λιμνῶν (Akahu ιερογλυφ. σήμερον Birket el Timsa ἀραβ.—λίμνη τῶν κροκοδείλων) παρὰ τὸ Πάτουμον ἐπὶ τῶν ἀραβικῶν μεθωρίων. (Pa-Chitum en Zal ιερογλυφ. καὶ Pa Chitum en Ramessu ἦτοι φρούριον τοῦ Σαλ ἢ τοῦ Ράμεσσος, Pithom ἑβραϊστί, ἢ μετέπειτα Ἡρώων κληθεῖσα πόλις εἰς γῆν Ράμεσσος, κατὰ τοὺς Ο'. Γένεσ. μσ'. 28., τὸ σημερινὸν Muqfar πλησίον τοῦ Abu-Kasheh).—

Ὁ Νεκῶς ὀρύξας εὐρύτερον τὴν ἀρχαίαν διώρυγαν τὴν ἐπέκτεινε μέχρις αὐτῶν τῶν πικρῶν λιμνῶν καὶ τὴν ἦνωσε μετ' αὐτῶν, ἐκείθεν δὲ τὴν ἐξακολούθησε πρὸς νότον, φέρων αὐτὴν πρὸς τὸν ἀράβιον κόλπον ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν λεγομένην θάλασσαν· ἀλλὰ δὲν νύτυχσε νὰ ἴδῃ τὸ πέρας τοῦ ἔργου, τὸν βίον ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλιπὼν (Στράβ. IZ. α. 25. σελ. 804.), ἢ μᾶλλον ἐπὶ πρότερον τοῦ ἔργου παυσάμενος διὰ τὰς τοῦ ἐπιχειρήματος τοπικὰς δυσκολίας καὶ τὰς παρεμπιπείσας στρατείας, καὶ τὴν ἐξακολούθησιν μετὰ γενεὰς ὕστερον εἰς ἕτερον ἀφῆσας ἄλλοθεν, Δαρεῖον τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν,

ἵνα πληρωθῇ ὁ χρησμός ὁ δοθεὶς τῷ Νεκῶ, ὅτι τῷ βαρβάρῳ αὐτὸς προσιργάζετο (Ἡρόδ. II. 158).—

Παυσάμενος τῆς διώρυγος ὁ Νεκῶς συνέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ περιήλθαι τῆς Αφρικῆς πρὸς ἀπόκτησιν τελειότερων γεωγραφικῶν γνώσεων καὶ ἀνίχνυσιν νέων ἐμπορικῶν δρόμων εἰς προαγωγὴν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς θαλασσοπλοίας, καὶ πρὸς τοῦτο ἀπέπεμψε Φοίνικας ἀνδρας ναυτικούς, οἵτινες ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀποπλεύσαντες ἐφέροντο πρὸς τὸν νότιον ὠκεανόν, ἐκείθεν δὲ τὴν νοτιωτάτην τῆς Αφρικῆς περιπλεύσαντες ἄκραν καὶ τὸν ἥλιον εἰς τὰ δεξιὰ ἔχοντες ἀνέβησαν πρὸς τὴν βόρειον θάλασσαν, καὶ κάμψαντες τὰς ἡρακλείους στήλας ἐφθασαν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τρία ἔτη (Ἡρόδ. IV. 42.).—

Συγχρόνως ἐστράφη ὁ Νεκῶς καὶ εἰς ἔργα πολεμικὰ καὶ ἐπειράθη, ὡς ὁ πατὴρ του, τὴν κατὰκτησιν τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, καὶ μάλιστα κατ' ἀρχὰς εὐτυχῶς καὶ ἐνδόξως· ἡ χώρα τῶν Φιλισταίων ἐκρατεῖτο ἤδη ἀπὸ τοῦ πατρὸς του μὲ Αἰγυπτιακὰς φρουράς, ὁ δὲ Νεκῶς, συγκροτήσας στόλον ἐπὶ τῆς μεσογείου θαλάσσης, ἐπρομήθευε δι' αὐτοῦ τὸν προὔπαρχοντα ἐκεῖ στρατὸν, καθὼς καὶ τὰ ἔσδρα σώματα, ἅτινα αὐτὸς ἐπὶ κεφαλῆς ἔφερε διὰ ξηρᾶς κατὰ τῆς Συρίας. (Ἡρόδ. II. 159.).

Ἡ Συρία, οὕσα ἐπὶ Ψαμμίτιχῳ τοῦ Α' ὑποτελής τοῦ μεγάλου βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων, καὶ διοικουμένη ὑπὸ σατράπου, ἐκράγεντος τοῦ πολέμου τῶν Μήδων καὶ τῆς δευτέρας ἐπαναστάσεως τῶν Βαβυλωνίων κατὰ τῆς Ἀσσυρίας, ἐγκαταλειμμένη καὶ σχεδὸν ἀνεξάρτητος, ἐφαίνετο λεία εὐάλωτος εἰς τὸν μεγαλειπρόβουλον Νεκῶν. Ἡ Νινευὶ ἀντείχεν ἐπὶ κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ὅτε ὁ Νεκῶς ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐπισπενδούσης βοηθείας ὑπὲρ τοῦ πολιορκουμένου μεγάλου βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων κατὰ τῶν ἀπασχολουμένων μὲ τὴν καταστροφὴν τοῦ Μήδων καὶ Βαβυλωνίων (ἰωσηπ. ἀρχ. X. 5, 4.—Ναοὺμ γ'. 9.) εἰσέβαλεν εἰς Παλαιστίνην καὶ Συρίαν (608 π. Χρ.).—Ὁ τότε βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Ἰούδα Ἰωσίας καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ὑποτελεῖς ἐν Συρίᾳ ἡγεμόνες, ἤλπιζον εἰς τὴν προσεγγίζουσαν πτόσιν τῆς Νενευτὶ, τὴν τελείαν ἀπελευθέρωσιν των ἀπὸ τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἐπικρατήσεως, καὶ ὑπ' οὐδένα ὄρον ἠδύναντο νὰ συγχωρήσωσιν εἰς νέον ἐξ Αἰγύπτου κατακτατὴν τὴν ὑποδούλωσιν τῆς χώρας αὐτῶν.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα ἐξεστράτευσε πρὸς ἀναγκάστειν τοῦ Νεκῶ εἰς τὴν προόδον του, ἃν καὶ ὁ τελευταῖος δι' ἀγγέλων ἐξήτει νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι ἡ εἰσβολὴ του εἰς Παλαιστίνην δὲν ἐγένετο ἐχθρική κατ' αὐτοῦ (Παραλειπ. Β. λέ. 24)· ἀλλὰ ὁ Ἰωσίας μὴ ἐμπιστευόμενος τοῖς λόγοις τοῦ Νεκῶ, προσφέρει μάχην ἐν Μαγεδδῷ, καὶ πίπτει ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τοῦ στέμματος του (Βασ. Α. κγ'. 29.—Παραλ. Β. λέ. 22—24)· ὁ Νεκῶς συμβάλλων τοῖς Σύροις καὶ Ἰουδαίοις καὶ νικῆσας ἐν Μαγεδδῷ (Megiddo ἑβρ. Makettian ιερογλυφ. Μαγδολ κατ' Ἡρόδοτον τῇ ἐν Παλαιστίνῃ, οὐχὶ τῇ ἐν Αἰγύπτῳ τῇ Migdol παρ' ἑβραίοις), ἐκπολιορκήσας δὲ καὶ τὴν Κάδουτιν ἢ τοὶ Γάζαν (Gazatu ιερογλυφ.

— Khazita σφρηγογράφ.) ἐκοράτησε πάσης τῆς Παλαιστίνης, καὶ προχωρήσας μέχρι τῆς ἄνω Συρίας καθύπερθε τοῦ θρόνου τὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωακίμ ἀναγορεύθη Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων Ἰωάχαζ, καὶ μετέφερεν αὐτὸν εἰς τὸ στρατοπέδον τοῦ εἰς Ριβλάθ τῆς χώρας Αἰμαθ, ἐκεῖθεν δὲ τὸν ἀπέστειλε δημοσίᾳ φυλαττόμενον εἰς Αἴγυπτον ὅπου καὶ ἀπέθανε· κατέστησε δὲ αὐτοῦ ὁ Νεκὼς βασιλέα ὑποτελῆ τὸν νεώτερον ἀδελφὸν τοῦ Ἰωάχαζ Ἐλιακίμ, μετονομάσας αὐτὸν Ἰωακείμ, καὶ φόρον αὐτῷ ἐπιβαλὼν τάλαντα χρυσοῦ ἑκατὸν καὶ ἄλλα τόσα ἀργύρου (Βασιλ. Δ. κγ'. 33—34. — παραλ. Β. λγ' 2—4.).

Γενόμενος ὁ Νεκὼς κύριος τῆς Συρίας πάσης μέχρι Εὐφράτου (Βασ. Δ. κδ'. 7.) ἐστρατοπέδευεν εἰς Χαρμεί (τὸ μετέπειτα Κιρκέσιον, Karkhemish ἑβρ. — ἱερογλυφ. Qarqamaish.) ἐπὶ τῷ ποταμῷ Εὐφράτῃ (Ἰερμ. κς'. 2). Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἔπεσεν ἡ Νινευὶ (606 π. Χρ.) εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μήδων καὶ Βαβυλωνίων, καὶ εἰς τὴν διανομὴν τῆς μεγάλης τῶν Ἀσσυρίων αυτοκρατορίας ἐδόθη παρὰ τῶν συμμάχων τὸ βασίλειον τῆς Συρίας μετὰ τῆς Μεσοποταμίας εἰς κληρὸν τοῦ βασιλέως τῆς Βαβυλώνης Ναβουπολασσάρ· οὗτος ἀσθενῶν ἀπέστειλε τὸν ἐν Νινευὶ στρατηγὸν υἱὸν τοῦ καὶ τοῦ θρόνου διάδογον Ναβουχοδονόσορα (Nabu-Kadar-Assar. σφρηγογράφ.) μετὰ μεγάλου στρατοῦ κατὰ τοῦ ἀρπάζαντος τὸ στέμμα τῆς Συρίας, καὶ ἐπαπειλοῦντος νὰ εἰσβάλῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Μεσοποταμίαν βασιλέως τῶν Αἰγυπτίων Νεκῶ. (Ἰώσηφ. κ. Απ. Ι. 19. — Ἀρχ. χ. 6. 1.). Ὁ Νεκὼς ἐξεληθὼν εἰς ἀπάντησίν του μετὰ δυνάμεως ἰσχυρᾶς Αἰθιοπικῶν καὶ Λιβυκῶν σωμάτων, Αἰγυπτίων ὀπλιτῶν, ἱππέων καὶ ἄρματλητῶν καὶ Λυδῶν τοξοτῶν (Ἰερμ. κς'. 9.) προσφέρει μάχην αἱματηράν· ἀλλὰ μεγάλην φθορὰν ὑποστὰς ἡττάται κατὰ κράτος (605 π. Χρ.). Τὰ Αἰγυπτιακὰ σώματα ἤρχισαν πρῶτα νὰ ὑποχωρῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω φεύγοντα καὶ κατακοπτόμενα ὑπὸ τῶν περικυκλούντων αὐτὰ Βαβυλωνίων (Ἰερμ. κς'. 5.), μετὰξὺ τῶν ὁποίων τὰ Ἑλληνικὰ μισθοφορικὰ τάγματα τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἔφεραν τὴν δόξαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διότι ἐκεῖνα ἦσαν τὰ ὁποῖα ἔτρεψαν τοὺς Αἰγυπτίους εἰς γενικὴν καὶ ἄτακτον φυγὴν, φεύγοντας ἀπὸ προσώπου μαχαίρας Ἑλληνικῆς (Ἰερμ. κς'. 16.). Τὸ ὄνομα τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἀπὸ τότε ἀκόμη εἶχε πληρώσει τὴν γῆν, καὶ ἡ φήμη του εἶχε φθάσει μέχρι τῆς Ἑλλάδος, ὅπουθεν σώματα ἐθελοντῶν ἔτρεχον εἰς ὑπηρεσίαν του, καθὼς ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀλκαίου, Ἀντιμενίδας ὁ Μιτυληναῖος, ὅστις συμμαχῶν τοῖς Βαβυλωνίοις ἐτέλεσε μεγάλα ἀνδραγαθήματα (Στράβ. ΙΓ. β'. 3. σελ. 617.). Ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων ὑπῆρχον Ἕλληνες μισθοφόροι, τὰ ἐπὶ Ψαμμίτιχου τοῦ Α' ὁργανισθέντα τάγματα τῶν ἐπιλέκτων καὶ τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ὅμως οὔτε αὐτοὶ ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθίσωσιν εἰς τῶν ὁμογενῶν ἀντιπάλων τὴν ὁρμὴν, διότι καὶ αὐτοὶ οἱ μισθωτοὶ ἐστράφησαν ἐπὶ τέλος εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔφυγον ὁμοθυμαδὸν (Ἰερμ. κς'. 21.).

Ὁ Νεκὼς ἡττηθεὶς ἐγκαταλείπει τὴν Συρίαν καὶ ἐπιστρέφει εἰς Αἴγυπτον, ὁ δὲ Ναβουχοδονόσορ παρακολουθῶν αὐτὸν ὑποτάσσει τὴν Συρίαν πᾶσαν καὶ Παλαιστίνην καὶ ἐκπολιορκεῖ τὴν Ἱερουσαλήμ, ποιοῦμενος ὑποτελῆ τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, (Βασ. Δ. κδ'. 1. — Δανιήλ α. 1—2.). Μόνοι αἱ παράλιοι τῶν Φιλισταίων πόλεις ἔμενον εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Νεκῶ, προμηθεύμεναι διὰ θαλάσσης παρὰ τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου (Brugsch Aeg. S. 67.).

Ὁ Ναβουχοδονόσορ προχωρῶν κατὰ τῆς Αἰγύπτου μακθάνει κατ' ὁδὸν τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως πατρὸς του Ναβωπολασσάρ, καὶ, καταλιπὼν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ στρατοῦ πρὸς κατοχὴν τῶν κατακτηθεισῶν ἐπαρχιῶν, ἐπιστρέφει μετὰ τῆς σωματοφυλακῆς του εἰς Βαβυλῶνα, ὅπου ἀναγορεύεται βασιλεὺς (604 π. Χρ.) καὶ διοργανίζει τὸ νεοσύστατον βασίλειόν του, εἰρηνοποιῶν τὰ ὅμορα νομαδικὰ καὶ ὀρεινὰ ἔθνη.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα Ἰωακείμ, πιστεύων ἐν τῷ μεταξὺ εἰς ὑποσχέσεις τοῦ Νεκῶ, ἐπαναστατεῖ κατὰ τοῦ κυριάρχου τοῦ βασιλέως τῆς Βαβυλώνης· ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορος μετὰ διαφόρων σωμάτων Χαλδαίων, Σύρων, Μωαβιτῶν καὶ Ἀμμωνιτῶν κατέπνιξαν εἰς τὸ αἶμα τὴν ἐπανάστασιν, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου οὔτε τότε οὔτε μετέπειτα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς του πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἰούδα. (Βασιλ. Δ. β'. 2—4. 7.) Ἐξ ἐναντίας ὁ Νεκὼς κλείσας μετὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἰρήνην, ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ ὡς ὑποτελῆς ἡγεμὼν τοῦλάχιστον διὰ τὴν χώραν τῶν Φιλισταίων, τὴν ὁποίαν ἐνέμετο ἔτι, καθότι εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἐλογίζοντο ὑποτελεῖς τοῦ βασιλέως τῆς Βαβυλώνης ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ἀσίας ἡγεμόνες. (πρόβλ. Ἰουδ. α. 10.).

Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Νεκὼς περιορισθεὶς ἐν τῷ τῆς Αἰγύπτου ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ κράτους του πολιτικὴν, καὶ ἔχων ἤδη προεξασφαλίσαι εἰς τὸν ἐκ τῆς συζύγου του Νηθ-Χετβ-ι-ριβάνης (κατὰ τὴν ἐν Βιέννῃ σωζομένην νεκροθήκην αὐτῆς) υἱὸν καὶ ἡγεμόνα Ψαμμίτιχον Β'. τὴν τοῦ θρόνου διαδοχὴν, διὰ τῆς ἐνώτεως αὐτοῦ μετὰ τῆς νομίμου διαδόχου καὶ κληρονομικῆς τοῦ στέμματος ἡγεμονίδος Νιτόκριδος, συνῆψεν εἰς ἐν πρόσωπον τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματα τῶν ἀπογόνων τῆς ΚΕ' αἰθιοπικῆς καὶ τῆς ΚΣ' σαΐτιδος δυναστείας. Οὕτω προητοιμασμένων τῶν τῆς διαδοχῆς πραγμάτων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νεκῶ (600 π. Χρ.) ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Αἰγύπτου Ψαμμίτιχος ὁ Β' ἐπικαλούμενος Μεγγέρης (Psammethek II. Mencheru ἱερογλυφ.) ἡ Ψάμουθις καὶ Ψάμμις (Ἡρόδ. II. 160), δικαιώματι τῆς συζύγου του καὶ ἑαυτοῦ βασιλεὺς τῆς ἄνω καὶ κάτω χώρας· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξ ὁμοῦ βασιλεύσας ἔτη (600—594 π. Χρ.) εἰς μάτην ἐδοκίμασε τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Αἰθιοπίας (Ἡρόδ. II. 161.), ἐν ᾧ ἐξηκολούθει μετὰ τῆς Βαβυλώνης τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς του συνομολογηθεῖσαν εἰρήνην.

Ἐν Παλαιστίνῃ ἔτη ὁλόκληρα εἶχον παρέλθει μετὰ τὴν καταβληθεῖσαν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰούδα, καὶ ὅμως οὔτε τὸ ταραχῶδες τοῦτο μικρὸν βασίλειον, οὔτε ἡ λοιπὴ Συρία εὐρίσκετο εἰς διαρκὴ εἰρήνην καὶ τελικὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων· ὁ Ναβουχοδονόσορ λαμβάνων προσωπικῶς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ του καὶ προσλαμβάνων συμμαχικὰ σώματα παρὰ τοῦ πενθεροῦ του βασιλέως τῶν Μήδων Κυαζάρους (Kayuwakhshatta σφρηγογράφ. — πρόβλ. Εὐπόλ. ἀπόσπ. 24.), εἰσβάλλει εἰς τὴν Συρίαν ἐκ νέου πρὸς εἰρήνευσιν αὐτῆς καὶ τῆς Παλαιστίνης, φθάνει ἔμπροσθεν τῆς Ἱερουσαλήμ, τὴν ἐκπολιορκεῖ (597 π. Χρ.), ἐκθρονίζει τὸν ἐν τῷ μεταξὺ ἀντὶ τοῦ πατρὸς του τρίμηνον βασιλεύσαντα Ἰωακείμ, καὶ τὸν πέμπει δέσμιον μετὰ δέκα χιλιάδων αἰχμαλώτων Ἰουδαίων εἰς Βαβυλῶνα, θέτων ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἱερουσαλήμ ὑποτελῆ βασιλέα τὸν Σεδεκίαν (Βασ. Δ. κδ'. 8. 10—17. — Παραλ. Β. λστ'. 9—10.).

Ἐγκαταστήσας ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς Ἱερουσαλήμ βασιλέα τὸν Σεδεκίαν, καὶ λαβὼν ὅρκους πίστεως ἐκ τῶν λοιπῶν τῆς Συρίας ὑποτελῶν ἡγεμόνων, ἔσπευσεν ὀπίσω εἰς Βαβυλῶνα, ὅτε, θανόντος τοῦ πενθεροῦ του Κυαζάρους (594 π. Χρ.) καὶ ἀναβάντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Μηδίας τοῦ Ἀστυάγου (Ashdakh σφρηγογράφ.) μὴ διακειμένου φιλικῶς πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπαπειλοῦντος τὴν Βαβυλῶνα μετὰ τῶν ὁμοίων ὑποτελῶν ἡγεμονιῶν, ἦναψεν ὁ πόλεμος (Ἰουδ. α. 5. 13—16.) μετὰξὺ Μήδων καὶ Βαβυλωνίων, τελειώσας ὑπὲρ τῶν τελευταίων (593 π. Χρ.).

Ὁ Ναβουχοδονόσορ πολεμῶν κατὰ τῶν Μήδων συνεκάλεσε πάντας τοὺς ὑποτελεῖς ἡγεμόνας καὶ λοιποὺς συμμάχους ἀπὸ Περσίδος μέχρι Κιλικίας καὶ ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι τοῦ Νείλου καὶ τῶν ὀρίων τῆς Αἰθιοπίας· ἀλλ' αὐτοὶ ἀπειθοῦντες ἠρνήθησαν εἰς τοὺς πρέσβεις του τὴν ἀποστολὴν στρατευμάτων ἢ πολεμικῆς ἀποσκευῆς, καὶ ὁ βασιλεὺς θυμωθεὶς ἀνέλαβε τὸν πόλεμον ἰδίαις δυνάμεσιν, ὁμῶς ἐκδίχησιν κατὰ τῶν ἀπειθῶν ἡγεμόνων, καὶ παραταχθεὶς εἰς Ραγὰν κατὰ τῶν Μήδων κατέστρεψε τὴν στρατιάν τοῦ Ἀστυάγου, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ Ἐκβάτανα, καὶ συγκατηρίθηνε καὶ αὐτὸν μετὰξὺ τῶν ὑποτελῶν ἡγεμόνων. (Ἰουδ. α. 7—16.).

Ὁ Ναβουχοδονόσορ τότε μέγας βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων ἵστατο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του· ἡ Μηδία καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινὴν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν Εὐφράτην, τὸν Τίγριν καὶ τὸν Ἰδάσπιν, ἀνεγνώρισαν τὴν κυριαρχίαν του μετὰ τὴν ἡττάν τοῦ Ἀστυάγου· ἀπὸ πρὶν ἀκόμη ἡ Περσίς, Κιλικία καὶ Δαμασκὸς οἱ κατοικοῦντες τὸν Λίβανον καὶ Ἀντιλίβανον, πᾶσα ἡ παραλία, ἡ Σαμάρεια, Γαλιλαία καὶ Ἱερουσαλήμ ἦσαν ὑποτελεῖς του, ἡ δὲ Αἴγυπτος σύμμαχος βεβιασμένη (Ἰουδ. α. 7—10.).

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀποθανὼν Ψαμμίτιχος ὁ Β' μετὰ ἐξαετῆ βασιλείαν (594 π. Χρ.), ἄφησε τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸν υἱὸν του Ἀπρίην (Ἡρόδ. II.

164.—Διόδ. Ι. 68 Wahprahit ἱερογλυφ. Hophra ἑβρ.—Οὐαφρῆς κατὰ τοὺς Ο'.), γεννηθέντα ἐξ ἄλλης συζύγου καὶ οὐχὶ τῆς βασιλείσσης Νιτόκριδος, ἐκ τῆς ὁποίας ἔσχε θυγατέρα, τὴν ἡγεμονίδα τοῦ στέμματος Ἀγχισένην Ρανεφερχίτην (Anch-sen Raneferhit ἱερογλυφ.), νυμφευθεῖσαν τὸν ἡγεμόνα Ἄμασιν τὸν βασιλεύσαντα μετὰ τὸν Ἀπρίην. (ἱερογλυφ. ἐπιγραφ.).

Ἦδη ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Ναβουχοδονόσορος κατὰ τῶν Μήδων οἱ τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης ὑποτελεῖς ἡγεμόνες ὑποκινούμενοι παρὰ Ψαμμίτιχου τοῦ Β' εἶχον ἐξαναστῆ κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Βαβυλώνης, καὶ οἱ βασιλίσκοι τῆς Ἰδουμαίας, τοῦ Μωάβ, τῶν Ἀμμωνιτῶν τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος, εἶχον πέμψει πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἱερουσαλήμ Σεδεκίαν (Ἰερμ. λδ'. 2.), ἵνα τὸν πείσωσι νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μελετωμένην ἐπιθεσιν· ὁ Σεδεκίας ὅμως τότε ἀκολουθῶν ἀμφιφρόνῃ πολιτικῇ, ἐξ ἐνὸς ἐσπεψε τὴν συνήθη του πρεσβείαν εἰς Βαβυλῶνα (Ἰερμ. κψ. 59), ἐξ ἄλλου δὲ ὑπέσχετο βοηθεῖν εἰς τοὺς ἀντάρτας.

Ἀλλ' ἅμα λήξαντος τοῦ Μηδικοῦ πολέμου ὁ Ναβουχοδονόσορ ἀπεφάσισε τὴν ἐκστρατείαν πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀπειθῶν ἡγεμόνων καὶ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Σεδεκίας τότε ἀθετῶν φανερά τὴν πρὸς Ναβουχοδονόσορα ὀρκισθεῖσαν πίστιν (Παραλ. Β'. λστ'. 13.) ἐκκίσει συμμαχίαν μετὰ τοῦ Ἀπρίου ἀμυντικῇ, καὶ ὁ τελευταῖος ἀπέστειλεν ἐπιτηρητῶν στράτευμα εἰς τὰ ὅρια τῆς Παλαιστίνης, ἵνα παραφυλάττῃ τὰ κινήματα τοῦ προσεγγίζοντος βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων κατὰ τῶν συμμάχων. Ὁ Ναβουχοδονόσορ συγκαλέσας πολεμικὸν συμβούλιον κατέθεσε τὸ σχέδιον τῆς ἐκστρατείας εἰς τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στρατοῦ (Ἰουδ. β'. 2.), καὶ δώσας τὴν ἀρχιστρατηγίαν τοῦ πρώτου σώματος συγκειμένου ἀπὸ 120,000 Ἀσσυρίων ἐπιλέκτων ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἐπιμικτῶν μισθοφόρων εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, δεύτερον δὲ μετὰ τὸν βασιλέα (Ἰουδ. β'. 4. 15. 20.), τὸν διέταξε νὰ πορευθῇ κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν ᾧ αὐτὸς ὁ ἴδιος βασιλεὺς μετὰ τὸ κύριον σῶμα τῶν Βαβυλωνίων καὶ ὑποτελῶν συμμάχων ἠκολούθει πορευόμενος κατὰ τῆς Φοινίκης πρὸς τὴν παραλίαν.

Τὸ στράτευμα τοῦ Ὀλοφέρνηος ἀναχωρῆσαν ἀπὸ Νινευὶ διήλθε τὴν Μεσοποταμίαν, διέσκαψε τὰς πόλεις τῆς Συρίας τὰς ὀχυρὰς μέχρι τῆς θαλάσσης, κατελάβετο τὰ ὅρια τῆς Κιλικίας, ἔπειτα κατέβη εἰς τὸ πεδίον τῆς Δαμασκοῦ, ἐνέπρηνε τὴν χώραν καὶ παρερχόμενον τὴν Σιδῶνα καὶ Τύρον ἐπλησίασε τὴν Ἄζωτον καὶ Ἀσκάλωνα αἰτίνες ὑπετάγησαν καὶ ἐδέχθησαν φρουρὰς Ἀσσυρίων, ἐκεῖθεν δὲ ἐτράπη κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ (Ἰουδ. β'. γ').

Οἱ Ἰουδαῖοι συγκλείσαντες τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς καὶ τειχίσαντες τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς, περιέμενον τὸν ἐχθρὸν· ἀλλ' οὗτος τιθεὶς παρεμβολὴν κύκλῳ τῶν φρουρίων τὰ περιέκλειε βοηθούμενος παρὰ τῶν προῦποταχθέντων Ἀμμωνιτῶν, Μωαβιτῶν καὶ Ἐδωμιτῶν, καὶ ἐπλησίασε τὴν Ἱερουσαλήμ.

ἡ δολοφονία ὅμως τοῦ Ὀλοφέρνηος (Ιουδ. 17.) ἐμπροσθεν τοῦ φρουρίου Βετωλούα, καὶ ἡ εἰσβολὴ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀπρίου (587 π. Χρ.) πρὸς ἐπικουρίαν τῶν πολιορκουμένων Ἰουδαίων (Ἰερ. μδ'. 5). παρεκίνησε τὰ Ἀσσυριακὰ σώματα νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν, καὶ ἀποσυρθέντα νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος μεγάλου στρατοῦ ὑπ' αὐτὸν τὸν Ναβουχοδονόσσωρ.

Ὁ Ναβουχοδονόσσωρ, ὅστις εἶχε πορευθῇ κατὰ τῆς Φοινίκης, ἀπ' οὗ ἐκυρίευσεν τὴν Σιδῶνα μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν (Ἰεζ. κη'. 21—23.), ἔθεσε τὴν Τύρον εἰς πολιορκίαν καὶ κυριεύσας τὴν Κάζυτιν (Γάζαν ἐβρ.) ὑπέταξε πᾶσαν τὴν παραλίαν (Ἰερ. κθ'. 4—7.), ἐκείθεν δὲ πεσὼν ἐπὶ τὰ νῶτα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ τὸν κατέστρεψεν εἰς μάχην αἱματηράν κατὰ τὴν πεδιάδα (Ἰεζ. κθ'. 1—10) ἐμπροσθεν τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ πλησιάσας αὐτὴν τὴν πολιορκήσας ἐκ νέου ἐπὶ δεκαοκτὼ ὅλους μῆνας, στήσας παρεμβολὴν καὶ περικλείσας αὐτὴν κύκλῳ μὲ τείχος. Εἰς τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας ὁ μέγας βασιλεὺς ἐστρατοπέδευεν εἰς Ῥιβλάθ τῆς χώρας Αἰμᾶθ, ἐπισπεύδων συγχρόνως καὶ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου, ἐνῶ οἱ ἐντὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἰουδαῖοι μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Σεδεκίου, βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ πόλει λιμοῦ, ἀπεφάσισαν ἐξοδοῦν διὰ νυκτός, ἥτις καὶ ἐγένετο· ἀλλ' οἱ Βαβυλώνιοι ἀποκρούσαντες τοὺς ἐξεληθόντας συνέλαβον τὸν βασιλέα ζῶντα, καὶ κυριεύσαντες τὴν ἁγίαν πόλιν ἐξ ἐφόδου (586 π. Χρ.), τὸν μὲν Σεδεκίαν ἐπεμψαν δέσμιον εἰς Ῥιβλάθ πρὸς τὸν Ναβουχοδονόσσωρ, τὰ δὲ τείχη κατέσκαψαν, καὶ τὴν πόλιν ἐνέπρησαν ἄγοντες τοὺς κατοίκους εἰς αἰχμαλωσίην (Βασ. Δ. κέ. 1—20, Παραλ. Β. λστ'. 17—20. Ἰερ. νβ'. 4—16.).

Ὁ Ναβουχοδονόσσωρ τοὺς μὲν υἱούς τοῦ Σεδεκία κατέσφαξεν ἐμπροσθέν του εἰς Ῥιβλάθ, αὐτὸν δὲ τὸν ἴδιον ἐκτυπλώσας ἀπέστειλεν εἰς Βαβυλῶνα δέσμιον μετὰ τῶν λοιπῶν Ἰουδαίων αἰχμαλώτων, ἐπὶ δὲ τοῦ ὑπολειφθέντος λαοῦ ἐν Ἰουδαίᾳ ἐπέστησε σατράπην ἐκ τοῦ ἔθνους αὐτῶν Γοδολίαν τινά, τὸν ὁποῖον ὅμως μετ' οὐ πολὺ τινὲς ἐκ τῶν προύχόντων, ὑποκινούμενοι ὑπὸ τῶν Ἀμμωνιτῶν καὶ στασιάσαντες ἐδολοφόνησαν, ὁ δὲ λαὸς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου φοβηθέντες διὰ τὰ ἐπακόλουθα εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον (Βασ. Δ. κέ. 7. 22. 26.—Ἰερ. μθ'. 2. 17. 18.) μετοικισθέντες παρὰ τοῦ Ἀπρίου ἐν Μαγδωλῷ (Maktol ἱερογλ. — Migdol ἐβρ.) καὶ ἐν Δάφναις (Shevnes ἱερογλ. Τάφνας ἐβρ.) καὶ κατὰ τὸν Παθαρίτην νομὸν ἥτοι περὶ Θήβας. (Ἰερ. νά'. 1.) — Ὁ Ναβουχοδονόσσωρ ἀφίσας στρατὸν ἱκανὸν πρὸς ἐξακαλούσθαι τῆς μέχρι τότε ἀνευ ἀποτελέσματος πολιορκίας τῆς Τύρου, ἥτις ἀκόμη ἀντείχε, (Ἰεζ. κθ'. 18.), ἐπῆλθεν ἐκ νέου κατὰ τῆς Ἰουδαίας πρὸς τιμωρίαν τοῦ φόνου τοῦ Γοδολία, πέμψας εἰς αἰχμαλωσίαν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, καταστρέψας τὰς πόλεις τῶν Ἀμμωνιτῶν καὶ Μωαβιτῶν καὶ δώσας τὰς ἐρημωθείσας χώρας εἰς κληρονομίαν τῶν συμμάχων ἐκ Συρίας, Σαμα-

ρείας καὶ Ἐδέμ (Ἰώσηφ. ἀρχ. Χ. 9. 7. — XI. 3. 8.).

Ἐκ τῆς Ἰουδαίας ἐκινήθη ὁ Ναβουχοδονόσσωρ κατὰ τῆς Αἰγύπτου (581 π. Χρ.), εἰσέβαλεν εἰς αὐτὴν καὶ ἔφερεν ὄλεθρον καὶ καταστροφὴν εἰς τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ εἰς τοὺς ἐκεῖ διασωθέντας καὶ παροικούντας ἐπιλοίπους τῶν Ἰουδαίων, ἀπὸ Μαγδωλὸς μέχρι Σύνης καὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰθιοπίας (Ἰερ. ν. 11—13. νά. 30.—Ἰεζ. κθ'. 10—20. λ'. 4—26.) Τότε συνετρίβησαν οἱ ὀφελίσκοι τῆς Ἡλιουπόλεως καὶ αἱ οἰκίαι κατεκρήσαν ἐν πυρὶ (Ἰερ. ν'. 13.), τότε ἡ ἰσχύς τῆς Αἰγύπτου κατεβλήθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἡ χώρα ἠρημώθη (Ἰεζ. λβ'. 12. 15.), ὁ δὲ Ἀπρίης, εἰ καὶ διεφύλαξε τὸ στέμμα του διὰ τῆς ὑποταγῆς του εἰς τὸν μέγαν τῆς Βαβυλῶνος βασιλέα (Ἰερ. νά. 30.), ἠναγκάσθη νὰ ὑποφέρῃ Βαβυλωνίων φρουρὰς εἰς τὰς κυριωτέρας τῆς Αἰγύπτου πόλεις, καὶ ἀντικρὺ τῆς Μέμφεως, εἰς τὴν ἀντίπεραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην, τὴν ἀνέγειρον φρουρίου φέροντος τὸ ὄνομα τῆς Βαβυλῶνος, τὸ νῦν Masratiga ἥτοι παλαιὸν Κᾶϊρον. Τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος γραφόμενα (ΙΖ' α. 30. σελ. 807) περὶ τῆς θεμελιώσεως τῆς αἰγυπτιακῆς Βαβυλῶνος ὑπὸ βαβυλωνίων φυγάδων, καὶ τὰ τοῦ Διοδώρου παραδοξολογούμενα (I. 56.) περὶ βαβυλωνίων ἀναστάσεων ἀπὸ τῶν χρόνων Ῥάμεσση τοῦ Σωσστρίδου, εἰσὶν ὅλως ἀδόξοτα· ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἄστεως τῆς Βαβυλῶνος ἀντικρὺ τῆς Μέμφεως φαίνεται μολὶς ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καμβύσου εἰς Αἴγυπτον, τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων.—

ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΤΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΡΣΕΝΙΟΥ.

Γράφει καὶ τὴν προβίβασιν τοῦ Πατριάρχου
Μοσχολίας.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 332. σελ. 370.)

—ooo—

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐβλογήθη κατὰ τοῦ πατριάρχου τῆς Μοσχολίας πόλεως καὶ τοῦ Βλαρτιμερίου. Τότες οἱ ψάλλται ἔχοντες γῆμιν τοῦ βασιλέως καὶ πατριάρχου μεγίστου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἔπειτα τὸν ἕτερον τὸν νέον πατριάρχην τῆς Μοσχολίας πόλεως μετὰ φωνῆς μεγάλης.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐβουλήκαμεν καὶ πήγαμεν ἀπάνω στὸ ὑψηλὸν παλάτιον ἐκεῖνο τὸ μέγαλον, ὅπ' οὐτοὶ οἱ ἱσθόριστοι, ὅλο μὲ τὸ χρυσάφι, ἐκεῖ καὶ ἐκαθήσαμεν ὅλοι εἰς τὸ τραπέζι,

ὁ βασιλεὺς, ἀρχιερεῖς, καὶ δύο πατριάρχαι, ἡγούμενοι καὶ ἀρχοντες καὶ οἱ ἀρχιμανδρίται.

Ὁ βασιλεὺς πρῶτ' ἔκατξε, ἔπειτα πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πάσης οἰκουμένης. Καὶ τρίτος πάλιν ἔκατξε ὁ νέος πατριάρχης Βλαρτιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔκατξαν ἀρχιερεῖς οἱ ὅλοι καθ' ἕνα κατὰ τάξιν τοῦ καὶ ἡγουμένοι ὅλοι. Κνέσιδες ἐνδοξότατοι ἐκεῖνοι οἱ μεγάλοι. Ἐκεῖ πάλιν ἐκάθησαν ἀρχοντες Ἱβερίας, ἀποκρισάροι μέγιστοι ἐκείνης βασιλείας. Ὅπου ἐκείνους ἐστεῖλαν αὐτὸν καὶ προσκυνῆσαι τὸν βασιλέα Μόσχου χαράτξιν ἐτέλεσαν. Καὶ πάντες ὑπέταγαν, αὐτὸν ὡς βασιλέα ὡς γρησιον αὐθέντην τοὺς ῥὰ ἔχουν εἰς αἰῶνα.

Καὶ ἀφόντης ἐκαθέσθησαν οἱ ἅπαντες ἐκεῖνοι ὁ βασιλεὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλοι ἡγούμενοι, Τότε καὶ στήλον ἔκαμαν, τράπεζα ἐβλόγησαν ὁ Κωνσταντινουπόλεως μὲ χεῖρά του ἁγίου. Ὡ θαῦμα π' οὐδαμὲν ἐκεῖ! ἀρχοντες τιμημένοι στὰ πλοῦτή τὰ περίσσια καὶ στὸ πολὺ χρυσάφι. Εἶδα βαρέλαις ἀργυραῖς μ' ὀλόχρυσον στεφάνια, ὅλαις μὲ ταῖς γιάλαις τοὺς καὶ μ' ἕτερα κανκία. Γεμάται ἦσαν ἅπασαι καλῇ Μορεμβασίᾳ, καὶ οἶνος ἐνδοξότατος ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας. Εἶχαν μοσχάτον θαυμαστὸν ἐκ τῆς ἰσθμίας τῆς Κρήτης, ἐκεῖνο τὸ ἐξακουστὸν τῆς οἰκουμένης ὅλης. Ἐκεῖ καὶ πάλιν εἶδαμεν ὀλόχρυσαις γαστέραις ἀμέτρηταις καὶ περισσαῖς, πολλὰ μεγαλομέραις· ἐκεῖ γαστέραις ἦσαν μείζοντες ἐκ ταῖς ἄλλαις, τὴν μίαν δὲν ἐσήκωσαν ὡς δύο δέκα ἄνδρες· ἡ μία λέοντ' ἠμοῖαζε, ἡ ἕτερη ἀρκουδα, καὶ λύκος ἡ μικρότερη, καὶ ἕτεραι καθ' ἕνα.

Ἄλλαι ὁμοίαν τοὺς βοὺς καὶ ἕτεραι τοὺς ἵππους, καὶ ἕτεραι τοὺς λαγούς καὶ ἄλλαι τὰς ἐλάφους. Ὑπῆρχε καὶ λεόκουρον μὲ κέρατα τὸ μέγα, καὶ ὅλα τὰ τετράποδα διάφορα πονιλία. Παγῶνια χρυσόπτερα, ἀγερανοὶ καὶ κύκνοι, παπία καὶ χηνάρια, μεγάλοι πελεκάνοι ἦσαν στρογγίλια περισσὰ μικρὰ τε καὶ μεγάλα γάσαις τε, περιστέρια, πέρδικες, καὶ τρυφώρια. Ὅλα ἐστέκοσαν ἐκεῖ εἰς εὐμορφήν ὀρθίαν, ἀργυροχρυσωμένα τε, ἐγκαψομαλδωμένα. Ἐκ' ἧτορ κ' ἕνας κυνηγὸς καὶ ἕστενεν παρὶς, καὶ εἶχερ πόθον περισσόν διὰ τὰ πιάση ἐκεῖνα τὸ δὲ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ ἐκείνων τῶν γαστέρων ῥὰ ἀριθμῶ δὲν μπορῶ οὐδὲ τῶν ποτηρίων. Τὸ δὲ χρυσίον τὸ πολὺ ἐκείνης τῆς τραπέζης ὄχι, οὐδεὶς δὲν δύναται ῥὰ βάλῃ κατὰ τοῦτον. Σκευῶν τῶν ὑπὲρ ἀπειρῶν ἐκείνων τῶν μεγάλων, ἐκ τοῦ χρυσίου καθαροῦ μικρῶν τε καὶ μεγάλων. Ἀφόντης ἐγευθήκαμ' ἐξ ἐκείνης τῆς τραπέζης ὁ πατριάρχης, βασιλεὺς, καὶ πάντες ἐξ ἐκείνης, Τότε στὸ μέσον στάθηκεν ὁ μέγας Βεσιάρης τοῦ βασιλέως Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης, Ἀστραχάρην, Καζανλὺ, μέγαλον Νογρᾶτιον, καὶ πάσης γῆς Ἀρκτωρίας μεγάλου Συμπηρίου.

Ἦτορ καὶ πλεῖστοι σὺν αὐτῷ, ἐν ταῖς χερσὶν ἐκρά-
τουρ

χαρίσματα παρεύμορφα, ἐκεῖνα ἵνα δώσουν. Τότε ἐκεῖ ἐβόνησεν τὸν μέγαν πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πάσης οἰκουμένης. Ὡ πατριάρχα μέγιστε τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἁγίων ἀγιώτατε, πρῶτε τῆς οἰκουμένης. Θεόδωρος ὁ ἐνδοξὸς ὁ μέγας βασιλεὺς, Βλαρτιμερίου, Μόσχου καὶ πάσης Ἀρκτωρίας δῶρα χαρίζει σοὶ πολλὰ ῥὰ εὐχεσθαι δι' αὐτοὺς, τὸν μέγαν τὸν θεόσεπτον τὸν θεοτιμημένον. Χαρίζει σοὶ ποτήριον μέγα καὶ χρυσωμένον, μὲ τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα σκεπασμένον. Δίδει σοὶ χάσδια καλὰ ἀπὸ τῆς Βερετίας, καὶ σόγια μεταξὺ καὶ εὐμορφα ἀπλάτσια, Καὶ καμπουράδες δίδει σοὶ μὲ εὐμορφα καλὰ καὶ εὐμορφα σαμούρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας. Δίδει σοὶ χρήματα πολλὰ, Νογρᾶτια μεγάλα ἀπὸ τῆς βασιλείας του μὲ ἰδιὰν του βοῦλαν. Νὰ εὐχεσθαι διὰ τ' αὐτὸν καὶ διὰ τὴν βασιλείαν ῥὰ ἦναι πολυχρόνιος, ῥ' ἄχῃ πολλὴν ὑγίαν.

Τότες ὁ ἀγιώτατος καὶ μέγας πατριάρχης τὰς χεῖράς του ἐσήκωσε μετὰ εὐχῆς μεγάλης. Τὸν βασιλέα εὐχήθηκε καὶ κατευλόγησέ τον. Θεὸς καὶ παμμακάριστος, εἶπε, ῥὰ εἶναι μ' αὐτοὺς καὶ ἅγιοι Ἀρχάγγελοι καὶ θεοὶ Ἀποστόλοι, ἀρχιερεῖς καὶ μάρτυρες καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι ῥὰ ἦναι πάντοτε μ' αὐτοὺς καὶ ῥὰ τὸν βοηθοῦσι. Εἰς εἴτι τοὺς ἐπικληθῇ πάντα ῥὰ τὸν ἀκούσι, χρόνους ῥὰ ζῆση περισσὸς, καὶ αὐξήσει ῥὰ κάμῃ τὴν βασιλείαν ποῦ κρατεῖ πάντα ῥὰ τὴν αὐξάνῃ. Εἶπε καὶ ἄλλα περισσὰ τότε κατὰ τὴν ὥραν λόγους καλούς καὶ ἁγίους καὶ μὲ πολλὴν σοφίαν.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε τότε κατὰ τὴν τάξιν καὶ ἐτὶ πάλιν ἔκατξε ἐκεῖ εἰς τὸ τραπέζι. Καὶ δεῦτερον ἐλάλησεν θεῖον μητροπολίτην, σοφὸν τὸν Ἱερόθεον καὶ μέγαν ἀρχιεπὶν. Μητροπολίτα, ἀκουε, κίστρον Μορεμβασίας, χαρίσματα ποῦ δίδει σοὶ ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας Θεόδωρος ὁ κράτιστος μέγας τῆς Ῥωσίας Βλαρτιμερίου, Νογρᾶτιον μεγάλῃς τῆς Ῥωσίας. Δῶρα χαρίζει σοὶ πολλὰ ῥὰ εὐχεσθαι δι' αὐτοὺς τὸν μέγαν, τὸν θεόσεπτον, τὸν θεοτιμημένον, ῥ' ἄχῃς ῥὰ ἀναπαύεσαι ἐν τῇ ζωῇ σου ὅλη ὅσον ῥὰ περισσεύουσιν ῥὰ πάρουσιν καὶ ἄλλοι.

Ποτήρι δίδει σοὶ ἀργυροῦν καλὸν καὶ χρυσωμένον εὐμορφον, ὠραιώτατον, καλ' ἄναι σκεπασμένον. Καὶ χάσδι δίδει σοὶ καλόν, καὶ εὐμορφον ἀπλάτσια, καὶ καμπουράς βερέτικας μεταξὺ ὅνα σόγι. Δίδει σοὶ καὶ σαμούρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας, καὶ χρήματα νογρᾶτια μὲ ἰδιὰν του βοῦλαν. Μητροπολίτης σήκωσε χεῖράς του τὰς τιμίας, τὸν βασιλέα εὐχήθηκεν ἐξ ὅλης του καρδίας. Εἶπε καὶ ἕτερα πολλὰ εἰς αὐτοὺς πατριάρχην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησεν ἐκεῖνον τὸν Βεσιάρην.

Καὶ πάλιν τρίτον ἐφώνησε ἑσχατοὺς ἐπισκόπους τοῦ θρόνου Ἐλασσόρους τε ἐκείνων ἱερέων, τοιοῦτους λόγους ἔφησε καὶ εἶπε πρὸς ἐκεῖνον

Ἀρσένιον ἀμαρτωλὸν καὶ τὸν ξεστευμένον.
 Ὡς ἀρχιῦτα ταπεινὸς τοῦ Ἐλασσόνος θρόνου
 καὶ χάρις τῆς περιήγησιν ἐκείνης δημοτικῆς
 ὅπ' οὐραὶ καὶ εὐρίσκειται πλῆθος τῆς Ἑλλάδος,
 ὅπ' οὐραὶ δόξα τῶν σοφῶν καὶ τῶν ῥητόρων κλέος
 καὶ εἶναι καὶ εὐρίσκειται στὰ πρόσποδα Ὀλύμπου
 τοῦ δυτικῆς Ὀλύμπου τε, οὐχὶ τοῦ Ἀσιάτου.
 Ὁ αὐτοκράτωρ βασιλεὺς Θεόδωρος ὁ μέγας
 Βλατιμερίου, Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας
 δίδου σοὶ χάριτα πολλήν, καλὴν εὐεργεσίαν,
 πάντα τὰ εὐχεσθαι θεὸν δι' αὐτὸν τὴν ὑγίαν.
 Ποτὴρ δίδου σοὶ ἀργυρὸν καὶ περιχρυσωμένον
 πολλ' ἀνὰ ὠραιώτατον, καλῶναι σκεπασμένον,
 καὶ χάδι δίδου σοὶ καλὸν, καὶ εὐμορρίαν ἀτλάζῃ
 καὶ χαμπουχὰν βερέτικον μεταξὺ ὅνα σόφει.
 Χαρίζεαι σοὶ σαμοῦρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας,
 καὶ χρήματα νογρὰτια μὲ ἰδιὰν τοῦ βοῦλιν.
 Τότες ἐγὼ ἐσέκωσα τὰς ταπεινάς μου χεῖρας
 τὸν βασιλεῖα εὐχέθηκα ἐξ ὅλης μου καρδίας.
 Νὰ ᾔῃαι πολυχρόνιος ῥ' ἄχρη πολλὴν ὑγίαν,
 τὰ βασιλεύῃ πάντοτε ἔθρη πολλὰ περίσσια.
 Εἶπα καὶ ἕτερα πολλὰ ὡσὰν τὸν πατριάρχην.
 Θεὸς ὁ πατενλόγητος πάντα τὰ τὸν εὐφραίνει.
 Καὶ ἀπὸ τῆς κοιλίας τοῦ καρπὸν τὰ τὸν χάριση
 τὰ γένῃ καὶ διάδοχος στὸν θρόνον τοῦ τὰ κάτῃ.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησα τὸν μέγαν βασιλεῖα,
 εἶπα δὲ χεῖρε ὦ βασιλεῦ ῥ' ἔχε πολλὴν ὑγίαν.
 Καὶ πῆγα καὶ ἐκάθησα πάλιν ἐκεῖ ὁποῦμον.
 Καὶ ἄλλοι ἐσκώθηκαν τοῦ πατριάρχου π' οὐτοῦ.
 Καὶ ἀφόντης ἀποπλέρωσαν χαρίσματα ἐκεῖνα,
 ὁ βασιλεὺς ἐκέρασε μὲ χάρις τοῦ καθ' ἑνα.
 Καὶ ἀφόντης πάντες ἐπαιὶν ἐκ βασιλείας χεῖρε
 ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ ἀρχοντες οἱ ὅλοι,
 Τότες ἐσκώθηκαν καὶ εὐχαριστήσαμεν
 ὅπου ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ τὸτ' ἐρεπλησθηκάμεν.
 Ὁ βασιλεὺς μὲ σκῆπτρόν τοῦ καλὰ συνευγαλὲν
 μὲ ὡς ἐξω ἐκ τῆς τράπεζας καλὰ συνέσειλέρ μας,
 καὶ πῆγαμεν καὶ σέβηνμεν ὅλοι σταῖς σάβραις μας,
 Ὅσον ὅπου ἐφθάσαμεν ὅλοι στὸ σπῆτιόν μας
 μετὰ λαμπάδων καὶ φανῶν καὶ μὲ πολλῶν ἀρ-
 χόντων τιμημένων τε μικρῶν τε καὶ μεγάλων.
 Τότε ταχὺ ξημέρωμα ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ
 ὁ Βεστιάριος ἐφθάσε ἀπὸ τὸν βασιλεῖα
 μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα ἐκεῖνα τὰ μεγάλα,
 ὅπου ἐφύλαγεν ἐκεῖ κυριακῆς ἐσπέρας.
 Τὸν μῆνα Ἰανουάριον τῇ εἰκοστῇ καὶ ἑκτῇ,
 ὅπου ἐχειροτόνησαν ἐκεῖ τὸν πατριάρχην,
 ὅπ' οὐτοῦ ἔτος ἐξ ἀρχῆς ἐπτάκις χιλιάδας
 ἐννέας τε δεκάδας τε ἄλλας ἐπὶ μονάδας.
 Καὶ ὅλα πάντα τ' ὅδωκε καθ' ἑνα κατὰ τάξιν,
 τὸν πατριάρχην πρῶτιστα καὶ ἔλαβε τὴν χάριν.
 Ὅτι καὶ τότες ἤφεραν καὶ ἕτερα μεγάλα,
 ἐκεῖνα ποῦ ἐσκέπασαν τὸν ἄμβωνα τὸν μέγαν,
 ῥόδιον σκαρλάτον εὐμορρίαν πέντ' ἄνδρες τὸν
 κρατοῦσαν καὶ τὰ χρυσὰ τὰ χάδια τρεῖς ἄλλοι τὰ κρατοῦσαν

Καὶ τέσσαροι τὰ μαῦρά τε, χωρὶς ἐκεῖνα πρῶτος,
 ὁ βασιλεὺς ἐχάρισε ἀπὸ θραδὺς ἐσπέρας,
 ἐκεῖνα πρῶτα ἤφεραν καὶ ἔδωκαν καθ' ἑνα
 ὅλους κατὰ τὴν τάξιν τους, ὡς ἦτορ γεγραμμένα.
 Ἀφόντης ὅλοις ἔδωκε δωρήματα ἐκεῖνα,
 μετάνοια τὸτ' ἔκαμε στὸν πατριάρχην μέγαν
 καὶ μέγας πατριάρχης τε εὐλόγησεν ἐκείνον,
 καὶ πάντας τοὺς ἐπίλοιπους ὅσοι ἦτορ μετ' ἐκεῖνον.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπορεύθηκε μέσα εἰς τὸ παλάτι,
 ἐκ πατριάρχου ἀνασσαρ χαιρέτισμα τὰ δώκη.
 Τῇ τρίτῃ πάλιν τὸ ταχὺ τρεῖς ἐπισκόποι ἦλθαν,
 ἐκ πατριάρχου γένου τε εἰς μέγαν τότες ἦλθαν,
 καὶ ἤφεραν χαιρέτισμα. Τότες ἐκεῖνοι εἶπαν.
 Ὡς δέσποτ' ἀγιώτατε τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
 ὁ πατριάρχης Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
 παρακαλεῖ καὶ δέεται σ' αὐτὸν τὰ κοπιώσης
 εἰς τὸ πατριαρχεῖόν τοῦ ἐκεῖ καὶ τὰ ὀρίσης,
 ἄρτον τὰ φάγῃς μετ' αὐτὸν καὶ τὰ τὸν εὐλόγησῃς,
 ἅγιε ἀγιώτατε τῆς οἰκουμένης ὅλης.
 Καὶ πατριάρχης ὤρισε ὁ λόγος τοῦ τὰ γένῃ,
 τοῦ ἀδελφοῦ μου θέλημα Ἰὼβ τοῦ πατριάρχου,
 καὶ τότες ἐσκώθηκαν καὶ πῆγαμεν οἱ ὅλοι,
 ὁ πατριάρχης καὶ ἡμεῖς καὶ ἐπισκόποι ὅλοι
 μ' ἀνθρώπους τοὺς βασιλικούς καὶ μὲ τοῦ πατριάρχου
 τῆς Μόσχου πύλεως, ἐκείνου τοῦ Ἰὼβου.
 Ὡσὰν ἐπῆγαμεν ἐκεῖ, ἔστειλε πάντας ὅλους,
 πάντας τοὺς ἐπισκόπους τοῦ καὶ τοὺς παπάδες ὅ-
 λους μετὰ λαμπάδων καὶ φανῶν, πολλῶν θυματήρων
 καὶ πάντες προῦπάντησαν μὲ μέλος ψαλμωδίων
 τὸν πατριάρχην μέγιστον τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
 πατριαρχὸν τὸν πρῶτιστον τῆς οἰκουμένης ὅλης.
 Καὶ πάντες ἐπορεύθηκαν μετὰ τοῦ πατριάρχου,
 ἕως τὴν σκάλαν ἄνωθεν τοῦ γένου πατριάρχου.
 Ἐκεῖ μὲς προῦπάντησαν ὁ νέος πατριάρχης
 Βλατιμερίου Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης.
 Καὶ τότες εὐλογήθηκαν ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου,
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπορεύθηκαν ἐντὸς μεγάλου οἴκου.
 Ὁ λόγος ἐκαθίσταμεν, οἱ δύο ὁμιλοῦσαν,
 λόγους τε ψυχωφέλιμους καὶ ἐμπλεους σοφίας,
 Καὶ ἐκεῖ ποῦ καθεζόμεσθα, ἦλθεν ἐκ βασιλείας
 ἀρχοντας μέγας ἐνδοξὸς ἀπὸ τὸν βασιλεῖα,
 καὶ ἐκεῖ στὸ μέσον ἐψησεν τοὺς δύο πατριάρχας
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν τῆς Μόσχου.
 Ἄγιοι, ἀγιώτατοι καὶ θεῖοι πατριάρχαι,
 καὶ ἄλλοι σέως ἐπισκόποι, θεῖοι μητροπολίται.
 Θεόδωρος ὁ βασιλεὺς, ὁρθόδοξος ὁ μέγας
 Βλατιμερίου, Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας
 ὤρισε ἵνα ἔλθετε ἀπάνω εἰς τὸ παλάτι,
 ὅτ' ἔχει λόγους τὰ σὰς πῆ καὶ τὴν ἀναμείνει.
 Καὶ παρευθὺς σηκώθηκαν καὶ εἶπαμεν οἱ ὅλοι,
 τοῦ βασιλέως θέλημα χωρὶς ἄλλο τὰ γένῃ,
 καὶ τότες ἐκινήσαμεν καὶ πῆγαμεν ἀντάμα,
 ἀπάνω στὸ παλάτιον στὸ ἐξαιρετὸν τὸ μέγα.
 Ὁ βασιλεὺς σηκώθηκε καὶ ἐκ τοῦ θρόνου εὐχέθηκε,
 τὸν πατριάρχην πρόλαβε, τοῦτο τὸν λόγον εἶπε.
 Καλῶς ἦλθες ὦ δέσποτα καὶ μέγα πατριάρχα,
 μὲ ἀδελφόν σου τὸν Ἰὼβ, τὸν νέον πατριάρχην

καὶ μὲ λοιποὺς ἀρχιερεῖς ἁγίους ἐπισκόπους
 ὅπου Θεὸν παρακαλῶ τὰ ἔχω τὴν εὐχὴν τους.
 Παρακαλῶ σε δέομαι εὐχὸν ἢ εὐλόγησέ με,
 ὅπως εὐχὴ ἢ ἀγία σου μ' ἐμὲ πάντα τὰ ᾔῃαι.
 Καὶ πατριάρχης σήκωσε χεῖρά του τὴν ἁγίαν
 εὐχέθηκεν, εὐλόγησεν Θεόδωρον τὸν μέγαν
 τὸν βασιλεῖα κράτιστον μεγάλῃς Μόσχου καὶ
 πάσης γῆς Ἀρχιτορίας μεγάλῃς τῆς Ῥωσίας.
 Καὶ λόγους τοὺτους ἔφησε τότε τὸν βασιλεῖα.
 Θεὸς ὁ πατενλόγητος Πατὴρ Υἱὸς καὶ Πνεῦμα,
 ὁμοῦτος, ἀσυγκυτος, Τριάς ὑπεραγία
 αἰεὶ τὰ σὲ φυλάττουσι ῥ' ἄχρη πολλὴν ὑγίαν,
 καὶ ῥ' ἄχρη αὐξήσῃ πολλήν, πάντας τὰ ὑποτάξῃς,
 ὅλους τοὺς ἀντιδίκους σου πάντας τὰ καταπείσῃς.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τότες ἐκατῆεν πρῶτα ὁ βασιλεῖας,
 ὁ πατριάρχης δεύτερον, καὶ τρίτον ὁ Ῥωσίας
 εἶπετα συνεκάθησαν ἀρχιερεῖς οἱ θεῖοι
 ἀρχιμανδρίται μέγιστοι καὶ ὅλοι ἡγουμένοι.
 Ἀγγελος τότες ἐφθάσε ἀπὸ τῆς βασιλείας,
 ἐνώπιον ἐφώνησε μετὰ φωνῆς μεγάλῃς.
 Τοῦτους τοὺς λόγους ἔφησε τότε τὸν πατριάρχην,
 τῶν ἄλλων πάντων πρῶτιστον εἰς πᾶσαν οἰκου-
 μένην.
 Ὡς πατριάρχα μέγιστε ἀνατολῆς καὶ δύσης
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πάσης οἰκουμένης,
 Εἰρήνη ἢ βασίλισσα ἀνατολῆς καὶ δύσης,
 Βλατιμερίου, Μόσχου, καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
 Ἀσραχαρίου, Καζαντοῦ μεγάλου Νογρὰτιον,
 καὶ πάσης γῆς Ἀρχιτορίας, μεγάλου Συμπηρίου
 παρακαλεῖ καὶ δέεται σ' αὐτὴν τὰ κοπιώσης
 μὲ ὅλους σου ἀρχιερεῖς αὐτὴν τὰ εὐλόγησῃς,
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε καὶ σιάνθηκε στὸ μέσον
 ἀξέσκεπῃς προσδέχτο τοῦ πατριάρχου λόγον.
 Καὶ τότες ἐσκώθηκαν ὁ μέγας πατριάρχης,
 καὶ βασιλεὺς Θεόδωρος Ῥωσίας τῆς μεγάλῃς
 καὶ πατριάρχης Μόσχου ἀρχιερεῖς οἱ θεῖοι,
 ἀρχιμανδρίται μέγιστοι καὶ ὅλοι ἡγουμένοι.
 Ὁ πατριάρχης μέγιστος τοῦτο τὸν λόγον ἔφη.
 Τὸ θέλημα βασίλισσας μετὰ χαρᾶς τὰ γένῃ.
 Καὶ πάντες ἐκινήσαμεν ἐκεῖ τὰ πορευομένην
 ὁ πατριάρχης, βασιλεὺς ἐκεῖ διὰ τὰ πᾶμεν.
 Καὶ πρῶτα πάγει βασιλεὺς, κατόπι πατριάρχα,
 ἀρχιμανδρίται μέγιστοι καὶ ὅλοι ἡγουμένοι
 καὶ ὅλο τὸ ἐξαιρετὸν μέγα ἀρχοντολόγι.
 Ὅσον ὅπου ἐφθάσαμεν στὸ δεύτερον παλάτι,
 ἐκεῖ καὶ ἐσταθίκαμεν μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.
 Ἦσαν γυναικες περισσὰι δοῦλαι τῆς βασιλείας
 Βλατιμερίου, Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης,
 καὶ ἀσπραι ἦσαν ἀπαντες ἐκ κεφαλῆς ἕως πόδας,
 ὡσπερ χιὼν, βαμπακίον, ὡς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας.
 Ἐτέραι θεωρίαι τε οὐκ εἶχεν οὐδεμία,
 χρυσολοὶ οὔτε κόκκινον οὐδὲ στιμῆν τε μίαν.
 Ἦσαν εἰκόνες θανασταῖς ἐγκαθυσμαλωμέ-
 ναις, καὶ μὲ λίθους ἐκλεκτοὺς μὲ τιμιαῖς ποδῖαις.
 Ἐκεῖ δευτεροῦντοίαν χρυσὴν ἐκείνην θύραν,
 ἀπὸ ἐντὸς ἐλάλησαν τὸν μέγαν βασιλεῖα.
 Εἰρήνη ἢ βασίλισσα ἀνατολῆς καὶ δύσης

Βλατιμερίου, Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
 ἐκέλευσε τὰ ὀρίσετε μέσα εἰς τὸ παλάτι.
 Ἐδῶ ὅπου εὐρίσκειται, ὅτι ἀπαρτυχαίη.
 Καὶ πρῶτα σέβη βασιλεὺς, εἶπετα πατριάρχα
 κατόπι ἐσεβήκαμεν ἡμεῖς οἱ ἱεράρχαι.
 Καὶ εἶπετα ὁ ὑπάτος, ὁ ἀρχὼς κυρὸς Μπορούσης,
 τοῦ βασιλέως πῆτρος καὶ μαίμων βασιλείας.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τότες ἐκλείσαν τὴν εὐμορρίαν τὴν
 ἄλλον τινὰ δὲν ἄγισαν διὰ τὰ ἔλθῃ μέσα.
 Εἶδαν τὴν βασίλισσαν ἐκείνην τὴν ὠραίαν
 Εἰρήνην εὐσεβεστάτην ἐκείνην τὴν ἁγίαν.
 Ὡς εἶδὲ μας σηκώθηκε καὶ ἐκ τοῦ θρόνου εὐχέθηκε.
 Ὁ πατριάρχης ἄρχισε, τοῦτο τὸν λόγον εἶπε.
 Χαῖρε κυρία δέσποινα, βασίλισσα Εἰρήνη,
 εὐσεβεστάτη, μέγιστη καὶ Θεοτιμημένη.
 Χαῖρε ὦ σὺ βασίλισσα τῶν ἄλλων βασιλίδων,
 καὶ δέσποινα ἐξαιρετῇ τῶν ἄλλων δεσποινίδων,
 ὅπ' οὐσαι κλέος τῶν Ῥωσῶν καὶ πάσης Ἀρχιτο-
 ρίας καὶ καὶ ἡμεῖς ὅλης ὁρθοδοξίας.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τότε σήκωσε χεῖρά του τὴν ἁγίαν,
 εὐχέθηκεν, εὐλόγησεν βασίλισσαν ἁγίαν.
 Καὶ ὁ Ῥωσίας δεύτερον ὁ νέος πατριάρχης,
 εὐχέθηκεν εὐλόγησεν τότε τῆς βασιλείας.
 Τότες καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καθ' ἑνα κατὰ τάξιν
 ἀπὸ μακρὰ προσκύνησαν καὶ εὐλόγησαν μὲ τάξιν.
 Καὶ πᾶσα εἰς τὴν γῆμιν τοῦ καθ' ἑνα τότες εἶπε,
 Ἐκείνην τὴν βασίλισσαν ἐξαιρετῇ τὴν εἶπε.
 Χαῖρε κυρία δέσποινα, βασίλισσα Εἰρήνη,
 εὐσεβεστάτη, μέγιστη, καὶ θεοτιμημένη.
 Θεὸς ὁ πατενλόγητος ὁ ἐφορῶν τὰ πάντα
 ὑγίαν δόξῃ σοὶ πολλὴν καὶ τὰ σὲ εὐφραίνει πάντα.
 Εἰτε ποθεῖς ἀπὸ ψυχῆς θεὸς τὰ σὲ τὸ δῶκεν,
 τὰ γένῃ καὶ διάδοχος τῇ βασίλειά πάση.
 Καὶ τότες ἡ βασίλισσα ἡ ἁγία ἐκείνη
 Εἰρήνη ἢ ἐξακουστή ἡ θεοτιμημένη,
 Μεγαλοφάνος ἔφησε τότε τὸν πατριάρχην
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰς πᾶσαν οἰκουμένην.
 Καὶ λόγους τότε ἔλθῃς μὲ ἰδιὰ τῆς στόμα,
 καὶ ἄλλαν ἐθανάτασαν στὰ λόγια ἐκεῖνα,
 μὲ λόγον ἐκλαμπρότατον μὲ εὐμορρίαν λαλία
 τιμὴς καὶ ἐξαιρετῇ εἶπε τὰ λόγια ἐκεῖνα.
 Εἶπε καὶ εὐχαρίστησε τὸν μέγαν πατριάρχην.
 Εἶπε τὸν γῆμιν ἐκλεκτὴν ἀξιοτιμημένην.
 Καὶ ἄρχισε καὶ ἐλάλησε τοῦτους τοὺς λόγους εἶπε.
 Εὐχαριστῶ σε δέσποινα μέγιστε πατριάρχα
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως πάντῃς καὶ μέγα,
 οἰκουμένην ἐξαιρετῇ πατριαρχὸν τῶν ἄλλων
 καὶ πάντα προτιμώτερε καὶ μέγιστε τῶν ἄλλων.
 Τὸ πῶς ἐκαταδέχθηκες καὶ ἦλθες σὺ μὲ τὰ τέκνα
 τῆς σῆς παραγιώτης τόσον πολὺ μακρὰ,
 καὶ ἴδαν τὸ πρόσωπον τῆς σῆς ἀνωσθῆς
 τὸ τιμὸν τὸ ἅγιον παρὰ τῆς οἰκουμένης.
 Καὶ χαιρομένης περισσὰ πῶς ἔλαβες τὸν κόπον,
 καὶ ἦλθες καὶ σὲ εἶδαν στὸν ἐδικόν μας τόπον
 καὶ εἶδαν χάριν περισσὴν ἐκ σῆς ἀνωσθῆς
 δέσποινα ἀγιώτατε ὅλης τῆς οἰκουμένης.

Καὶ δόξα ῥ' ἄρ' ὁ Θεὸς καὶ κτίστης τῶν πάντων,
ὁ ὢν, ὁ ὑπερίμνητος ὑπὸ ἁγίων πάντων,
καὶ ἡ κυρία δέσποινα ἁγία Θεοτόκος,
καὶ τίμιος ἀρχάγγελος καὶ τῶν ἁγίων δῆμος
ὅπου μᾶς καταβύωσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις
ἐσέτα ῥ' ἀπολαύσωμεν με' ὅλαις σου ταῖς χάρις,
ὅπου ἄλλοι δὲν ἔγινε ποτὲ τοιοῦτον πρᾶγμα,
τίμιον ἀξιεπαῖνον ὥσ' ἐτοῦτο τώρα.

Κ' ἐτίμησες τὸν τόπον μας με' νέον πατριαρχεῖον.
Ὅμοιως καὶ βασιλείον ἐτοῦτο ἐτίμηθ' ἡ,
καὶ βασιλείας ἅπασας τὰς ὅλας ὑπερέβη.

Τοῦτο τὸ ἐπεθύμησαν οἱ βασιλεῖς οἱ πρῶτοι
ἡμῶν οἱ ἀγιώτατοι οἱ μακαρίται ἐκεῖνοι.

Καὶ δὲν τὸ ἠξιώθησαν τοῦτο νὰ τὸ ἰδοῦσι
ὅτ' οὐκ εἶναι πρᾶγμα τίμιον καὶ ἁγίον τοῖς πᾶσι.

Θεὸς ὁ παρτοδύναμος τὸν κύριον σου νὰ δώσῃ
νὰ ἔχῃς δόξαν καὶ τιμὴν καὶ χάριν ἐν τοῖς πᾶσι!

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπροσκύνησε τότε κατὰ τὴν τάξιν.
Καὶ βασιλεὺς ἐστέκοιτο πλῆστον εἰς τὸ πλάγι
ἐκ δεξιῶν βασιλίσσας, Εἰρήνης τῆς ἁγίας

Βλαρτιμερίου, Μόσχου καὶ πάσης τῆς Ῥωσίας.
Καὶ στήν ἱερθεῖαν στέκοιτο ὁ ἔνδοξος ὁ μέγας,
ὁ ἄρχων κύριος Μπορούσης τε ὁ ὑπάτος ὁ μέγας,

Καὶ ἀδελφὸς βασιλίσσας Εἰρήνης τῆς ἁγίας,
καὶ πρῶτος ἐπίτροπος μεγάλῃς τῆς Ῥωσίας.
Ὁ ἄρχων ὅπου ὦριζε τὸ μέγα τὸ Καζάνι

εἰς ποταμόν του εὗρισκεν ἐν Βόλγα τῇ μεγάλῃ
ἀξιοσκεπὴς τὴν κεφαλὴν με' εὐλάβειαν μεγάλῃν
με' σῆμα δουλικώτατον καὶ με' τιμὴν μεγάλῃν.

Εκεῖ δὲ πάλιν στέκοιτο ἀρχόντισσας μεγάλαις
γυναικες τῶν κρείττων τε καὶ πάντες ἦσαν ἄσπραι
ἐκ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, γορέματ' ἄσπρα εἶχαν

ὅλαι καλὰ ἐστέκοιτο εἰς εὐμορφὴν ὁρδίναν
ὅλαι κατὰ τὴν τάξιν τοὺς με' χεῖρας σταυρωμένας
με' φόβον καὶ με' εὐλάβειαν καὶ με' εὐμορφὴν τὸ σῆμα.

Καὶ τότε ἡ βασίλισσα ἡ ἁγία Εἰρήνη
τὴν πρῶτην ἔνευσ' ἀπ' αὐταῖς ποὺ κράτει εἰς τὸ χέρι
ταψίον πολυτίμητον με' εὐμορφὴν μαρτύλι

μετὰ μαργάρους περισσοὺς καὶ με' πολὺ χρυσάφι.
Εἶχε μαργάρους περισσοὺς ὡς ἔξι χιλιάδας,
καὶ ἄκρας ὠραιώτατας ὀλοχρυσολωσμένας.

Τὸν πατριάρχην τ' ὠδωκε με' ἰδιὸν τῆς χεῖρ,
αὐτὸς δὲ τότε τ' ὠλαβε με' ἰδιὸν τοῦ χεῖρ
εὐχρήθηκε, εὐλόγησεν κ' ἐπολυχρόνησέ τιν.

Θεὸς ὁ παμμακάριστος νὰ ἦναι πάντα με' αὐτὴν!
Ὡς λαῶμα π' οὐδαμὲν ἐκεῖ, ἀρχοντες τιμημένοι,
στὰ ὅσα ποὺ ἐφόρειεν βασιλίσσα ἐκεῖνη

ὁ νοὺς ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ οὐδὲ νὰ καταλάβῃ,
τὰ ὅσα ποὺ ἐφόρειεν ἐπάνω στὸ κεφάλι.
Εἶχε κορώναν θαυμαστὴν ἀξιοτιμημένην

με' λίθους ἀξιεπαῖνους καλῶς πεποιημένην
ὅτ' οὐχὲ πύργους δώδεκα μετὰ πολλῶν μαργάρων
καὶ τύπον εἰς ἐνθύμησιν ἁγίων Ἀποστόλων

ὅπου Χριστὸν ἐκίρηνεν εἰς πᾶσαν οἰκουμένην
καὶ πάντας τοὺς ἐπείσετρεψεν εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴν
[πλοῖον.

Εἶχε ρομπίνια πολλὰ, μεγάλους ἀδαμάντους
τοπάκια, μπαλάσια, καὶ στρογγυλοὺς μαργάρους.

Εἶχε καὶ εἰς τὸν γυρόν τῆς ἐκεῖνη ἡ κορώνα
ἀμέθιστους πολυτίμους καὶ εὐμορφα λαφείρια,
καὶ ἐξ αὐτῆς ἐκρέμοιτο γυρόσια μακρὰ,
ἥσασι τρία δεξιά κ' ἐξ εὐωνύμων τρία,
ὅπου οὐδεὶς δὲν δύναται νὰ ξετιμῇσιν ἐκεῖνα.

Γεμάτα ἦσαν ἅπαντα καλὰ ἀρμαθισμένα
με' λίθους ἀξιοτιμητοὺς διάφορους, περίσσα.
Οἱ πάντες τότε ἐφρίξαμεν εἰς ἅπαντα ἐκεῖνα

εἰς σμάραγδους τοὺς περισσοὺς ὅλους ἐκ τὸ χλω-
[μοῦτι

μεγάλους στρογγυλώτατους καὶ ἐκλαμπροὺς τῇ
[φύσει

ὅπου οὐδεὶς οὐ δύναται εἶνα ἀπὸ ἐκεῖνους
νὰ εἴπῃ τί ἀξίζουσι, τί εἶναι ἡ τιμὴ τους.

Εἶχε καὶ γόρεμα μακρὸν ὡς κάτω εἰς τὰ νύχια
χάλδιον πολυδαΐδων με' εὐμορφα κλαδιά.
Εἶχε κλαδιά περισσὰ μαργαριτογραμμένα

με' τέχνην ἀξιώτατην ἦσαν καλὰ βαμμένα,
καὶ ἀνάμεσα στοὺς κλάδους τε πολυτίμα λιθάρια
τοπάκια, μπαλάσια, καὶ κόκκινα ρομπίνια.

Καὶ λένοντο στὸ γόρεμα ὡς μιὰ ἀπαλάμη
τεχν' εἶχε παρτεξαίρετον, ἀξιοτιμημένην,
ὅπου οὐδεὶς δὲν δύναται ἐκεῖνην πῶς νὰ γράψῃ

τὴν πολυποικιλότητα τὴν ψιλοτεχνεμένην,
με' ἐκλαμπρα ρομπίνια με' στρογγυλοὺς μαργάρους
με' λαμφειρους, μπαλάσια, με' λίθους ἀδαμάντους.

Τὰ δὲ πλατέα μανίκια ἐκεῖνα ὅπου εἶχε
ἀνθρώπου νοὺς δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἴπῃ τὸ πῶς εἶναι
ἀν' ἔχῃ δέκα κεφαλὰς καὶ ἄλλας τόσας γλώσσας

ἐκεῖνα νὰ διηγηθῇ τὸ πῶς ἦτορ εἰς πάντας.
Καὶ πάλιν τὴν ἐξαίρετον ἐκεῖνην τραχηλίαν
τίς τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ βάλῃ εἰς διαοίαν;

Καὶ πάλιν τὸ διάδημα ἐκεῖνο τὸ ὠραῖον
τίς τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ εἴπῃ τὸ πῶς ἦτορ;
Εἶχε σμαράγδους περισσοὺς ὅλους ἐκ τὸ χλω-

μεγάλους στρογγυλώτατους καὶ ἐκλαμπροὺς τῇ
[φύσει.

Εκεῖνα πάντα εἶδαμεν ἐὰν καὶ μέρος ῥ' ἄναι.
Κ' εἰς ἄλλα τὰ βασιλίσσα εἶνα ἐκ δέκα ῥ' ἄναι.
Ἀμὴ ἡ στέγη ἡ καλὴ ἐκεῖνον παλατίον,

ὅσοι σκεπάζει οὐρανὸς οὐκ ἔνδον εὐρίσκειτ' ἄλλῃ.
Ὁ λ' ἦτορ καθαρὸς χρυσός, ὅλη με' τὸ γλυπτῆρι
καὶ ὅλη σφυροκτύπητι ἀπ' ἄριστον τεχνίτην.

Εἶχε κλαδιά περισσὰ καὶ λόγγους καὶ ἀμπέλια
σταυρία καὶ ρόδια, διάφορα πουλῖα,
εἶχε με' τέχνην ἀριστὴν στήν μέσην εἶνα λεόντια,

καὶ ὅσιν τε ἐδάκοιεν, εὐμορφα κατωμένον.
Καὶ ἐκ τῆς μέσης θρεῖς ἐκρέμοιτο καρδύλια
ἀξιοτιμητά, πολλὰ, με' τίμα λιθάρια

με' γούρτες ὠραιώταταις σφυροκτεχνεμέναις,
με' μαργαριταρόπουλα ἦσαν ἐκεῖναις ὅλαις.

Τοῦ δὲ σπητίου γύρον τε οὐ δύναται νὰ γράψω,
ὅτι φοβοῦμαι περισσῶς μὴ τι καὶ σγάλειν θέλω.

Ἀλλὰ ὁ πόθος ὁ πολὺς βιάζει με νὰ γράψω,
καὶ νοὺς μου οὐκ ἰσχύει τε καθεὶνα πῶς νὰ γράψω.

Εἶχεν εἰκόνας περισσὰς, ἐξαίρετας ἁγίας
μετὰ μουσεῖον καθαρὸν εἶχασιν ἱστορίας

κυρίας θεοτόκου τε τῆς δέσποινης τοῦ κόσμου,
ὅτ' οὐχεν εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὸν λυτρωτῆν τοῦ
[κόσμου.

Καὶ πάντα ἐκτυπώματα ἁγίων καὶ ἀγγέλων,
ιεραρχῶν, μαρτύρων τε, ὁσίων καὶ δικαίων.

Αἱ πᾶσαι ὠραιώταται με' λίθους πολυτίμους
ὅλαι με' τοὺς ἀδάμαντας καὶ με' πολλοὺς μαργάρους.

Εἶχαν ποδῖας εὐμορφαὶς μεγάλαις ὥσπερ πεύκια
με' τέχνην ὠραιώτατην με' πᾶσαν εὐκοσμίαν.

Εἶχαν μαργάρους περισσοὺς καὶ εὐμορφα ρομπίνια
λαφείρια, τοπάκια, καὶ ἐκλαμπρα μπαλάσια.

Πλὴν τέλος ἄς ποιήσωμεν ἐκ τῶν πολλῶν ἐκεῖνων.
Καὶ πάλιν τοτ' ἐκίλευσεν ὁ μέγας βασιλεὺς

Βλαρτιμερίου, Μόσχου καὶ ὅλης τῆς Ῥωσίας
τὸν πατριάρχην μέγιστον διὰ τὰ εὐλόγησιν
ἀρχόντισσας ἐκεῖναις τε ὅλαις νὰ ἀγιάσῃ.

Καὶ πάντες τότε ἤλθασιν στὸν μέγαν πατριάρχην
τὸ χέριν του ἐτίλιναν με' εὐλάβειαν μεγάλῃν.

Καὶ πᾶσα μιὰ ἔδωκεν ἀπ' εὐμορφὴν μαρτύλι,
Τότες ὅπου ἐτίλιναν τὸ ἁγιὸν τοῦ χεῖρ.

Καὶ πάντες πάλιν στάθησαν εἰς τόπον ὅπου ἦτορ,
με' σῆμα εὐπρεπέστατον καὶ με' πολὺν τὸν φόβον.

Καὶ τότες ἦσαν ἀρχοντας μέγας τε τιμημένοι,
γέροντας σοφροτάτους πολλὰ πεπαιδευμένους,
με' νεῦμα τῆς βασιλίσσας τότε στὸ μέσον ἔστη

τὸτ πατριάρχην ἐβλέπε τοῦτον τὸν λόγον ἔση.
Ὡς πατριάρχα μέγιστος τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ἁγίον ἀγιώτατο τῆς οἰκουμένης ὅλης,

Εἰρήνη ἡ βασίλισσα ἀνατολῆς καὶ δύσεως
Βλαρτιμερίου, Μόσχου καὶ τῆς Ῥωσίας ὅλης
Ἀσραχαίου Καζανίου, μεγάλου Νοργατίου

καὶ πάσης γῆς Ἀρκαρίας μεγάλου Συμπηρίου
καὶ Ἰβερίας τῆς γρικτῆς ἐκεῖνης τῆς μεγάλῃς.
Χάρις χαρίσει σοὶ πολλὴν καλὴν εὐεργεσίαν,

νὰ εἶχῃσαι διὰ ταυτὴν καὶ διὰ τὸν βασιλεῖα.
Ποτήρι δίδοι σοὶ ἀργυρὸν μέγα καὶ χρυσωμένον,
με' τέχνην ὠραιώτατην εὐμορφα σκεπασμένον.

Δίδοι σοὶ χάλδια καλὰ ἀπὸ τῆς Βερετίας
καὶ σόγια μεταξὺ καὶ εὐμορφα ἀτάλεια.

Καὶ καμπουράδες δίδοι σοὶ με' εὐμορφα κλαδιά,
καὶ εὐμορφα σαμούρια ἀπὸ τῆς Συμπηρίας.

Δίδοι σοὶ χρήματα πολλὰ Νοργατία μεγάλα
ἐξ ἀργυρίου καθαρὸν με' βασιλέως βούλαν.

Νὰ εἶχῃσαι διὰ ταυτὴν καὶ διὰ τὸν βασιλεῖα,
νὰ ἦναι πολυχρόνιοι ῥ' ἄχουν πολλὴν ὑγείαν.

Καὶ ἡ εὐχὴ σου ἁγία εἰς τὸν Θεὸν νὰ φθάσῃ
νιὸς καὶ θυγατέρας τε αὐτοῖς διὰ τὰ δόση!

Ὁ πατριάρχης σήκωσε χεῖρά του τὴν ἁγίαν,
βασίλισσαν εὐχρήθηκε καὶ βασιλεῖα μέγαν,

ἀγίασε, συγχώρησε καὶ κατενλόγησέ τους.
Θεὸς καὶ παμμακάριστος νὰ ἦναι πάντα με' αὐτοὺς

καὶ ἅγιοι Ἀρχάγγελοι Προφῆται, Ἀποστόλοι,
Ἀρχιερεῖς καὶ Μάρτυρες καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι.

Θεὸς ὁ παρτοδύναμος ἐκεῖνος νὰ σᾶς δώσῃ
ὅπου διεσχίσε ποτὲ τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.

Καὶ ἐξ αὐτῆς ἀπέρασεν Ἰσραηλῖται ὅλοι,
Ἑβραῖοι Ἰουδαῖοι τε μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.

Καὶ πάλιν ὅπου ἔρευσεν ἐξ ἀκροτόμου πέτρας

καὶ ὕδωρ ἔβρυνε πολὺ καὶ πότιζεν τοὺς πάντας
Ἑβραίους Ἰουδαίους τε ὅλους Ἰσραηλῖταις,

Τότες ὅπου ἐπήρασιν εἰς γῆν ἐπαγγελίας,
Αὐτοὺς πάλιν ὅτ' ἔστειλεν τὸν Γαβριὴλ τὸν μέγαν

καὶ ἤλθε κ' εὐαγγέλισε Μαρίαν τὴν ἁγίαν
παρθέρον τε τὴν ἄσπιλον τὴν κεχαριστομένην,

τὴν παραδόχον στήμινα τε καὶ καθηγιασμένην,
τὸ ὅρος τὸ παράγιον, τὴν ἀφλεκτορ τὴν βάσιν,

ἐν ἡ Χριστὸς ἐσκήρωσε καὶ ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον,
καὶ πάντας ἐλευθέρωσεν ἐκ τῆς δουλείας κείνους

τοὺς ἐξ Ἀδάμ προπάτορας καὶ ὅλους τοὺς δικαίους.
Αὐτοὺς ἡμᾶς νὰ λυπηθῇ, ὅτι ἐσᾶς νὰ δώσῃ,

τέκνον ἐκ τῆς κοιλίας σας καὶ νὰ σᾶς εὐλογήσῃ!
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τότε εὐλόγησεν ὁ μέγας πατριάρχης

Εἰρήνην, τὴν βασίλισσαν Ῥωσίας τῆς μεγάλῃς.
Ὅμοιως καὶ ὁ ἕτερος ὁ νέος πατριάρχης

τῆς Μοσχολίας πόλεως Ῥωσίας τῆς μεγάλῃς.
[Ἔπεται τὸ τέλος.]

ΤΟ ΧΡΥΣΟΝ ΣΗΜΑ

Τὸ παρὰ τοῦ ἐν Ἑλλάδι δικαστικοῦ συλλόγου

τῷ Γ. Α. Μαυρερίῳ προσερχθέν.

—οοο—

Ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ
Ἑλλὰς ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς νόμων
πολιτικῶν τε καὶ ποινικῶν, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσην
τίποτε δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ ἐκ τῶν νόμων
καὶ τῶν θεσμῶν τοῦ δεσποτοῦ, τοῦ ὁποῦ ἡγωνίζε-
το νὰ ἀποστείῃ τὸν βαρὺν καὶ ἀλλόφυλον ζυγόν.
Οἱ κανόνες οἵτινες ὠδήγουν τὴν ψῆφον τῶν ὁθω-
μανικῶν δικαστηρίων, βάσιν εἶχον τὸ αὐθαίρετον
οὐδεμίαν διάταξιν δικονομίας ἀσφαλῆς καὶ βεβαίαν,
οὐδεὶς ποινικὸς νόμος γνωστὸς καὶ ὠρισμένος ἠδύ-
νατο νὰ περιστείλῃ τὰ πάθη καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν
δικαστῶν καὶ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν τιμὴν, τὴν ζωὴν καὶ
τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν δικαζομένων. Τὰ ὑπὸ τοῦ κατὰ
τόπον ἀρχιερέως προεδρευόμενα δικαστήρια, συμ-
βιβαστικὴν μόνον ἐξουσίαν ἔχοντα, δὲν εἶχον οὐδ'
αὐτὰ κανόνες ἀκριβεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, ὥστε
τὰ πάντα ἔπρεπε νὰ νομοθετηθῶσιν ἀπὸ καινῆς.
Ἔθνος ὅμως ἀγωνιζόμενον περὶ τῶν ὅλων, δυσκόλως
δύναται νὰ ἀσχοληθῇ εἰς σύστασιν νομοθεσίας, ἥτις
εἶναι ἔργον τῆς εἰρήνης. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ γενό-
μενα νομοθετικὰ δοκίμια μήτε νὰ ἐφαρμοσθῶσι,
μήτε νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἠδύνατο.

Ὁ ἀπὸ 2 Μαΐου 1822 Ἰ.Σ.Τ. νόμος τῆς πρώτης πε-
ριόδου, ἵτελὲς δοκίμιον ὀργανισμοῦ καὶ διαδικασίας,
πάντες ποινικῶν καὶ πολιτικῶν δικαστηρίων, οὐδέποτε
ἐξετελέσθη ἕνεκα τοῦ πολέμου μόνον δὲ δικαστήριον,
τὸ ὁποῖον καθιδρύθη διαρκούντος τοῦ ἀγῶνος, εἶναι
τὸ κατὰ τὴν 16 Ἀπριλίου 1837 συσταθὲν ἐν Ναυ-
πλίῳ ἐγκληματικὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον δικάζον
κατὰ τὸ ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν, ποινικῶν νό-
μων κυρωθέντα τὸν 18 Ἀπριλίου 1823 διὰ τοῦ ΜΓ'.
ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀστροὶ Β! συνελεύσεως, καὶ τοὺς

ποινικούς βουλαινοὺς νόμους, ὀλίγους μόνον μὴ-
νας διήρκεσε. Δὲν μνημονεύομεν τὸ ἐπὶ τῶν λειῶν
δικαστήριον, διότι τοῦτο ἦτο μᾶλλον τῶν πολεμι-
κῶν ἢ τῶν πολιτικῶν ἔργων παράρτημα, οὐδὲ τὸ
διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Μαρτίου 1826 συσταθὲν ἐν Σύρῳ
ἐμπορικὸν δικαστήριον, διότι τὸ περὶ τούτου διά-
ταγμα οὐδέποτε ἐξετελέσθη ὥστε μέχρι τοῦ 1828
αἱ διαφοραὶ τῶν πολιτῶν διελύοντο δι' αἰρετῶν
κοιτῶν, ἐν ἐλλείψει τακτικῶν δικαστηρίων.

Ἐπὶ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος κατὰ πρῶτον
καθιδρύθησαν δικαστήρια τακτικά· καὶ κατὰ ταύ-
την ὁμῶς τὴν περίοδον, τὰ ἀτελῆ ἔργα τῶν προ-
ηγηθεισῶν κυβερνήσεων ἐλήφθησαν καὶ ἐχρησίμευσαν
ὡς βάσεις τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.

Ὡς δικονομία πολιτικὴ εἰσῆχθη ὁ ΙΣΤ' νόμος τῆς
2 Μαΐου 1822· ὡς ἀστυκὸς νόμος, ἡ ἐξάβιβλος τοῦ
Ἀρμενοπούλου καὶ οἱ Βυζαντινοὶ νόμοι· ὡς ἐμπορι-
κός, ὁ κώδικς τοῦ Ναπολέοντος, ἅτινα εἶχον ἤδη

ταραχαί, ἐμαρτύρουν τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Εἰς τὴν
συγκρότησιν τῶν δικαστηρίων συνέπραττε κατ' ἔτος
ἡ Γερουσία, ἡ δὲ βιαιὰ διάλυσις αὐτῆς ἐπέφερε καὶ
τὴν ἐντελῆ παύσιν τῶν δικαστηρίων, ὥστε ἐπὶ τῆς
ἐλευσεως τοῦ βασιλέως δὲν ὑπῆρχον δικαστήρια.

Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῆς δικαστικῆς νο-
μοθεσίας ὅταν ἡ ἀντιβασιλεία ἀνέλαβε τὰς ἡνίας
τῆς Κυβερνήσεως. Οὐδὲν ὑπῆρχεν ὁπωσοῦν ἀρχαῖον
καὶ ἐξῆζομένον εἰς τὰ ἥθη τοῦ λαοῦ· τὰ πάντα
ἦσαν ἀτελῆ καὶ ἀσυνάρτητα ἐκκρίσματα ἐκ ξένων
νομοθεσιῶν, ἐκ τοῦ προχείρου ὡς ἔργα ἀνάγκης
γενόμενα καὶ αὐτόχρημα ἐφήμερα. Ἡ ἀντιβασιλεία,
καὶ ἰδίως ὁ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἀντιβασιλεὺς Α.
Μαυρέριος, λαθὼν γνώσιν αὐτῶν, κατενόησεν ὅτι οὐ-
δόλως ἡδύνατο νὰ ὠρελῇ ἀπὸ τοιούτων ἔργων καὶ
ὅτι μόνον ἡ εἰσαγωγὴ νομοθεσίας ὅπως νέας, κατὰ
τὰς νεωτέρας τῶν πεφωτισμένων ἐθνῶν θεσμοθεσίας
συντεταγμένη, ἡδύνατο νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐη-

καθιερώσει αἱ ἐθνικαὶ συνελεύσεις· ὡς ποινικὸς νό-
μος, τὸ ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν, ὡς ποινικὴ
δὲ δικονομία, ἡ ἐγκληματικὴ διαδικασία ἡ ὑπὸ τοῦ
Πανελληνίου συνταγθεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1829.

Τὸν ὁργανισμὸν τοῦτον τῶν δικαστηρίων, εἰσαχ-
θέντα κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1829, διεδέχθη ἄλ-
λος κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1830, καὶ σὺν αὐτῷ
νέαι δικονομίαι, πολιτικαὶ τε καὶ ποινικαὶ, εἰσῆχθη-
σαν εἰς τὰ δικαστήρια· πάντα ταῦτα, ἔργα τοῦ τό-
τε ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, εἶναι μίγμα πα-
ράδοξον ἐλευθερίων καὶ δεσποτικῶν διατάξεων, ἀ-
σύμφυτον φύραμα ἀγγλικῶν καὶ ἐνετικῶν θεσμῶν.
Ἐν ᾧ καταργεῖται ἡ ἐν τῷ ἀκροτηρίῳ δημοσιότης
ἐπὶ τῶν ποινικῶν δικῶν, ἐν τῇ ἀνακρίσει ὁ κατη-
γορούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς
εἰς ὅλας τὰς ἐξετάσεις τῶν μαρτύρων καὶ νὰ ἔχη καὶ
μάρτυρας τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκλογῆς πρὸς βεβαίωσιν
τῶν γινομένων. Ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς νομοθεσίας,
τῆς ὁποίας ἡ ἀκριβεστέρα ἐξέτασις δὲν εἶναι τοῦ
παρόντος κυρίου, ἡ ζῶν ἦτο ὁλ γοηρόνιος. Ὁ θάνα-
τος τοῦ Κυβερνήτου καὶ αἱ ἐπελθούσαι πολιτικαὶ

μερίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξασφαλίσῃ τὸ μέλλον αὐ-
τῆς. Ὅθεν ἐπεδόθη εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον,
καὶ μετὰ δύο ἔτη εἰσῆχθησαν παρ' ἡμῶν ὁ ὁργανι-
σμός τῶν δικαστηρίων, ἡ πολιτικὴ καὶ ποινικὴ δι-
κονομία καὶ ὁ ποινικὸς νόμος. Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύ-
που, τὸ σύστημα τῶν ἐνόρκων, καὶ ἡ δημοσιότης
τῆς διαδικασίας καθιερώθησαν διὰ τῆς νέας ταύτης
νομοθεσίας, ἥτις καὶ κατὰ μέρος ἐξεταζομένη δὲν
εἶναι κατωτέρα καμμιᾶς τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν,
ἡ δὲ μέχρι τοῦδε ὀλίγο χρόνιος πείρα μαρτυρεῖ
τὴν ἀρετὴν αὐτῆς.

Τὸ μέγα τοῦτο εὐεργέτημα ἐκτιμῶντες ἰδίως οἱ
περὶ τὰ δικαστικά ἀσχολούμενοι, καὶ θέλοντες νὰ
δηλώσωσιν ἔργῳ τὴν πρὸς τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα κύ-
ριον Μαυρέριον εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, ἀπεφάσισαν,
κοινῇ γνώμῃ, ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παρέστη
ἐν μέσῳ ἡμῶν, νὰ προσφέρωσιν αὐτῷ χρυσοῦν σῆμα
ὀγδοήκοντα δραμίων ὀλκῆς, ἔχον ἐγκεχαραγμένα
ἔνθεν μὲν τὴν προτομὴν τοῦ ἀνδρός, ἔνθεν δὲ τὸ
ἔξῃς ἐπίγραμμα.

Σκῆπτρα πρὸς ἦκεν Ὀθωνος ἀνακτος ἐν Ἑλλάδι γαῖαν
Μαυρέριος νομῶν, εὐνομίᾳ τ' ἀγλαῖαν
Ναῖν ἂ ἱστίη· ξείνῳ δ' εὖνοι παρῶντι
Σῆμα θεμιστοπόλοι τοῦτο διδοῦσιν ἔχειν (1).

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔργον δὲν ἡδύνατο νὰ ἐκτελεσθῇ
καὶ νὰ παραδοθῇ τῷ ἀνδρὶ ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν
ἔτος ἐνταῦθα διέτριβεν, ὁ δικαστικὸς σύλλογος ἔ-
δωκεν ἐντολὴν εἰς τοὺς Κ. Α. Πολυζωῖδην, ἀντι-
πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου, Πέτρον Παπαρρηγό-
πουλον, εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, καὶ Μι-
χαὴλ Ποτλῆν, δικηγόρον, νὰ γράψωσι πρὸς αὐτὸν
ἐπιστολὴν καὶ νὰ παρακαλέσωσι τὸν ἐνταῦθα πρέσ-
βυν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας νὰ δε-
χθῇ καὶ ἀποστείλῃ εἰς τὸν Κ. Μαυρέριον τὸ τε σῆ-
μα καὶ τὴν ἐπιστολὴν· συγχρόνως δὲ νὰ προσφέ-
ρῳσιν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα ἀργυροῦν ἀντίτυ-
πον τοῦ αὐτοῦ σήματος. Ταῦτα δὲ καὶ ἐγένοντο
κατ' αὐτὰς· ὁ τε Βασιλεὺς καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Βαυα-
ρίας ἐδέχθησαν φιλοφρόνως τοὺς ἐντολοδόχους τοῦ
δικαστικοῦ συλλόγου καὶ ἐπήνεσαν τὸ εὐγενὲς αἰσ-
θημα αὐτῶν· ὁ δὲ τελευταῖος ἀνεδέχθη προθύμως
τὴν ἀποστολὴν τοῦ τε σήματος καὶ τῆς ἐπιστολῆς,
τῆς ὁποίας ἰδοὺ τὸ περιεχόμενον.

ΓΕΩΡΓΙΩ ΛΟΥΔΟΒΙΚΩ ΜΑΥΡΕΡΙΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

Ἀθήναι κδ'. Ἰουλίου 1839.

Τῶν ἐπιτρόπων Ὀθωνος, τοῦ εὐκλεῶς τῆς Ἑλ-
λάδος βασιλεύοντος, γενόμενος, γνώμη δὲ καὶ ἐ-
πιστήμη, τῇ περὶ τοὺς νόμους, οὐδενὸς τῶν συ-
ταρχόντων δεύτερος, οὐ σμικρῶν ἀγαθῶν ἡμῶν
ἐγένον παραίτιος, κάλλιστον ἅμα καὶ ἐδραῖον ἡς
ἡρῆας ἀρχῆς μνημεῖον σεαυτῷ ἰδρυσάμενος. Τῶν
θεσμῶν γὰρ οἷς ἡ ἐσπερία καὶ ἀρχαιότερα Εὐ-
ρώπη οὐκ ἀπεικότως σεμνύεται, ἀπαρθέναι τὰ
κάλλιστα, εἴτε δὲ καὶ καλῶς ἐκ τῶν ἐρόντων
πρὸς τὴν χρείαν μεθαρμόσας, νόμοις ἀρίστοις καὶ
τῆς ἀπὸ τοῦ χρόνου ἀσφαλεστάτου γνώμονος, δο-
κιμασίας εἰληχόσι, ἀρισταγῇ καὶ σαλευούσαν
τέως τὴν πολιτείαν ἐκράτυνας, οἷοι βάρβαροι ὑπο-
θεῖς αὐτῇ ἀσφαλὴ καὶ βέβαια.

Τούτων δὲ μνημεῖον, ὅτε τῆς δημοτελοῦς ἐ-
πέστης ἡμῶν κοινῶς ἐορτῆς, ἡρ. οἷον ἐκ παίδων
εἰς ἄνδρας παραγγέλλοιτες, ἐτελοῦμεν, κύκλους
ἐνταῦθα πετάξας πέριτε ὑπὸ πρῶτῳ βασιλεὶ τῷ
Ὀθωνι εὐδαιμόνως διαρθεαυτες, ἄσμενοί σε ὑπε-
δεξάμεθα, τῇ φιλοφροσύνῃ τὴν εὐγνωμοσύνην ἐν-
δεικνύμενοι, μάλιστα δὲ οἱ τοῦ δικαστικοῦ κατα-
λόγου· οἱ καὶ ἔργῳ τὴν γνώμην πιστώσασθαι προ-
θυμούμενοι, ἐξ ἐράνου σμικροῦ, ὅπως καὶ τοῖς ἀ-
πορωτέροις ἂν εἴη εὐπόριστος, εὐτελεῖ μνημεῖον
ἀνεξίτηλον τὴν τῆς εὐεργεσίας μνήμην παραδοῦ-
ραι τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἔγγωμεν. Τίνες γὰρ καὶ
δικαιότεροι χάριτάς σοι ὁμολογεῖν, ἢ, οἵτινες, ἔ-

(1) Τὸ μὲν ἐπίγραμμα ἐπαύθη ὑπὸ Γ. Βελλίου, τοῦ δικ-
σῆμου δικηγόρου· τῆς προτομῆς τὸν τύπον ἐξετέλεσαν οἱ ἀδελ-
φοὶ Φυτάλαι, τὸ σύνολον ἐσχεδιάσαν ὁ Κ. Κραυτντζόγλου, ἐχά-
ραξε δὲ τὸ σῆμα ἐν Παρίσι οἱ Κύριος Οὐδινὲ, ἰσομαστὴς γλύπτης
σφραγίδων.

διοὺν τὸ χρῆσθαι τοῖς ὑπὸ σοῦ τεθειμένοις νόμοις
λαχόντες, ὅτι πλείστον καὶ τῆς εὐεργεσίας με-
τελλήσασιν;

Λέξαι τοίνυν εὐμενῶς, ἀνδρῶν ἀριστε, τοῦ
μνημείου τούτου μαρτύριον ἔκτυπον, δι' ἡμῶν
παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συλλόγου προσφερόμενον,
καὶ μηδέποτε παύοιο εὖρους τοῖς Ἕλλησι πᾶσι καὶ
ἡμῖν ἰδίᾳ διατελῶν. Ἐρρώσο.

Ἐξ ἐντολῆς τοῦ ἐν Ἑλλάδι δικαστικοῦ συλλόγου,

Α. ΠΟΛΥΖΩΙΔΗΣ

Π. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Μ. ΠΟΤΛΗΣ.

Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ.

Ἀξιότιμοι Κύριοι

ΠΟΛΥΖΩΙΔΗ, ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΕ ΚΑΙ ΠΟΤΛΗ.

Ἐλαβον τὴν ἐπιστολὴν ὑμῶν μετὰ τοῦ περι-
καλλιστάτου χρυσοῦ νομισματοσήμου ὅπερ ἰ-
ἀπεστείλατε κατ' ἐντολὴν τῆς ὁμάδος τῶν ἐν
Ἑλλάδι θεμιστοπόλων, καὶ σπεύδω νὰ ἐκφράσω
ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἐντολεῦσιν ὑμῶν ἅπασιν καὶ ἐ-
κάστῳ κατ' ἰδίαν τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην
μου διὰ τὸ ἐμφαντικώτατον τοῦτο τῆς εὐνοίας αὐ-
τῶν δείγμα. Ἡ ἱστορία οὐδὲν παρέχει ἕτερον
παράδειγμα τοιαύτης ἐνδείξεως εὐμενείας καὶ μα-
λιστα τοῦ τρόπου, καθ' ἣν αὕτη ἐξεδηλώθη. Ἡ-
πῆρξαν μὲν καὶ ἄλλοτε καὶ εἰργάσθησαν ὑπὲρ τῶν
ἐθνῶν μεγάλοι νομοθέται, οὐδεὶς ὅμως ἐκομίσατο
τὴν χάριν ἀπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν νομομαθῶν
τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ οὗ εἰργάσθη. Ἀπέκειτο μόνον
εἰς τὸ εὐφρῆς ἐλληρικὸν ἔθνος νὰ ἔχη καὶ νὰ ἐκ-
δηλώσῃ οὕτω τοιαύτην χάριν· ἀρεγείρατε λοιπὸν
διὰ τῆς πράξεως ταύτης οὐ μόνον ἐμοί, ἀλλὰ καὶ
ὑμῖν αὐτοῖς κάλλιστον μνημεῖον.

ὑμῖν δὲ πρὸ εἰκοσιᾶς ἐτῶν διὰ νόμον τὴν
ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας συναινεῖσι
τῶν ἐπὶ τούτῳ συγκαλεσθέντων ἀρχιεπισκόπων
καὶ ἐπισκόπων, συντάτων νόμους περὶ τῆς δημο-
σίας παιδεύσεως, περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν συλλο-
γῶν κ.λπ. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις παρασκευάζων κώ-
δικας νόμων οἰκειῶν εἰς ὑμᾶς, εἶχον διηρηκῶς
πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ μέλλον τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους
μεγαλεῖον, ἐθεώρησα δὲ ἡδίστα καὶ δακρυλόστατα
ἀμειψθείσας τὰς πολυμήχθους ταύτας ἐργασίας
μου ὅτε, ἐπισκεφθεὶς ὑμᾶς τὸ παρελθὸν ἔτος κατὰ
τὴν σπανίαν εἰς τὸν βίον τῶν βασιλέων εἰκοσι-
πενταετηρίδα, ἐπέσθην ὅτι συνωκισθῆτε ἐντελῶς
πρὸς τοὺς θεσμοδότης καὶ ἀνέβητε ἡδὴ εἰς τὴν
ὑψηλὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ, ἀφ' ἧς δύνασθε
ν' ἀποδώσετε εἰς τὴν ἀνατολὴν ὅτι πρὸ χιλιῶ-
νων ἐτῶν εἶχε λάβει παρ' αὐτῆς ἡ Ἑλλάς. Ἡ
μεγάλῃ ἐντολῇ, ἣν ἀπεκλήρωσεν ὑμῖν ἡ εὐμαρ-
μενία, εἶναι τὸ ἡγεῖσθαι τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ πο-
λιτισμοῦ. Εἴθε δ' ἀξιώθῃ, ὥς ἐτι, νὰ ἰδῶ ὑμᾶς
εἰς τὸ τέρμα τοῦ προορισμοῦ καὶ τῶν εὐχῶν σας.
Τὸ νομισματοσήμον τοῦτο δὲν ἡδύνατο νὰ μοι
σταλῇ δι' ἀξιώτερον ἀντιπροσώπων τῆς τῶν Ἑλ-

Ἰστων νομομαθῶν ὁμάδος ἢ διὰ τῶν ἐγκρίτων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπέγραψαν τὴν πρὸς ἐμὲ προσφώνησιν.

Εὐγνωμοῦν ὑμῖν καὶ πάλιν, παρακαλῶ νὰ ἐκφράσητε τὴν θαυμάτιν ταύτην εὐγνωμοσύνην εἰς ἅπαντα σιλλήθῃ τὸν σίλλογον τῶν νομομαθῶν καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν κατὰ μέρος. Ὁλόκληρον δὲ τὸ ἐλλ. ἔθνος ἔστω πεπεισμένον ὅτι μέχρι τῆς τελευταίας προῆς μου θέλω ἐξακολουθεῖν ἡγαπᾶν τοὺς φιλάτους μοι Ἑλληνας καὶ νὰ ὑπηρετῶ αὐτοὺς πάντοτε κατὰ δύναμιν.

Εἶθε διαμένω πάντοτε καὶ ἐν τῇ μνήμῃ ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἐρ Μοράχῳ τὴν 15 Ἰουλίου 1859.

ΜΑΟΥΡΕΡ.

Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, Γερουσιαστής κλπ.

Τὸ πρωτότυπον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀπερσίσθη νὰ κατατεθῇ μετὰ τῶν αὐτογράφων τῆς δημοσίας ἡμῶν βιβλιοθήκης.

Εἰς Κοράκας ἡ Οἰκογένεια.

—ooo—

Διήγημα ἠθικὸν τῆς Σοφίας Γαίης.

Ὁ Σωσθένης Ῥενεκούρ, περὶ τῶν τῶν σπουδῶν του, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, πολλοὺς φέρων καὶ ἐπιφθόνους ἀκαδημαϊκοὺς στεφάνους. Ἡ ἡμέρα τῆς ἐξόδου του ἐκ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἦν ἡμέρα θλίψεως διὰ τὸς τοὺς καθηγητὰς του, οἵτινες τὸν ἡγάπων διὰ τὰς προόδους καὶ τὴν εὐφυΐαν του, συγκαταβατικοὶ δεικνύμενοι πρὸς τὴν ὑπὲρ τὸ δέον ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ διὰ τοὺς συμμαθητὰς του, οἵτινες ἕνεκα τῆς ἀγαθότητος τῆς καρδίας του ἐλησμόνησαν τὴν μικρὰν χαίρεσιν καὶ τοῦ πνεύματός του. Ἡ αὐτὴ δ' ἡμέρα ἐπανηγυρίσθη μετ' ἀγαλλιάσεως ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ τελειοδιδάκτου, καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ νῆα του ἀδελφὴ ἀνεξάντλητοι ἦσαν εἰς ἐφευρέσεις δυναμένας νὰ τῷ καταστήσωσιν εὐάρεστον τὴν ἐπιστροφὴν του. Τὰς ψαθίνας καθέδρας, τὴν πρόστυχον τράπεζαν, τὴν κλίνην ἀνευ παραπετασμάτων διεδέχθησαν ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ μαθητοῦ ἀνακλιντήριον μεταξωτῶν, καὶ βαθὺς καὶ ἀναπαυστικός θρόνος, ὡραῖον γραφεῖον μετὰ στιλπνῆς βιβλιοθήκης καὶ κομψῶν θέσεων, κεκαλυμμένων ὑπὸ παντοίων καὶ καλλιτέχνων ἀθυρμάτων, τῶν κοσμοῦντων σήμερον πᾶσαν αἰθούσαν ὡπσοῦν εὐπρεπῆ, καὶ λαμπρὰ κλίνην μετὰ κροσσωτῶν παραπετασμάτων. Καὶ ἔκρινε μὲν ὁ πατὴρ του πᾶσαν ταύτην τὴν διασκευὴν ὑπὲρ τὸ δέον πολυτελῆ διότι, ἀρχαῖος ὢν δικαστὴς, περιεφρόνει ὡπσοῦν τῶν νεωτέρων τὴν ἀδρὰν διάιταν, συντελοῦσαν μόνον, ὡς ἔλεγεν, εἰς ἐλάττωσιν τῆς ἠθικῆς καὶ φυσικῆς ῥώμης τῆς

νεολαίας. Καὶ ὁ Κορνῆλιος καὶ ὁ Πασχάλης εἶχον γράψαι τὰς ὠραιοτέρας σελίδας τῶν ἐπὶ καθεδρῶν ψαθίνων, ἐντὸς αἰθουσῶν ἀκοσμήτων, ὧν τὰ ποιήματα παραπετάσματα δὲν περιέσπων τὰς σκέψεις των. Οὔτε ἀσιατικὸς σοφῆς ὑπῆρχεν ἐκεῖ, οὔτε προσκεφάλαιον εἰς ἀνάγκασιν προσκαλοῦν. Ἡ ἀφέλεια, προσέθετε, καὶ ἡ σεμνότης τοῦ σπουδαστηρίου, ἐπετυπύντο εἰς τὰς ιδέας καὶ εἰς τὸ ὕψος τοῦ συγγραφῆως. Ἄν ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ Λαβρουγιέρους περιεστοιχίζοντο ὑπὸ πλουσίαν κατόπτρων, ποτὲ δὲν θὰ ἔγραφον τοὺς εὐφυεῖς χαρακτῆράς των, οὐδ' ὁ Βοσσουέτος θὰ κατεκεραύνου τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ ἸΔ'. Λουδοβίκου, ἂν ἔγραφεν ἐν αἰθούσῃ κατακόσμῳ διὰ κεντητῶν παραπετασμάτων ἐκ λευκοῦ τριχάπτου ἐπὶ ῥοδόχρου μεταξωτοῦ, εἰς ἐλαστικὸν ἀνακλιντήριον κατακείμενος, καὶ διὰ πολυχρόων γοθικῶν διαφανῶν τὰς θυρίδας του κλείων. Ὅχι, ὅχι, ἔλεγε· σοβαρὸν ἦν τὸ χρῶμα τῶν τοίχων τοῦ σπουδαστηρίου του, μέλαν τὸ δῆμα τῆς ξυλίνης καθέδρας ἐφ' ἧς ἐκάθητο, καὶ ἐκ μελανοῦ ἐβέννου ἡ τράπεζα ἐφ' ἧς ὁ ἱεροκλήρις συνέταττε τὰς ὑψηλὰς διδασκίας του, καὶ ἐτέκτανε τοὺς φλογεροὺς τῆς εὐγλωττίας του κερανοῦς.

Ἦκουε δὲ καὶ ὁ Σωσθένης μετὰ τοῦ δέοντος σεβασμοῦ τὰς σοφὰς ταύτας παραινέσεις τοῦ ἐμπείρου καὶ εὐφυοῦς πρεσβύτου· ἀλλὰ μόλις τὰς ἤκουε, καὶ σπύδων κατεκλείετο εἰς τὸν ὡραῖον κοιτῶνα του, ὡς ἀπολάυση ἀνέτως τῶν τρυφῶν ὡς ὁ πατὴρ του κατέκρινε.

Τὸ δικαστικὸν στάδιον προτιθέμενος ὁ Σωσθένης νὰ διατρέξῃ, ἤρχισε τῶν νομικῶν τὴν σπουδὴν, καὶ ἐπεδόθη εἰς σοβαρῶν ἀντικειμένων μελέτας. Ἀλλὰ λαμπρὸν ἐκ φύσεως ἔχων τὸ πνεῦμα καὶ ζωηρὸν, ἐφέρετο καὶ ἄκων εἰς πᾶν τὸ θέλγον τὴν φαντασίαν, εἰς πᾶν τὸ εὐθυμον καὶ τὸ διάχυτον προκαλοῦν. Συνέπεσε δὲ νὰ ἔχῃ φίλον, μετὰ τῶν ἀρχαίων συμμαθητῶν του, τὸν υἱὸν ἀρχαίου ἐπισήμου αὐλικοῦ, τοῦ Δουκὸς Γενεθιέρου, πτωχεύσαντος μὲν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ προτιθεμένου οὐχ ἦττον ν' ἀφιερῶσιν τὰ τέκνα του εἰς τῆς πατρίδος των τὴν ὑπηρεσίαν. Τὸν φίλον δὲ τοῦ Σωσθένης, τὸν Ἀνατόλιον, προώριζεν ἰδίως διὰ τὸ στρατιωτικόν, καὶ ἡ τῶν προγόνων του φήμη ἐφάνετο αὐτῷ ἐπαρκὲς ἐγγύησις διὰ τοῦ υἱοῦ του τὴν ἐπιτυχίαν. Ἦν δ' ὁ Ἀνατόλιος ὡραῖος, ἀνδρεῖος, εὐφυὴς, καὶ ἐκέκτητο τὴν εἰς ἐαυτὸν πρόφροναν ἐκείνην πεποιθήσιν ἣν χορηγεῖ συνήθως ἡ εὐγένεια τῆς καταγωγῆς καὶ ἡ καλλονὴ τοῦ προσώπου. Παρουσιαζόμενος ὡς εὐπατρίδης πτωχεύσας, διότι ἀντὶ τῶν τριακοσίων χιλιάδων δραχμῶν ὡς εἶχεν ἄλλοτε εἰσόδημα ὁ πατὴρ του, τῷ ἔμεινον ἥδη μόνον ἐξήκοντα χιλιάδες κατ' ἔτος, ὁ Ἀνατόλιος ἐνεκαυχᾶτο ἐπὶ ταῖς στερήσεσι τῆς πολυτελείας αἷς ἐπεβάλλετο, καὶ ὠφελοῦμενος ἐκ τῆς νέας ἐλευθερίας ἣν εἶχεν εἰσπαράγει ἡ ἐπανάστασις, ἐξελέξατο φίλον ἐκ τῆς ὑποδεεστερας, καὶ διατρέχοντα διάφορον στάδιον. Ἀλλὰ μετὰ τὴν παραπονούμενος διὰ τὴν πτωχείαν του, καὶ τὴν

μικρότητα τῆς συντάξεως ἣν ὁ πατὴρ του τῷ ἐχορήγει, εἶχε δύο ἵππους καὶ δύο ὑπηρέτας, κατοικίαν χαριεστάτην, καὶ πάσας τὰς ἀπολαύσεις τῆς μητρικῆς οἰκίας, ἐν ὅλοις βίον ἀνετώτατον, ὃν ὁ Ἀνατόλιος ἐπέμεινε ἀποκαλῶν ἄθλιον, ἡ δ' ἀμύλλα πρὸς τὴν ἀθλιότητα ταύτην κατέστρεψε τὸν Σωσθένην.

Ὡς πάντων τῶν εἰκοσαετῶν νέων, ἦσαν καὶ τοῦ Σωσθένης ὡραῖα μὲν τὰ σχέδια, κάκιστοι δὲ οἱ ὑπολογισμοί. Οὐδόλως ἀμυβᾶλλον ὅτι ἡ ἀτομικὴ τοῦ ἀξία, ἡ ἐπιρροὴ τοῦ πατρὸς του, καὶ ἡ τοῦ Δουκὸς Γενεθιέρου θὰ τῷ παρείχον προσεχῶς θέσιν ἐπικερδεστάτην, ἐδαπάναν ἐν τούτοις οὐ μόνον τὴν πατρικὴν σύνταξιν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἡ μήτηρ του ἀπέκοπτε τῆς ἰδίας ἐαυτῆς, ὅπως τὸν βοηθῇ εἰς θεραπείαν καὶ εὐχαρίστησιν τῶν νεανικῶν του φαντασιῶν. Καὶ ὅσας μὲν ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἀνένου τὰς χρηματικὰς ταύτας θυσίας, συνώδευεν αὐτὰς διὰ παραινέσεων πρὸς τὸν υἱὸν τῆς περὶ τῶν δυστυχημάτων ὅσα ἐπιφέρει ἡ ἀταξία καὶ ἡ ἐκδιαιτήσις. Ἀλλ' αἱ διδασκαί αὗται τόσοι ἡνόχλουν τὸν Σωσθένην, ὥστε ἀφ' οὗ τὰς ἤκουε μετ' ὑπομονῆς, ἐφρόνει ὅτι οὐδεμίαν ὥφειλε περαιτέρω εὐγνωμοσύνην.

Ἀμα ἐξελλθὼν τοῦ παιδευτηρίου, ὑπετάγη κατ' ἀρχὰς ἀγογγίστως εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν ὁ πατὴρ του ἐκανόνισε τὰς ἡμέρας του. Τὴν πρωτὴν ὥφειλε νὰ ἐργάζεται, τὴν ἐσπέραν νὰ συνοδεύῃ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν του εἰς τὸν περίπατον. Πᾶσαν πέμπτην ὥφειλε νὰ γένηται εἰς τοῦ δευτέρου θείου του Σαιντιλλέρου, ἀρχαίου τραπεζίτου, φιλολογικὴν δόξαν ἀντιποιουμένου, ὅστις εἶχε σπαταλήσει τὴν ζωὴν του μετὰ τῶν κακῶν στίχων καὶ κακῶν ἐπιχειρήσεων, μέχρι τέλους δὲ ἀπεσύρθη τοῦ χρηματιστηρίου, καὶ παρεδόθη ὅλος εἰς τὴν ὡπσοῦν τετριμμένην καὶ ἀγνωστον μοῦσάν του. Εἶχε δὲ ὁ θεῖος οὗτος θετὴν θυγατέρα ὡραῖαν δεκαεὶ ἐτῶν ἡλικίας, ἣν ἤλπιζε νὰ νυμφεύσῃ μετὰ τοῦ ἀνεψιῦ του. Τὴν ἀνέτρεφεν ὁμιῶς οὐχὶ ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἐν καταστάματι τινὶ τῶν Παρισίων, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Κ. Ῥενεκούρ, καὶ τὴν ἡγάπα οὐχὶ ὡς πατὴρ τὴν θυγατέρα του, ἀλλ' ὡς συγγραφεὺς τὸ θυμὸν του, διότι εἰς αὐτὴν ἀφιέρου τὰς ἐμμέτρους ἐπιστολάς του, ἀνεγίνωσκε τὰ παντοῖα δοκίμιά του, καὶ ἡ δυστυχὴς κόρη, ἀνυπόκριτος κατὰ πάντα, ὑπεκρίνετο μόνον προσποιουμένη ὅτι εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ἀνάγκασιν τῶν συγγραμμάτων τοῦ πατρὸς της, καὶ τὰς ἐχειροκροτεῖ ἐνθέρμως μάλιστα, διότι τότε μόνον ἐξήρχετο τοῦ σχολείου της, ὅταν ὁ πατρικὴ Μοῦσα εἶχεν ἀνάγκην ἀκροατῶν. Ἡ κληρονομία τῆς συζύγου του τῷ ἐπέτρεπε νὰ ἐστὶ ἀπᾶς καθ' ἑβδομάδα πᾶσαν τὴν οἰκογένειαν. Εἰς τὰς ἡμέρας δὲ ταύτας μετὰ τὸ γεῦμα εἶποντο πάντοτε σταθερῶς ποιητικαὶ ἐκχύσεις τοῦ Ἀμφιτρίωνος, καὶ μόνον ἕνεκα θανατηφόρου ἀσθενείας ἡδύνατο τις τῶν συνδιαιτημένων ν' ἀπουσιάσῃ. Οἱ δὲ ὀλίγοι ξένοι οἱ μετέχοντες τῶν οἰκογενειακῶν τούτων συμποσίων, ἦσαν, ἐννοεῖται, ἐκλελεγμένοι

ἐκ τῶν θαυμάζοντων τὰς ἐμμέτρους ἐπιστολάς, τοὺς μύθους, τὰς ᾠδὰς, ἢ τὰ στιχηρὰ διηγήματα τοῦ Κ. Σαιντιλλέρου, ὥστε πᾶσα ἡ ξένη συναναστροφή του συνέκειτο ἐκ τινῶν γερόντων, Ἰσην ἐχόντων τὴν εὐθείαν τὴν λαίμαργίαν, καὶ ἐκ τινῶν νέων ἀργῶν καὶ παρασίτων, οὓς ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ εὐρωσι τράπεζαν ἐστρωμένην, καθιστᾷ κολακῆς παντὸς οἰκοδεσπότου.

Τὴν δὲ κυριακὴν ἡ οἰκογένεια συνήρχετο εἰς τοῦ προέδρου, ὅπου πολλοὶ δικασταὶ παρευρίσκοντο μετὰ τῶν γυναικῶν των, καὶ ἐπαίζον Βίστ, διελέγοντο περὶ τῶν ἀγορεύσεων τῆς Βουλῆς, καὶ περὶ τῆς τελευταίας δίκης τοῦ κακούργου οἰκιοκτετοῦ.

Ἡ παρουσία τῆς καλῆς Ἐλεονώρας, ἣν ὁ θεὸς πατὴρ της οὕτω μετωνόμασε, διότι αἱ εἰς ὥρα ὁμοιοκαταληξίαι εἰςὶ σπάνιαι, ἐδύνατο ἔσως ν' ἀποζημιῇ τὸν Σωσθένην διὰ τὴν σοβαρότητα τῶν συναναστροφῶν τούτων. Ἀλλ' αὕτη εἶχε τὸ πρῶτον ἐλάττωμα ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην, ἥς αἱ διασκεδάσεις τῷ ἐράινοντο τόσον ἀνούσιοι, καὶ τὸ δεύτερον ἄλλο, ὅτι ἦτον σχεδὸν εἰς τὴν διάθεσιν του, ὅτι οὐδεὶς θ' ἀνίστατο εἰς τὸν γάμον του, ἄμμι νυδὸκει νὰ τὴν νυμφεύσῃ, δι' ὃ ἡ βεβαιότης αὕτη, ὡς πᾶσαι αἱ εὐκολοὶ εὐτυχίαι, κατέλειπε τὴν φαντασίαν του εἰς ἐντελὴ ἡρεμίαν. Πολλάκις μάλιστα ἡ ἐπιβεβλημένη αὐτῷ ἀνάγκη τοῦ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς εὐχὰς τῆς οἰκογενείας της, ἂν δὲν ἤθελε νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν δυσμένειαν αὐτῆς καὶ νὰ φέρῃ τὴν Ἐλεονώραν εἰς ἀπελπισίαν, τῷ ἐνέπνευεν ἀντικρὺς ἀποστροφὴν εἰς τὸ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν χαραχθεῖσαν αὐτῷ ὁδόν διότι ἡ καρδία θέλει ἐλευθερίαν κατὰ τὴν ἐκλογὴν της, τὸ πνεῦμα θέλει πόλεμον, καὶ ἐν τῷ ἔρωτι ἡ νίκη ἐκτιμᾶται ἀναλόγως τῶν δυσχερειῶν ὡς ὑπερέβη. Ἄν ἡ Ἐλεονώρα ἦτον ἄλλου σύζυγος ἢ μνηστῆς, ὁ Σωσθένης θὰ ἐξεμείνετο ὑπ' ἔρωτος δι' αὐτήν, καὶ ἐκατοντάκις θὰ ἐξέθετε τὴν ζωὴν του, ὅπως τῇ εἶπῃ ὅτι τὴν ἐλάτρευεν, ὅπως ἐλάυση εὐμενὲς βλέμμα της, καὶ θὰ τὴν ἀνεκέρυττε τὴν ὠραιοτάτην παῶν τῶν ὡραίων, τὴν μόνην κυρίαν τῆς καρδίας της, ἀδιαφορῶν ἂν τοῦτο κατέστρεψε τὴν ὑπόληψιν της, καὶ δεχόμενος τὴν μέχρι θανάτου πρόκλησιν παντὸς ἀντεραστοῦ. Διότι τῷ ὄντι ἡ Ἐλεονώρα ἦτον ὡραία, καὶ ἄξια νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν περιπαθεστάτον ἔρωτα. Ἀλλ' οὐδὲν κάλυμα τὴν ἐχώριζεν ἀπὸ τοῦ ἐξαδέλφου της, καὶ προσέτι ἡσθάνετο πρὸς αὐτὸν τὴν προτιμήσιν ἐκείνην ἣν ἔχουσιν αἱ σεμναὶ νέαι τῆς ἡλικίας της πρὸς τὸν πρῶτον καὶ μόνον ὃν ταῖς ἐπιτρέπεται ν' ἀγαπήσωσιν. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν αἰφνιδίων ἐρύθημα ἐκάλυπτε τὸ χάριεν μέτωπόν της, ἡ φωνή, τὸ ἐλάχιστον κίνημα τοῦ Σωσθένης τῇ ἐπροξένει ταραχὴν, ἣν αὐτὸς μόνος δὲν ἐβλέπε, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ λοιπὴ οἰκογένεια ἐτέραπετο ἐπὶ τῷ ἀφελεί τούτῳ ἔρωτι, καὶ ἀγάλα διὰ τὰ ζηλότυπα βλέμματα τῆς δυστυχῆς κόρης, δι' ἣν ἡσθάνετο στενοχωρίαν ὅσας ὁ Σωσθένης διηγείτο ὅτι ἀπῆντησέ που ὡραῖαν τινα Κυρίαν, καὶ τὴν τρόπον ἐπροσπάθει νὰ τῇ γίνῃ ἀ-

ρεστός· διότι ἡ ἀδιαφορία, σκληρότερα τῆς προδοσίας, οὐδὲ νὰ προσποιηθῇ καὶ φροντίζει, ἀλλὰ φονεῖ αἰσῶς, ἀπρομελετήτως, ἀνευ τύψεων συνειδότος, καὶ ἀφ' οὗ θανατηφόρος πληγὴ τὸ θυμὰ της, τὸ ἔρωτά τι ἔχει καὶ φαίνεται πάσχει;

Οὐδεμίαν ἔχων ὁ Σωσθένης ιδέαν περὶ τῶν αἰσθημάτων ἃ ἐνέπνεεν εἰς τὴν Ἐλεονόραν, τῇ ἐπέβαλλε μυρίας μικρὰς βασάνους, πρὸς ἃς ἐκείνη ἐνεκαρτέρει μετὰ τῆς ὑπομονῆς ἣν χορηγεῖ ἡ ἀγνοία καθ' ἣν ἡλικίαν αἱ νέαι φρονοῦσιν ὅτι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν εἰσὶ πάσαις κοινὰ, καὶ ὅτι ὁ διδόμενος αὐταῖς σύζυγος εἶναι ὁ πάντων ἄριστος. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ ἐντυπώσεις αὐταὶ τὴν ἔθλινον, ὁ Σωσθένης τὴν ἐπέπληττεν ὅτι δὲν ἦτον εὐθυμος, καὶ ἔπειτα ἔλεγε καθ' ἐαυτὸν· «Αὐτὸ τὸ μελαγχολικὸν κοράσιον ἀπαιτοῦσι νὰ νυμφευθῇ! Εἰμὶ βέβαιος ὅτι θέλει γίνεαι ἀνούσιος σύζυγος. Ὁ ὅχι! πολὺ σπουδαῖος καὶ πολὺ μακροχρόνιος δεσμός· εἶναι ὁ τοῦ γάμου, καὶ ἄρρων ὅστις πρὸς χάριν τινὸς συνδέεται ἐφ' ὅρου ζωῆς μετὰ πληκτικῆς συντροφίας. Ἡ Ἐλεονόρα μετὰ πολλῆς χάριτος παίζει Βιστ μετὰ τοῦ πατρὸς μου, τ' ὁμολογῶ. Κεντὰ μετὰ τῆς μητρός μου, τραγοῦδῃ μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου, καὶ ἀκούει μετ' ἀπειριγράπτου ὑπομονῆς τοὺς στίχους τοῦ θεοῦ μου. Ταῦτα τὴν καθιστῶσιν εἰς ὅλους ἀγαπητὴν, ἀλλ' ἄλλα προτερήματα ἀπαιτοῦνται ὅπως ἐλεύσῃ καὶ τὴν ἐδικήν μου ἀγάπην. Τιμῶ πολὺ τὰς ἀρετὰς· ἀλλὰ προτιμῶ τὰς χάριτας, καὶ γυνὴ κινουσα τὸν θαυμασμόν ἐκείνων αἵτινες κινῶσι τὴν πληξίν μου, δὲν εἶναι γυνὴ δι' ἐμέ, διότι θὰ εἴμεθα εἰς ἀδιάκοπον ἔριν. Ἐκείνη θὰ κατεκρίνῃ τὰς ἡδονάς μου χωρὶς νὰ δύναται νὰ με καταστήσῃ τῶν ἐδικῶν της μέτοχον. Ἄλλως τε δὲ ὁ ἔρως θέλει σύμμαχον καὶ τὴν φαντασίαν· ἀλλ' ἡ φαντασία δὲν ἔχει στάδιον μεταξὺ ἀνθρώπων παιδιόθεν γνωρίζομένων. Ἡ ἔξις, ἡσχέσις, ἡ συγγένεις παράγουσι τὴν φιλίαν, οὐχὶ τὸν ἔρωτα· καὶ ἐγὼ λέγω καὶ ἐπαναλαμβάνω· «Εἰς κόρακας ἡ οἰκογένεια!»

Τοιαῦτα τρέφων αἰσθήματα, δὲν ἔμεινεν ὁ Σωσθένης ἐπὶ πολὺ ὑποταγμένος εἰς τὸν μονότονον βίον τῆς πατρικῆς ἐστίας. Μόλις ἐν ἔτος εἶχε παρῆλθει ἀπὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ἐκ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, καὶ ἤρχισεν νὰ παραβάλλῃ τὸν σοβαρὸν τοῦτον καὶ σχεδὸν ἄψυχον βίον, πρὸς τὸν τοῦ ἀγαπητοῦ του Ἀνατολίου, καὶ νὰ σκέπτεται διατί, ὁμηλὲς ὢν ἐκείνου, καὶ τὰς αὐτὰς ἔχων χάριτας, ἔπρεπε νὰ στερῇται τῶν αὐτῶν διασκεδάσεων. Δὲν εἶχε βεβαίως ὠραίους ἵππους, ὡς ὁ Κ. Γενεσιέρης· ἀλλ' ἐδύνατο νὰ ἐνοικιάζῃ δύο, καὶ νὰ τὸν παρακολουθῇ εἰς τὰς ἐκδρομὰς του. Δὲν ἐδύνατο νὰ πληρώσῃ καὶ αὐτὸς τὴν συμβολὴν του εἰς τὰ πολυτελῆ δεῖπνα τοῦ Ἀνατολίου ἐν τοῖς πρώτοις ξενοδοχείοις τῶν Παρισίων, καὶ τὸ θεωρεῖόν του εἰς τὸ θέατρον, ὅπου καθ' ἐσπέραν ὁ φίλος του ἐγέλα καὶ διασκεδάζε μετὰ τῶν εὐγενεστέρων νεανίδων, καὶ ἔπειτα μετέβαινεν εἰς τὰς λαμπροτέρας συναναστροφάς, ὅπου διέπρεπε καὶ ἐλατρεῖτο ὑπὸ τῶν κομψοτέρων; Δὲν εἶχε λάβει καὶ αὐτὸς ὁ Σωσθένης οὐρανόθεν τὴν φι-

λαρέσκειαν, τὴν θέλῃσιν τῆς ἐπιτυχίας, τὴν θερμότητα τῆς ψυχῆς, ἥτις σαγινεῖται τὰς γυναῖκας, καὶ φέρει εἰς ἐπιτυχίαν; Ἐπρεπε τὰ προτερήματα ὅλα ταῦτα νὰ τὰ θάπτῃ ὑπὸ τὰ εὐρωτιῶντα τείχη τῆς πατρικῆς οἰκίας, καὶ χάριν τῆς οἰκογενείας του νὰ στερῇται ὅλων τῶν ἡδονῶν παιδοτέρας κοινωνίας; Τέλος, ὡς τόσοι ἄλλοι νεανῖαι, δὲν ἐδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὰς μεγάλας συναναστροφάς, ὅπου ἡ εὐφυΐα ἀναπληροῖ τὸν πλοῦτον, καὶ νὰ γίνῃ ὁ ἥρωας πλοκῆς τινὸς μυθιστορικῆς;

Ἐννοεῖται πῶς ὁ Σωσθένης ἀπήντα εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, ὅταν ἀπαξ τὰς ἀπηύθυνεν εἰς τὴν συνειδήσιν του. Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν Ἀνατόλιον, τῷ περιέγραψε, μεθ' ὑπερβολῆς πάντοτε, τὰς καθημερινὰς του δυσχερεσίας, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν συνδράμῃ κατ' αὐτῶν ὅσον ἐδύνατο. Ὁ δ' Ἀνατόλιος, καὶ ὑπὸ φυλίας κινούμενος, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὑπὸ ἐνδομύχου τινος εὐχαριστήσεως τοῦ νὰ παρασύρῃ ἄλλον φρονιμώτερον ἐαυτοῦ εἰς τὴν κούφην ἐκείνην διάλειψαν, ἥτις ἡνόχλει τὴν συνειδήσιν του, ἐνεθάρρυνε τὸν Σωσθένην εἰς τὴν πρόθεσιν τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν οἰκογενειακῶν ἀγχαριῶν, ὡς τὰς ὀνόμαζε.

— Διὰ καλὴν ἀρχὴν, τῷ εἶπε, θὰ προσκληθῇς τὴν προσεχῇ πέμπτην εἰς γεῦμα ὑπὸ τῆς μητρός μου, καὶ οὕτω θ' ἀποφύγῃς τοῦ θεοῦ σου τὸ φιλολογικὸν συμπόσιον. Μετὰ ταῦτα δὲ θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ θέατρον, ὅπου θὰ ἰδῇς χορεύουσιν τὴν φερώνυμον *Ouvarian*, ἀληθῆ Τερψιχόρην. Θὰ τὴν χειροκροτήσῃς, καὶ θὰ τῇ ρίψῃς ἀνθοδέσμεν. Τοῦτο θὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν της, διότι ἄγνωστος ὢν εἰς αὐτήν, θὰ φανῇς ὅτι κινεῖσαι ὑπὸ θαυμασμοῦ αὐτομάτου.

Πλήρης ἀγαλλιᾶσεως ὁ Σωσθένης ὑπεσχέθη ν' ἀκολουθήσῃ προθύμως τὰς ὁδηγίας τοῦ φίλου του. Τῷ ὄντι τῇ ἐπαύριον ἔλαβε τὴν πρόσκλησιν τοῦ Δουκὸς καὶ τῆς Δουκίσσης, καὶ τὴν ἔφερεν ἀμέσως εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις κολακευόμενος ἐπὶ τῇ φιλίᾳ ταύτῃ τοῦ υἱοῦ του μετὰ μιᾶς τῶν ἀριστοκρατικωτέρων οἰκογενειῶν τῆς Γαλλίας, τῷ ἐπέτρεψε νὰ δεχθῇ τὴν πρόσκλησιν, καὶ ἀνεδέχθη νὰ ζητήσῃ δι' αὐτὸν συγγνώμην παρὰ τοῦ θεοῦ του, πρᾶγμα ὅπως οὐκ ἐδύνατο νὰ ἀρνηθῇ, διότι ὀλιγάριθμα ἦσαν τὰ θύματα τῶν ποιητικῶν ἐκχύσεων τοῦ Κ. Σαιν-τιλλέρου, καὶ ἡ ἀπουσία καὶ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἄφηνε μέγα κενόν.

Ἀλλὰ τὸ πρῶτον τοῦτο βῆμα εἰς τὰς κοσμικὰς ἡδονὰς, ταχέως, ὡς ἦν ἐπόμενον, παρέσυρε τὸν Σωσθένην καὶ περαιτέρω. Ἡ φλογερὰ αὐτοῦ φαντασία, δι' ἣν ἐπρωτίμα τὰς τέχνας πρὸ τῶν ἐπιστημῶν, τὸν θάρυδον τῶν συναναστροφῶν πρὸ τῆς ἡσυχίας, καὶ τὰς ἡδονὰς πρὸ τῆς σπουδῆς, τῷ κατέστησε μετ' οὐ πολὺ ἀνυπόφορον τὸν οἰκουρικὸν βίον. Καθ' ἐκάστην δὲ, νέαν ἐφευρίσκων πρόφασιν ὅπως ἐξέρχεται ἐνωρὶς καὶ ἐπιστρέφῃ ἐξώρως, εἶχε καταντήσῃ νὰ μένῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας του μόνον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος, καὶ τινὰς στιγμὰς τῆς ἐσπέρας τῶν κυριακῶν. Μάτην ἐδεί-

Δι' ὑποκατάστατον τοῦ Σωσθένους.

κλυτο δυσχερестоῦμενος ὁ πατήρ του, μάτην ἢ μήτηρ του τὸν ἐπέπληττε, καὶ τὸν παρήγει ἡ ἀδελφή του. Ὑποσχόμενος πάντοτε νὰ μεταβάλῃ διαγωγὴν, ἐνέμενεν ὅμως εἰς τὰ αὐτά. Καὶ ἂν ποτὲ ἐπὶ στιγμὴν ἐνέδιδεν, ὅπως μὴ παροργίσῃ τὴν μητέρα του, ὅπως μὴ λυπῇ τὴν Βαλερίαν καὶ τὴν Ἐλεονόραν, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τῶν συναναστροφῶν τοῦ Ἀνατολίου, καὶ τῶν τέρψεων ὅσαι τὸν περιέμενον, ἐξενίκα ταχέως, καὶ ἀπῆρχετο ψιθυρίζων· *Εἰς κόρακα ἡ οἰκογένεια.*

Ἡ φιλία εὐγενούς τῶν ἐν ταῖς συναναστροφαῖς διαπρεπόντων, περιεποίησε τῷ Σωσθένει τὴν σχέσιν ὅλων τῶν νέων τῶν μᾶλλον ἐπιζητήτων, καὶ διασκεδάζων αὐτοὺς διὰ τῆς εὐθυμίας του, διὰ τῶν ἀστεϊσμῶν του, διὰ τῶν εἰρωνικῶν του σκαμμάτων, προσεκαλεῖτο εἰς ὅλας τὰς συναναστροφάς, τὰ δεῖπνα, τὰς ἐκδρομάς, τὰς διασκεδάσεις. Τυχαίως τῶν ἐρωτικῶν μυστηρίων τοῦ μὲν, μάρτυς τῆς μονομαχίας τοῦ ἄλλου, μέτοχος τῆς ἐκδιαιτήσεως ὅλων, ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἡγάπων περιπαθῶς, καὶ εἰς τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῶν θαρρῶν, ἔχρεοῦτο ἀδιστάκτως, διότι οὐδεμίαν εἶχεν ἀμφιβολίαν ὅτι τοσοῦτοι πλούσιοι φίλοι ἤθελον ἐρίξει πρὸς ἀλλήλους τίς πρῶτος νὰ ἀναλάβῃ τὰ χρέη του, μέχρις οὗ τυχὼν θέσεως καταλλήλου ἢ κληρονομίας, δυνήθῃ νὰ τοὺς ἀποζημιώσῃ. Οὐδόλως δ' ὑπόπτευνε ὅτι οἱ σύντροφοί του ἦσαν ὡς καὶ αὐτός, ἥτοι ὅτι καὶ αὐτοὶ πολλὰ ἐδανείζοντο, περιμένοντες νὰ πληρώσωσιν ἐκ μελλουσῶν ἐλπίδων, καὶ ἐπομένως ὅτι οὐδεὶς ἐδύνάτο νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄλλον κατὰ τῆς ὀργῆς ἀπειτητικῆς τινὸς χρεωφειλτέου, καὶ ἐν περιπτώσει ἀναποδράστου τινὸς ὑποχρεώσεως. Εἰς τὰ θορυβώδη συμπόσια διεσκεδάζε πολλὰκις τὴν συναναστροφήν, διηγούμενος τὰ γελοῖα τῶν συγγενῶν του, καὶ τὰ τετραστιχα καὶ αἱ ἀκροστιχίδες τοῦ θεοῦ του ἦσαν συνεχῶς ἡ εὐδαιμονία τῶν φειδρῶν καὶ κούρων συνδαιτυμόνων του, οἵτινες τὰ ἐτόνιζον κατὰ δημώδεις σκοποὺς, καὶ τὰ ἐψάλλον ἐν χορῷ καὶ μεγαλοφώνως, ὥστε τὰ περίχωρα πάντα ἀντήχουν. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἐκδεδιητημένων τούτων νέων, ὧν ἡ οἰκογένεια οὐδὲν εἶχεν ἴδιον χαρακτηριστικόν, οὐδεμίαν παράδοξον ιδιοτροπίαν ἢ πρόκλησιν ἐξέκείνων δι' ἧς αἱ νέαι γενεαὶ χλευάζουσι τὰς παροχομένους, ἐπενόει ἑαυτῷ κωμικόν τινα συγγενῆ, καὶ τῷ ἀπέδιδε πᾶν εἶδος παραδοξίας, πᾶν ἐλάττωμα φιλαργυρίας, ὅπως δειχθῇ ἐφάμιλλος τῶν ἀστεϊσμῶν τοῦ Σωσθένους ἐπὶ τῶν συγγενῶν του. Ἀλλ' ἡ ἐφεύρεσις ἡλαττοῦτο πάντοτε τῆς ἀληθείας, καὶ ὁ Σωσθένης ἔμενε πάντων νικητής. Ἀνεκνήρυχθη δὲ πρὸ πάντων θορυβώδως, ὅταν παρωδῶν ποτὲ τὰ κωμικὰ τοῦτο, «Ὁ ἀδελφὸς εἶναι θεόδοτος φίλος, ὁ ἀνεκὸς μετὰ κωμικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, «Ὁ θεὸς εἶναι θεόδοτος πλῆξ!»

— Εὐγε, εὐγε, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος Λωρενσής. Ἰδοὺ εὐρέθη τῶν θεῶν ἡ κλάσις. Τοὺς εἶχε λησμονήσει ὁ Βυρῶν εἰς τὴν κατὰ ταξιν τῶν γενῶν. Ἰδοὺ, ὠρίσθησαν ἐντελῶς.

Καὶ οἱ συνδαιτυμόνες ὅλοι ἐπεκρότουν εἰς τὴν

ἐτυμολογίαν ταύτην, ὁ δὲ Σωσθένης ἐνέχαιρεν εἰς τὴν τοιαύτην ἐπιδοκιμασίαν, ὅτε ὁ ὑπὸ τῆς τῆς μητρός του ἐλθὼν, τὸν εἰδοποίησεν ὅτι ὁ Κ. Ρενεκούρ τὸν ἐζήτησε δις πρὶν ἢ ἀποσυρθῇ εἰς τὸν κοιτῶνά του, καὶ διέταξε νὰ τὸν ἐξυπνήσωσιν καθ' οἷαν δῆποτε ὥραν ἤθελεν ἐπανελθεῖ ὁ υἱὸς του εἰς τὴν οἰκίαν.

— Ἐνόμισα, προσέθηκεν ὁ Ἀντώνιος, ὅτι ὠρεῖται νὰ σὰς εἰδοποιήσω ὅτι ὁ Κ. Πρόεδρος σὰς περιμένει· ἴσως δὲν θελήσετε νὰ τὸν ἀφήσετε ν' ἀγρυπνήσῃ πολλὴν ὥραν· διότι εἶπε μὲν ὅτι ἀπῆρχετο νὰ κοιμηθῇ, ἀλλὰ προφανὲς ἦτον ὅτι δὲν εἶχε τοιαύτην πρόθεσιν.

— Τί νὰ γίνῃ; πρέπει νὰ σὰς ἀφήσω, φίλοι μου, εἶπεν ὁ Σωσθένης ἐγειρόμενος τῆς τραπέζης.

— Καὶ τίς δύναται νὰ σὲ ζητῇ τοιαύτην ὥραν, ἀπάντησεν εἰς ἐξ αὐτῶν, ἐκτὸς ἂν εἶναι κάμμία ζηλότυπος Ἑρμιόνη.

— Τοιαύτην εὐτυχίαν δὲν ἔχω, ὑπέλαβεν ὁ Σωσθένης. Πατρικὴ διαταγὴ μὲ βιάζει...

— Εἰς τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον στέλλει νὰ σὲ ζητήσῃ ὁ πατήρ σου, ἀνέκραξεν ὁ Φερδινάνδος. Λοιπὸν δὲν κοιμῶνται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ σου;

— Ἀνυπόφορον, εἶπεν ἄλλος. Τὴν ἡμέραν ἡμποροῦν νὰ μᾶς βασανίσωσιν. Ἡ ἡμέρα εἶν' ἐδική των. Ἀλλὰ τὴν νύκτα καὶν πρέπει νὰ μᾶς ἀφήνωσι κυρίους τοῦ καίρου καὶ τῶν πράξεών μας.

— Τί νὰ γίνῃ; εἶπεν ὁ Σωσθένης. Λυπηθῆτέ με ὅτι ἀνγκάζομαι ν' ἀφήσω τὴν εὐθυμὸν συναναστροφήν σας διὰ νὰ ὑπάγω ν' ἀκούσω λιτανίαν παρηνέσεων. Ἄ! ἂν δὲν ἐφοδούμην μὴ πικράνω πολὺ τὴν μητέρα μου...

Καὶ ἐξῆλθεν ἐπαναλαμβάνων. *Εἰς κόρακα ἡ οἰκογένεια!*

Φθὰς δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρε κάτω τὴν γραίαν παιδαγωγὸν τῆς ἀδελφῆς του, ἥτις τῷ ἐνεχείρισε κρυφίως μικρὸν τεμάχιον χαρτίου, καὶ πλησιάζας εἰς τὸν μόνον λύχνον ὅστις ἔκαιε δι' ὅλης τῆς νυκτὸς εἰς τὴν εἴσοδον, ἀνεγνώρισε τῆς ἀδελφῆς του τὸ γράψιμον, καὶ ἀνέγνω·

— Κακὸς ἄνθρωπος θέλει αὐριοῦν τὸ πρῶτ' νὰ σὲ φυλακίσῃ, διότι τῷ χρεωστῆς χρήματα. Κατάφυγε εἰς τὴν οἰκίαν φίλου τινος, παρεκάλει τὸν πατέρα. Θὰ σ' ἐπιπλήξῃ, ἀλλὰ θὰ πληρώσῃ τὸ χρέος σου.

Τεθορυβημένος ἔμεινε ὁ Σωσθένης, καὶ σκεπτόμενος τί νὰ πράξῃ, ὅταν ἐλθὼν τοῦ πατρός του ὁ ὑπὸ τῆς τῆς εἶπεν ὅτι τὸν περιέμενε ὁ Κ. πρόεδρος.

— Θάρρος, εἶπε καθ' ἑαυτόν· ἂς ἀψηφήσωμεν τὴν καταιγίδα.

Καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὴν αἴθουσαν τοῦ πατρός του. Εὗρε δ' αὐτὸν καθήμενον εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ γράφοντα. Μὴ σπεύδων δὲ νὰ τὸν διακόψῃ, ἔστη παρὰ τῇ θύρᾳ καὶ περιέμενε.

— Πλησίασον, εἶπεν ὁ Πρόεδρος. Εἶσαι βεβαίως προσπαρεσκευασμένος εἰς ὅτι σήμερον σ' ἀπειλεῖ. Ὁ ζῶν καθὼς ζῆς ἀπὸ τινος, εἰν' ἐπόμενον νὰ τιμωρηθῇ μέχρι τέλους. Ὁ ὑποπίπτων εἰς χρέη, ὑποπίπτει καὶ εἰς τὸν κίνδυνον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν

φυλακὴν. Πιστεύω ὅτι ἐπρονόησας τί ἔχεις νὰ πράξῃς, ὅταν θὰ ἐλθῶσι νὰ σὲ συλλάβωσιν, ὡς εὐρησθήσῃ νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ ὁ κύριος οὗτος. — Καὶ ταῦτα λέγων, τῷ ἐδείκνυνεν ἐπιστολὴν ἡνεωγμένην ἐπὶ τῆς ἐστίας. — Μεταξὺ τῶν πλουσίων σου φίλων ὑπάρχουσι βεβαίως οἱ ἔχοντες τὴν ἀπορίαν νὰ πληρώσωσι διὰ νὰ μὴ φυλακισθῇ.

— Δὲν γνωρίζω κανένα ὅστις νὰ δύναται... ἐψηθύρισε ὁ Σωσθένης, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ παραπῶσῃ τὸν λόγον του, τὸς τὸν ἐτράμαζε τοῦ πατρός του τὸ σοβαρὸν ἦθος.

— Τόσω τὸ χειρότερον, εἶπεν ὁ Κ. Ρενεκούρ, διότι παρ' ἐμοῦ τίποτε δὲν πρέπει νὰ περιμένῃς. Κακῶς ποιήσας ἐνέδωκα πολλὰκις νὰ πληρώσῃ ἡ μήτηρ σου ὅλας τὰς ἀπορίαν σου ἐκ τῶν οἰκονομικῶν της. Τοῦτο σ' ἐνεθάρρυνεν εἰς τὴν ἀτοπὸν σου διαγωγὴν. Ἀλλὰ τὸ λάθος τοῦτο δὲν θὰ τὸ ἐπαναλάβω, οὔτε ἔχω ὁρεξίν νὰ θυσιάσω εἰς τὰ χρέη σου τὴν προίκα τῆς ἀδελφῆς σου. Ἀφ' οὗ λοιπὸν δὲν ἡμπορεῖς νὰ κανονίσῃς τὰς δαπάνας σου κατὰ τὴν μικρότητα τῆς περιουσίας μας, ἀφ' οὗ θέλεις διασκεδάσεις δαπανηράς, πολυτέλειαν ἢ ἐπτεροῦμην ἐπὶ νεότητός μου, ζῆται ἀλλαχοῦ πόρους διὰ τὰς δαπάνας σου, καὶ πρὸ πάντων ἀπάλλαξον με τῆς δυσχερεσίας του νὰ βλέπω δικαστικούς κλητῆρας εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν λόγων τούτων, συγκεινήμενος ὁ Σωσθένης καὶ μεταμελούμενος μέχρι τινος, ἦν ἑτοιμος νὰ ζητήσῃ συγγνώμην παρὰ τοῦ πατρός του, καὶ νὰ τῷ ὑποσχεθῇ πληρεστάτην ὑποταγὴν εἰς τὰ νεύματά του, ἂν ἤθελε νὰ δευχθῇ ἐπεικίαν πρὸς αὐτόν, καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸν προκειμένον κίνδυνον. Ἀλλ' ὅταν τῷ ἐρίνη ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις τῷ ἐπέταττον νὰ ἐξέλθῃ τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἡ ὑπερηφάνειά του ἐκνέστη καὶ ὑπερίσχυε τῶν λοιπῶν αἰσθημάτων του, καὶ λησμονῶν τῆς θέσεώς του τὸ ἐπικίνδυνον, ἀπεκρίθη ἀδιστάκτως καὶ σχεδὸν αὐθαδῶς, ὅτι θέλει πράξει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρός του, οὐδὲ θέλει τοῦ λοιποῦ ἐπιθυμῆσαι νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, ὡς μὴ ἔχον τί ἄλλο νὰ προσθέσῃ μετὰ τοιαύτην ἐνδειξιν εὐπειθείας.

Ἄμα δ' ἐξῆλθε διὰ τῆς μεγάλης θύρας, εἰσῆλθε δι' ἄλλης μικρᾶς ἢ δυστυχῆς μητρὸς, ἥτις ἀνυπομόνως περιέμενε τὸ τέλος τοῦτου τοῦ διαλόγου. Μαθοῦσα δὲ παρὰ τοῦ ἀνδρός τῆς τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ Σωσθένους, ἀνέκραξε μετ' ἀπελπισίας·

— Φεῦ! ὁ ἄθλιος! ὁ αὐτοχειρισθῆς.

— Παντάπασι! εἶπεν ὁ πρόεδρος. Διασκεδάσει τόσον εἰς τὴν ζῶν, ὥστε δὲν ἔχει ὁρεξίν νὰ τὴν ἐγκταλειψῇ. Ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην καλοῦ μαθήματος. Ἄφες τον νὰ ὑποφέρῃ ὀλίγον διὰ τὰς ἀνοησίας του, καὶ νὰ σκεφθῇ σπουδαίως περὶ τῶν μέσων τῆς ἀκαταστάσεώς του. Ἄλλως θὰ μετανοῇ ποτὲ ὅτι ἐγὶ παλλαγῆς του. Ἄλλως θὰ καταστrophῇ καὶ τῆς ἀτιμίας του.

— Ἀλλὰ τί θὰ γίνῃ; ἔλεγεν ἡ φιλόστοργος μήτηρ. Δὲν ἐδυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ

Δουκὸς Γενεδιέρα τὴν ἀπαιτουμένην ποσότητα πρὸς λύτρωσιν τοῦ Σωσθένους, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσωμεν νὰ προσποιηθῇ ὅτι τῷ τὴν δίδει ὡς δάνειον ἐκ μέρους τοῦ Δουκὸς;

— Ὁ Ἀνατόλιος θὰ μᾶς προδώσῃ ἀμέσως· εἶπεν ὁ Πρόεδρος. Τοῦ Σωσθένους τὸ συμφέρον ταυτίζεται μετὰ τοῦ συμφέροντος ὅλων τῶν ἀσώτων υἱῶν. Ἄν δὲν τὸν ἀσώσωμεν νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τῶν κλητῆρων, νὰ αἰσθανθῇ ὅλους τοὺς ἀγῶνας τῆς θέσεως εἰς τὴν ἐξ ἀπορίαν ἐτέθη, δὲν θέλει ποτὲ ἐννοήσῃ ποία τύχη τὸν περιμένει ἂν ἐμμελῇ εἰς τὴν διαγωγὴν του, καὶ θέλει δράμει κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν καταστροφὴν του.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΟΛΥΜΠΙΑ

Τοῦ 1859.

— 000 —

Ἄνθρωπος ἐξ ἐκείνων οἵτινες τιμῶσι τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ μεγάλου καὶ πεφωτισμένου αὐτῶν πατριωτισμοῦ, ὁ Εὐαγγέλης Ζάππας, ταγματάρχης τῆς φάλαγγος, ἐπίσημον ἀποκτησάμενος περιουσίαν διὰ τῆς ἀτομικῆς ἱκανότητός του, ἀπεφάσισε μετ' ἐλευθεριότητος ἀνωτέρας παντὸς ἐπαίνου, ν' ἀφιερῶσιν τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος πρὸς ἀγαθὸν τῆς πατρίδος, καὶ συνέλαβε τὴν μεγαλεπήβολον καὶ γενεσιουργὸν ιδέαν, νὰ συστήσῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ πενταετηρικοὺς διαγωνισμοὺς πάσης τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος. Τινὲς, ὡς ὁ τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα πολλὰκις μὲν διαστρέφων, πάντοτε δὲ κακίζων ἀνταποκριτὴς τοῦ ἐν Βελγίῳ Βορόξ, ἔφεξε τὸ ὄνομα τῶν Ὀλυμπίων, ὡς ὄνομα μέγα ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἰς πρᾶγμα μικρὸν παρ' ἡμῖν ἀποδοθὲν, μὴ σκεφθεὶς ὅτι κατὰ τὸν συλλογισμὸν τοῦ οὗτε τὸ ὄνομα τῶν περὶ δόξαν Ἀθηνῶν ἔπρεπε νὰ μὲνῃ εἰς τὴν ἀνοικοδομουμένην καὶ ἐτι μικρὰν πόλιν ἡμῶν, οὔτε τὸ πολὺκροτον τῆς Ἑλλάδος ὄνομα εἰς τὰς ὀλίγας ἐπαρχίας τὰς ἀποτελούσας τὸ βασίλειον τοῦτο τὴν σήμερον. Ὡς τὰ ἀρχαῖα Ὀλυμπία ἦσαν ἡ ἐπίδειξις τῆς σωματικῆς κυρίως δυνάμεως, ἥτις ἦν τῶν παλαιῶν κοινωνικῶν τὸ ἐγκύκλιον, οὕτως εἰσι τὰ νῦν προωρισμένα εἰς κατὰδειξιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν διανοητικῶν καὶ παραγωγικῶν τοῦ ἐθνικοῦ δυνάμεων, αἵτινες ἐν τοῖς νῦν χρόνοις προτιμῶνται τῶν σωματικῶν, οὐδ' αὐτὰς ὁμῶς ἐντελῶς παρορῶντα. Ἄν ὁ ἀνταποκριτὴς οὗτος φρονῇ ὅτι ἡ πρώτη Ὀλυμπιάς, ἡ ἐπὶ Ἰφίτου, ἦν λαμπροτέρα τῆς ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1859 ἐν Ἀθήναις τελεσθείσης, νομίζομεν ὅτι ἔχει οὐχὶ τὰς εὐκρινεστέρας περὶ ἀρχαιότητος ιδέας. Ἄν δὲ τὸ πρῶτον ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐρεῖαν καὶ περικαλλῇ τῶν Ὀλυμπίων αἴθουσαν, καὶ εἶδεν αὐτὴν βριθοῦσαν τοῖς προῖοις παντοίας ἐνεργείας τοῦ ἐθνικοῦ του, περιέχουσαν τὴν ἀποδείξιν ὅτι τῆς ζωῆς ἡ ἰκμὰς ὁρᾷ καὶ κυκλοφορεῖ ἐν τῷ ἀρ-

χαίρῃ περιλαβεῖ στελέχει, καθ' οὗ κατέπεσε τοσάνκις ὁ πέλεκυς, καὶ οἱ μικροψυχοὶ καὶ οἱ δυσμενεῖς ἐκήρυττον ξηρανθέν, ἂν, λέγομεν, τότε δὲν ἤσθάνθη δακρύων πληρουμένων τοὺς ὀφθαλμούς του, κηρύττομεν ἐν πεποιθήσει ὅτι δὲν εἶναι Ἕλληνα ἀλλ' ἄλλογενῆς.

Καὶ εἰς μὲν τῆς ἐκθέσεως τὰ καθέκαστα θέλομεν ἐπανέλθει ὅταν περὶ τῶσπι τὰς σπουδαίας ἐκθέσεις των οἱ Ἕλληνοδίκαι, καὶ δυνήθωμεν ν' ἀναγγεῖλωμεν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν καὶ τ' ἀπονεμηθέντα βραβεῖα. Ἡδὴ δὲ νομίζομεν τόσῳ εὐλόγωτερον νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ μικρὸν εἰς τοὺς τῆν 15 Νοεμβρίου, τελευταίαν τῶν Ὀλυμπίων κυριακῇ, τελεσθέντας ἀγῶνας, καθ' ὅσον αἱ πλείους τῶν ἐφημερίδων περιωρίσθησαν ἀναγγεῖλαι μόνον ὅτι ἐτελέσθησαν, ἐκτός τινων αἰτινῶν προσέθηκαν καὶ κατὰ τῆς ἐκλεχθείσης δι' αὐτοὺς θέσεως, ὀλίγαι δ' ἐφάνησαν ἀναγνωρίσασαι καὶ ἐκτιμῆσαι τὴν σημασίαν αὐτῶν. Τὴν σχέσιν μεταξὺ σώματος καὶ ψυχῆς ἀνεγνώρισαν πάντων τῶν αἰώνων οἱ σοφοὶ καὶ ἡ πείρα. «Οἶα, εἶπον, ἡ μορφή, τοιάδε καὶ ἡ ψυχὴ,» καὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐν σώματι ἀσθενεῖ δυσκολῶς ἐμφωλευεῖ φρὴν ὑγιῆς. Διὰ τοῦτο ἡ σωμαστική καὶ ἡ ἀθλητική, ἥτις ἐθεοποιεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὐδέποτε πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἐπουσιώδες μέρος τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς, καὶ τῷ ὄντι ἤρξατο ἀπὸ τινος ἐπιμελῶς καλλιεργούμενη καὶ παρὰ τοῖς νέοις ἔθνεσι. Διὸ καὶ ὑπὸ σοφοῦ πατριωτισμοῦ ἐνεπνέετο ὁ Κ. Ζάππας, ἀπαιτήσας ὡς ἐπίμετρον νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰς Ὀλυμπιακάς ἐκθέσεις πάντων τῶν προϊόντων τῆς ἐθνικῆς δεξιότητος καὶ δημοτικῆς ἑορταί, ἐν αἷς νὰ ἐπιδεικνύται ἡ σωματική εὐρωστία καὶ ἐπιτηδεύσις. Ὅ,τι δὲ μαλιστα ἦτο διδακτικὸν καὶ προσοχῆς ἄξιον κατὰ τοὺς ἀγῶνας τούτους, ἦν ὁ ἀρχαῖος καὶ καθαρὸς ἐθνικός αὐτῶν χαρακτήρ. Πληρέστετα συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν λεγόντων ὅτι οἱ ἀγῶνες ἐπρεπε νὰ τελεσθῶσιν ἐν τῷ σταδίῳ, ἐν τῷ ἀγῶνι ἐκείνῳ χώρῳ, ὅστις δι' αὐτοὺς πρὸ αἰώνων κατεσκευάσθη, ὃν διεσκεύασεν ὁ Λυκούργος, ὃν κατεκόσμησεν ὁ Πρωδῆς, καὶ ὅστις φαίνεται ὅτι νῦν νεοὺς θεατὰς νὰ δεχθῇ καὶ νέας χειροκροτήσεις ν' ἀκούσῃ. Ἐν αὐτῷ οἱ ἀγῶνες θὰ διετήρουν μετὰ τῶν ἀρχαίων πολὺ περιβεστέραν τὴν ὁμοιότητα, ἐν αὐτῷ τὸ θέαμα θὰ ἦν πολὺ μεγαλοπρεπέστερον, οἱ θεαταὶ θὰ ἔβλεπον, καὶ θὰ ἔμενον ἀγενόκλητοι καὶ μὴ ἐνοχλοῦντες ἐν ᾧ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ δι' αὐτοὺς προσδιορισθέντι, ὀπίσω τοῦ καταστήματος τῶν Ὀλυμπίων, καὶ ὅπου πρὸ δύο ἐβδομάδων εἶχε γίνεαι τὸ ἵπποδρομιαν, δὲν ἔβλεπον εἰμὴ οἱ πρῶτοι ἱστάμενοι, οἱ δὲ δευτέροι ὥθουν τοὺς πρώτους, οἱ τρίτοι τοὺς δευτέρους, καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγου ἡ διὰ τοὺς ἀγῶνας προσδιορισμένη θέσις κατελήφθη ὑπὸ τῶν θεατῶν, ὥστε οὐδεὶς πλέον ἔβλεπεν, οὔτε ἀγῶνες ἦν σχεδὸν δυνατὸν νὰ γίνωσιν. Ἡξεύρομεν ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπὴ ἐξήτησεν ἐπιμόνως νὰ τῇ δοθῇ τὸ στάδιον, ἀλλὰ τῇ τὸ ἡρνήθησαν, καὶ μόνον ἀφ' οὗ ἐφάνη τὸ ἀποτέλεσμα, ἀπεφασίσθη ὅτι τοῦ λοιποῦ οἱ ἀγῶνες θέλουσι τελεῖσθαι ἐν τῷ σταδίῳ.

Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἐπιτροπὴ, ἀναγκασθεῖσα νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν πεδιάδα, ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῆς διὰ διπλῆς σειρῆς πασσάλων καὶ σχοινίων στάδιον ἔχον ἀκριβῶς τὰς διαστάσεις τῶν ἀρχαίων σταδίων, ἦτοι 600 ποδῶν Ἑλληνικῶν μῆκος. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἡ νύσσα, ἡ τὸ τοίχιον τὸ διαιροῦν αὐτὸ κατὰ μῆκος καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἄξωνος, παρίστατο ὑπὸ θάμνων κατὰ σειρὰν περυστευμένων, καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν, τὸ μέσον καὶ τὸ πέρας αὐτῆς ἴσταντο τρεῖς τετράγωνοι κίονες, οἱ κυβικοὶ λεγόμενοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν πρῶτος ἔφερε κατὰ μέτωπον τὴν ἐπιγραφὴν ΑΦΕΤΗΡΙΑ, ἐκατέρωθεν δὲ τὴν λέξιν ΑΡΙΣΤΕΙΕ, ὁ δὲ δεύτερος ἐκατέρωθεν τὴν λέξιν ΣΠΕΥΔΕ, καὶ ὁ τρίτος κατὰ μέτωπον μὲν τὴν λέξιν ΤΕΡΜΑ, ἐκατέρωθεν δὲ τὴν ἐπιγραφὴν ΚΑΜΨΟΝ. Παρὰ δὲ τὸ μέσον τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ σταδίου, καὶ τῆς βασιλικῆς ἐξέδρας ἀπέναντι, διὰ πάλων καὶ διὰ σχοινίων ἐπίσης ἐχάραχθη τόπος εὐρὺς πρὸς τέλεσιν τῶν λοιπῶν πλὴν τοῦ δρόμου ἀγωνισμάτων.

Ἄμα δ' ἐν μέσῳ συρροῆς τοῦ ἡμίσεως τοῦλάχιστον πληθυσμοῦ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Πειραιῶς, κατέλαβον αἱ ΑΑ. ΜΜ. τὰς θέσεις αὐτῶν ἐν τῇ κορυφῇ παρεσκευασμένη ἐξέδρα, ἐπαιάνισεν ἡ μουσική, καὶ μετ' ἤχον σαλπίγγων, κήρυξ λυγίφθογγος, ὑψὼν ἀρχαῖον κηρύκειον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ἀνεβόησε μεγαλοφώνως· Ἄρχονται οἱ ἀγῶνες τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος. Νέον σάλπισμα καὶ νέον κήρυγμα ἀνήγγειλον ὅτι ἀρχεται ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου, καὶ οἱ σταδιοδρόμοι, ἀνὰ πέντε ὁμοῦ, ὡς τὸ πάλαι, διηγωνίσθησαν εἰς τρεῖς στίχους, καὶ μετὰ τοῦτο οἱ τρεῖς νικηταὶ πρὸς ἀλλήλους, ὧν ὁ νικητὴς, ἀναγορευθεὶς ἐν ἡφ' σαλπίγγων ὑπὸ τοῦ κήρυκος, ἐλθὼν ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τὸ ἄθλον αὐτοῦ μετὰ στεφάνου ἐλαίας. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σάλπιγγες καὶ ἡ τοῦ κήρυκος φωνὴ ἀνήγγειλον τὴν ἐναρξιν καὶ τὸ πέρας ἐκάστου ἀγῶνος, καὶ ἕκαστον νικητὴν, ὅστις ὠνομάζετο μετὰ τοῦ πατρωνυμικοῦ καὶ τοῦ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὀνόματος. Τὸν δρόμον διεδέχθη ὁ δίσκος, τοῦτον δὲ τὸ ἀκόντιον εἰς μῆκος, καὶ τὸ κατ' εὐθυβολίαν. Ὁ δίαυλος, ἡ διπλὴ σταδιοδρομία, καὶ ὁ δόλιχος, καθ' ὃν οἱ ἀθληταὶ διέτρεχον ἐπτάκις τὸ στάδιον, τὴν τε ταχύτητα καὶ τὴν καρτερίαν, τὰ δύο ταῦτα προτερήματα τοῦ ἐντελοῦς δρομέως ἐπιδείξαντες, εἶποντο μετὰ τὸ ἀκόντιον. Μετὰ δὲ ταῦτα, εἰ καὶ κατεπάτησε τὸ πλῆθος σχεδὸν ἅπαν τὸ εἰς τοὺς ἀγῶνας προσδιορισμένον χωρίον, διεδέχθη τὸν δόλιχον τὸ ἄλμα ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, καθ' ὃ ὁ πρῶτος νικήσας ἐπήδησε τάφρον 18 πόδ. πλάτος ἔχουσαν, ὁ δὲ δεύτερος ὀλίγιστον ἡλαττώθη τοῦ πρώτου. Ἐπειτα δ' ἐπήδησαν τὸν κωμικὸν ἀσκωλισμὸν, ὃν ὀλίγιστοι μόνον εἶδον, διότι οἱ εἰσβαλόντες θεαταὶ εἰς ἐλάχιστον συνέστειλον τὸν κύκλον. Ἀφορᾷ δὲ τὸ δημῶδες τοῦτο ἀγώνισμα τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπιδείξιν ἀσφαλείας εἰς τοὺς πόδας καὶ ἰσορροπίας τοῦ σώ-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—000—

Τὰ ἅπαντα Γεωργίου Χ. Ζαλοκώστα. Ἀθῆναι 1859.

ματος, καὶ συνίσταται εἰς τὸ νὰ πηδᾷ τις εἰς ἀσκὸν πλήρη οἴνου ἢ ἐλαίου, καλῶς ἡλειμμένον ἔζωθεν. Ὅστις κατορθώσῃ νὰ μείνῃ ὁρθὸς ἐπὶ τοῦ ἀσκού, λαμβάνει τοῦτον ὡς ἄθλον. Δύο ἦσαν οἱ προτεθέντες ἀσκοί, καὶ δύο οἱ εὐτυχεῖς νικηταὶ οἱ ἀπαγαγόντες αὐτοὺς, ἀφ' οὗ τινες κατεκυλίσθησαν ἐκ τῶν ὀλισθηρῶν τούτων βάσεων, εἰς καγχασηὺς κινούντες τὸν περιεστῶτα ὄχλον. Τὸ δὲ τελευταῖον ἀγώνισμα ἦν ἡ γοιρικοβασία, ἡ ἡ ἀναρρίχσις εἰς ἴσταν τοσοῦτον ἡλειμμένον, ὥστε μόλις ὁ τριακοστὸς ἀποπειραθεὶς κατέρωθε ν' ἀναβῇ μέχρι τῆς κορυφῆς, καὶ νὰ λάβῃ τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν προσδεδεμένον ἄθλον, ἀργυροῦν ὠρολόγιον μετὰ τῆς ἀλύσου αὐτοῦ, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐπόμενοι ἔλαβον τὰ λοιπὰ περὶ τὴν κορυφὴν ἐκ στεφάνης ἐξηρητημένα ἄθλα. Ἀφ' οὗ δ' ὁ κήρυξ ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως καὶ τοῦτο τοῦ ἀγῶνος τὸ τέλος, προσέθηκε μετὰ ταῦτα· Ἄλῃξεν ἡ πρώτη Ὀλυμπιάς! Αἰσὶς Αἰώ! » Καὶ οὕτω δύνοντας ἤδη τοῦ ἡλίου τῆς ὥρᾱς ταύτης ἡμέρας, ἔληξεν ἡ πρώτη αὕτη πανελληνίως πανήγυρις, καὶ τὸ πλῆθος ἀπῆλθε οὐ μόνον θεάματος γευσάμενον διασκεδαστικῶτάτου, ἀλλὰ καὶ ἔνοιον τινα λαβὼν τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἀγῶνων, οἵτινες τοσαύτην φιλοτιμίαν ἐνέπνεον εἰς τοὺς προγόνους ἡμῶν. Περίεργος μὲς ἐφάνη ἡ φιλοπροσωπία ἐγγχωρίου τινὸς ἐσημερίδος ὑπὲρ τοῦ δρόμου καὶ ὑπὲρ τῆς φοινικοβασίως, ἐναντίον δὲ τῶν λοιπῶν ὄλων ἀγωνισμάτων, διότι, λέγει, δὲν πρέπει ν' ἀκολουθῶμεν δουλικῶς ὅλα τὰ τῶν ἀρχαίων, ἀλλ' ἀποβλέποντες εἰς τὸ τοῦ ἐθνους καὶ τὸ τῶν καιρῶν πνεῦμα, ἐπρεπε ἀντὶ τοῦ δίσκου καὶ ἀντὶ τοῦ ἄλματος, ν' ἀντικαταστήσῃ ὁ πυροβολισμὸς καὶ ἡ λεμβοδρομία. Παραδόξως ὅμως λησμονεῖ ὅτι ἂν ὑπάρχωσιν ἀγώνισματα ἐθνικά, ἀγώνισματα διαμείναντα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου μέχρι τῆς σήμερον, ἀναπόφευκτα εἰς πᾶσαν ἑορτὴν καὶ εὐωχίαν τοῦ ὄλμου, εἰς ταῦτα τὸ ἄλμα, τὸ πῆδημα εἰς τὰς τρεῖς, καὶ ὁ δίσκος, τὸ λιθάρι, περιεδόμενον καὶ ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἄσμασιν, ὅπου ὁ χάρος διαγωνίζεται εἰς αὐτὸ πρὸς τοὺς λεβέντας. Λησμονεῖ προσέτι ὅτι ἂν, κατὰ τὴν πρότασιν τῆς τὸ ἀκόντιον, τὸ γνωστότατον καθ' ἅπασαν τὴν ἀνατολὴν Τζιριτ, ἀντικαθίστατο διὰ πυροβολισμῶν, ἐκ τοῦ περιεστῶτος πυκνοῦ πλήθους πολλοὶ θὰ ἐπιπτον θύματα τῆς παραχωρήσεως ταύτης εἰς τὸ νεώτερον πνεῦμα, καὶ τέλος ὅτι ἡ λεμβοδρομία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἦν καὶ αὕτη οὐχὶ νεωτερισμὸς, ὡς φαίνεται ὑπολαμβάνουσα, ἀλλὰ καθαρὰ ἀπομίμησις τῶν ἀρχαίων, διότι κατὰ τὰ Παναθηναῖα πλαστὴ ναυμαχία ἐγένετο περὶ τὸ Σούνιον, ἐκτὸς τούτου, ἵνα περιληφθῇ καὶ αὕτη εἰς τῆς ἡμέρας ταύτης τοὺς ἀγῶνας, καὶ ἵν' ἀντικαταστήσῃ τὸν δίσκον ἢ τὸ ἄλμα, θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ πλημμυρῇ ὁ Κηφισὸς τὸ ἀττικὸν πεδίον, ὅπερ ἔχει τὰς δυσκολίας του. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι τὰ γενόμενα ἦσαν προκριτῶτερα ὡς ἐγένοντο.

α Ἄν καὶ δὲν εἶναι σήμερον καιρὸς νὰ ρίπτωμεν ἄνθη ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν μαθητῶν τῶν μουσῶν, ἂν καὶ ἡ πρὸς τὰ γράμματα καὶ τοὺς καλλιεργούντας αὐτὰ ἀγάπη παραχωρεῖ σήμερον, ἐν τε τῇ νῷ καὶ τῇ καρδίᾳ τῶν λαῶν, τὰ πρωτεῖα εἰς ἄλλα αἰσθήματα ἰσχυρότερα καὶ ἱερώτερα, τολμῶ ὅμως νὰ ἐλπίσω ὅτι οἱ ἀναγνώσται τοῦ φύλλου τούτου δὲν θέλουσιν ἀρνηθῇ τὴν συμπάθειαν αὐτῶν εἰς στρατιώτην ποιητὴν ἀποβιώσαντα μὲν πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς αὐτονόμου Ἑλλάδος, γεννηθέντα δὲ ἐν Ἠπείρῳ, ὅπου κυματίζει εἰσέτι ἡ τῆς ἡμισελήνου σημαία. Ὁ ποιητὴς οὗτος ὑπῆρξεν εἰς τῶν προμάχων τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ὅστις ἐπερατώθη διὰ τῆς ἐλευθερώσεως ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ 600,000 Ἑλλήνων μόνον. Στρατολογήθη εἰς τὴν στρατῶ τῆς Α. Μ. Ὀθωνος τοῦ Α', ὁ υἱὸς τῆς Ἠπείρου καθέλωσε τὰς ὀλίγας ὥρας τῆς ἀναπαύσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πολυμόχθου τῶν ὅπλων ἐπαγγέλματος εἰς τὴν λατρίαν τῶν μουσῶν, ἄδων τὰς θλίψεις τῆς πατρίδος του, τὰς ἀβεβίαιους τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας καὶ τὰ ἐνδοξα ἔργα τῶν συμπολιτῶν του. Ἰμνησε τὸ Χάνι τῆς Γαβριᾶς, ὑπερασπισθὲν ὑπὸ εὐαρίθμων Ἑλλήνων στρατηγουμένων ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεως, κατὰ 10,000 Τούρκων τραπέντων μετὰ τὸν φόνον 500 ἐξ αὐτῶν. Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἡ Ἑλληνικὴ κυβερνήσις δι' ἀπανθρώπου νόμου ἐψήφισεν τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἑτεροχθόνων ἀπὸ τῶν τῶν πολέτου Ἑλλήνων δικαιωμάτων, ἡ τύχη τοῦ Ζαλοκώστα πλησθεῖσα χολῆς, ἐξέχυσεν αὐτὴν εἰς ἐν τῶν ποιημάτων του, ὅπου οἱ κατὰ τὸν ὑπὲρ αὐτονομίας ἀγῶνα πεσόντες καὶ ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι ταφέντες ἑτερόχθονες παρίστανται ὡς ἐκ τῶν ἰδίων τάφων ἐγειρόμενοι, καὶ ἐγκαταλείποντες τὴν γῆν ἣτις ἀρνεῖται νὰ ἀναγνωρίσῃ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ υἱοὺς αὐτῶν ὡς ἰδίᾳ τῆς τέκνα. Ἡ ἐπικήδειος συνοδία ἀναχωρεῖ ἄδουσα ὕμνον ἀποδημίας, πλήρη ὀνειδισμῶν καὶ ἀγερῶχος περιφρονήσεως.

Τὸ ὕψος τοῦ Ζαλοκώστα εἶναι σύντονον πάντοτε καὶ σοβαρὸν ἡ δὲ γλῶσσα καθαρὰ· ἀλλ' ἡ στιχοιουργία στερεῖται πολλάκις ἀρμονίας. Οἱ εἰκόνες του ἀρύνονται ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης καὶ ἀγρίας φύσεως, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη καὶ διήλθε τὰ πρῶτα αὐτοῦ νεανικά ἔτη. . . . Βεβαίως εἰς τὸ τέκνον τῶν κορυφῶν τοῦ Πίνδου καὶ τῶν Δωδωναίων δασῶν ἡ ποιητικὴ μουσικὴ δὲν ἐδύνατο νὰ ἐμφανισθῇ ῥοδοστεφῆς καὶ τὸ μειδιάμα τῆς ἡδυπαθείας ἔχουσα εἰς τὰ χεῖλη.

Ὁ Ζαλοκώστας ἔψαλε καὶ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὸ ἄσμα τοῦτο ἐβραβεύθη κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τῆς 25 Μαρτίου, καθ' ἣν ἡ Ἑλλάς, τῶν ἀρχαίων αὐτῆς ἐθίμων ἀναμνησκομένη, πανηγυρίζει δι' ἑορτῆς ποιητικῆς τὴν ἐπέτειον τῆς

ἐπαναστάσεως αὐτῆς μνήμην . . . Ἀλλ' ὁ ἡπειρώτης οὗτος ποιητὴς ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκ γενετῆς τὴν σφραγίδα τῆς δυστυχίας . . . Εὐθυμὸς καὶ ἐπὶ τῷ θριάμβῳ αὐτοῦ ὑψηλοφρονῶν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν ἰδίαν ἐστίαν . . . Ἐπαλλεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ συμμερισθῇ τὴν χαρὰν μετὰ τῆς οἰκογενείας του . . . ὅτε εἶδε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πενθηροῦσαν . . . εἶδε φέρετρον . . . καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐν τῶν ἀγαπητῶν του τέκνων . . . Τὸ δρέπανον τοῦ θανάτου προσέβαλε τὸ βρέφος, ἐνῶ τὰ χεῖλη τοῦ δυστυχὸς πατρὸς εἴψαυον κατὰ πρῶτην φορὰν τὸ ποτήριον τῆς εὐτυχίας.

Διὰ τοῦ ποιήματος Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέπται (*) ὁ Ζαλοκώστας ἀνέβη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐποποιΐας· ἐν αὐτῷ διηγείται τὴν πρὸς Ἀλλήλας μὴνιν δύο οἰκογενειῶν, τῶν ὁποίων ἡ μία ἀνήκεν εἰς τὴν φυλὴν ἐκείνην τῶν τῆς Ἠπειροῦ καὶ Θεσσαλίας ὀρεινῶν, ἥτις ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρματωλοὶ, ἐχρησίμευσεν ἐνίοτε μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὸν Τούρκον ὡς ὄργανον καταπατήσεως τῶν ἰδίων αὐτῆς συμπολιτῶν, κινουμένη εἰς τὸ ἀνῶσιον τοῦτο ἔργον ἐκ μίσους κληρονομικοῦ καὶ μνησικακίας ἀπανθρώπου· ἡ ἑτέρα δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα Κλέπται περιελάμβανε τοὺς ἄλλους ὀρεινοὺς, τοὺς μείναντας πιστοὺς εἰς τὴν λατρείαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὰ πρὸς τοὺς τυράννους τῆς Ἑλλάδος μίσος.

Τόπος τοῦ δράματος τοῦτου εἶναι τὰ περὶ τῶν Ἰωναννίων, καὶ τὰ εἰς τὰ διανύη τῆς λίμνης αὐτῶν ὕδατα ἀντανακλώμενα ὄρη. Ὡς μετὰ πόσης μελαγχολικῆς εὐχρεσιᾶς περιγράφει ὁ ποιητὴς τοὺς προσρριλεῖς ἐκεῖνους τόπους! « Φλέχθητε, κρᾶζει, δῶρα τῶν Μουσῶν . . .

Καὶ φέρετέ μ' ἐτάχοντα τοὺς χρόνους τῆς δουλείας
Εἰς τ' ἄγια καὶ ἱερὰ εἰρήνη τῆς Ἠπειροῦ . . .
Βλέπω τοῦ Τμάρου τὸ βουνὸν γῶν περικαλύπτει
Τὰ δάση αὐτῶν αἶρεται ἡ γαύρη κορυφή του·
Τὴν λίμνην εἶδα χύνεται τὸ νῆμα τοῦ Κωκύτου,
Τὴν πόλιν, ἥτις παρ' αὐτὴν καλλυπρεπῆς προκύπτει

Καὶ οὕτως ἀρχεται τῆς διηγήσεως ὅπου, ἐν μέσῳ τρομερῶν σκηνῶν αἱματοχυσίας, εἰσάγει γλυκυτάτην εἰκόνα γυναικός.

Τὸ ἔαρ τῆς τῶ εἰκοστῆν ἐμάρανεν ἡ λύπη,
Καθὼς τὸ πνεῦμα τοῦ λιθοῦ τὸν νάρκισσον μαρμαίνει.
Ἀλλ' ἐτι σώζονται ἀβροὶ τῆς καλλονῆς οἱ τύποι·
Ἐφθάρη μόνον ἡ χροιά, ἡ χάρις διαμένει.»

Τὰ ἀδελφικὰ μίσση τοῦ αὐτοχθονισμοῦ καὶ ἐτεροχθονισμοῦ ἔπαυσαν τέλος πάντων μεταξὺ τῶν διαφόρων τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας μελῶν εἰς μόνον στοχασμὸς, ἐν καὶ μόνον αἰσθημα κυριεύει ὅλας τὰς καρδίας. Ὁ Ζαλοκώστας πρὶν ἢ κλείσῃ αἰώνιος ὕπνος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εὐχαρίστησε βεβαίως τὸν Κύριον περὶ τούτου· καὶ ἂν ἡ Ἠπειρος ἀπολαύσῃ ποτὲ τὴν αὐτονομίαν ὑπὲρ τῆς ὁποίας ποταμούς αἱματος ἔχουσε κατὰ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, θέλει βεβαίως τιμῆσαι τὴν μνήμην τοῦ ποιητοῦ αὐτῆς

(*) Τοῦ ποιήματος τοῦτου ὁρασιτάτη περὶ μεταφράσεις εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ τῆς φιλολογίας καθηγητοῦ Δομνικοῦ Καραλλίνου.

διὰ μνημείου μαρτυροῦντος τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην καὶ ἀγάπην τῆς.

Ὡ, εἶθε, κρᾶζει εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ἔσχατος στροφῆν, ὅπου νήπιον εἶδα τὸ φῶς τὸ πρῶτον,
Εἶθε κ' ἐγὼ πελεμιστὴς ταχὺν νὰ εἶρω πόδα
Ἄλλ' εἰς δικαίαν συμπλοκῆς, εἰς ἄλλης μάχης Κρότον
Νὰ πῶ . . .

Ἡ εὐχὴ αὕτη δὲν εἰσηκούσθη· ἀλλ' ἡ σκιά τοῦ ποιητοῦ δὲν ἤθελε παραποιεῖσθαι, ἂν ὁ Θεὸς εἰσήκουε τὰς εὐχὰς ὅσας ἀπεύθυνεν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Ἠπειροῦ καὶ τῆς Θεσσαλίας, τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν κατὰ τὸ κάλλος, τὸν ἡρώισμόν καὶ τὸ ἐν τῇ δουλείᾳ ἀναξιοπαθές. Ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν πρὸ ὀλίγων μνηῶν ἀπέθηκε κλάδον κυπαρίσσου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ζαλοκώστα, ἡ δὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀναμνηνύσκειται θρηνοῦσα τοῦ ἐνδόξου τοῦ Ῥήγα ὀνόματος.

Ἡ Ἑλλὰς ὁλόκληρος ἠγέρθη ἀπὸ μακροῦ ὕπνου ἀκούσασα τὰ ἔσχατα τοῦ Ῥήγα. Εἰς τὰ δάση τῆς Θεσσαλίας τὰ μαγικὰ ταῦτα ἄσματα ἀντήχησαν εἰς τὰ ὦτα τῶν ποιμένων, οἵτινες ἐδράξαν τὰ ὄπλα. Ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων ἤκουσαν αὐτὰ οἱ κλέπται καὶ κατέβησαν εἰς τὰς πεδιάδας νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρόν. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς εἶχεν ἐν τῷ στήθει καρδίαν ἥρωος· δὲν περιορίσθη εἰς μόνον τὰ ἄσματα, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς συνωμοσίας ἥτις πολὺ πρὸ τοῦ 1821, ἐμελλε ν' ἀναστατώσῃ τὴν Ἠπειρον, καὶ ἐκείθεν νὰ ἐκταθῇ εἰς τὰς νήσους καὶ τὴν Πελοπόννησον. Τὸ μεγαλουργόν τοῦτο σχεδὸν ἐπροδόθη ὑπὸ τῆς τύχης, καὶ φεύγον τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, ὁ Ῥήγας ἠναγκάσθη νὰ διαβῇ τὰ ὄρια τῶν παραδουνάβιων ἡγεμονιῶν καὶ νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ τῆς Αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας ἐδαφος. Ἐκεῖ συλληφθεὶς καὶ φυλακισθεὶς, ἐπληροφορήθη ὅτι ἐμελλον νὰ τὸν παραδώσωσιν εἰς τοὺς Τούρκους . . . καὶ ἔσπευσε νὰ ἀπυλαχθῇ τοῦ κινδύνου τούτου διὰ τῆς αὐτοχειρίας.

Ἡ εἰρήνη τοῦ Κυρίου μετὰ σοῦ, ἥρως τῆς Θεσσαλίας· κατέλιπες εἰς ἡμᾶς ὡς κληρονομίαν τὰ ἔσχατά σου, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῶν υπερτάτων κινδύνων εἶχε καὶ θέλει ἔχει αὐτὰ πάντοτε εἰς τὰ χεῖλη τῆς.

Καὶ ὁ Σολομὸς ὁ τῆς Ζακύνθου αἰοιδός, καθιέρωσεν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος ὕμνον ἄξιον τοῦ ὑψηλοῦ τούτου θέματος. Κεῖται καὶ οὗτος πρὸ δύο ἐτῶν ὑπὸ τὴν ἀνθηρὰν χλόην τῆς μικρᾶς τῆς γεννησεώς του νήσου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ τῆς ἑλληνικῆς πατριδος δαίμων ἐρίπταται ἐνθυμούμενος τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ἐδύνατο νὰ ὀνομάσῃ αὐτὴν ἰδίαν.

Ἀλλὰ τί ἂν ἐπὶ ξένης κείνται τὰ ὅσα τοῦ προδοθέντος Ῥήγα, ἂν ἡ γῆ ἐντὸς τῆς ὁποίας κοιμᾶται ὁ Σολομὸς δὲν ἀποτελῇ σήμερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἂν ἡ πατρίς τοῦ Ζαλοκώστα ἐξουσιάζεται ὑπὸ τῶν Τούρκων; Τέκνα ἐνδοξα τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνήκετε· καὶ ἂν αὕτη δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ ἴδιον τὸν τόπον ὅπου ἐγεννήθητε καὶ τὸν τόπον ὅπου τὰ ὅσα ὑμῶν ἀναπαύονται, ἀναμφιβόλως δύναται νὰ οἰκιστοποιηθῇ

τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν ὑμῶν, διότι οἱ ὑπὸ τῶν συνδιασμῶν τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς συμμάχου αὐτῆς ἐσχῶς ὑπαγορευόμενοι νόμοι δὲν δύνανται νὰ καταργήσωσι τοὺς νόμους τοὺς καταχωρηθέντας ὑπὸ τοῦ Δημοιουργοῦ εἰς τὸν κώδικα τῆς φύσεως, καὶ μέλλοντας θάπτει ἡ βράδιον νὰ κυρωθῶσι καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῆς σφραγίδος τῆς ἰδίας αὐτῆς συγκαταθέσεως,

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΠΑΛΛΗ.

ἹΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ἰδὲ φυλ. 232.)

—ooo—

Ἐξεθέσαμεν ἄχρι τοῦδε τοὺς λόγους, δι' οὓς προνοῦμεν ὅτι αἱ πολυθρύλλητοι ἐκεῖναι ἱκεσίαι τοῦ Ἀλεξίου πρὸς τοὺς σταυροφόρους οὐδέποτε ἐγένοντο. Ἐξεθέσαμεν ἔπειτα τοὺς λόγους, δι' οὓς πρόδηλον καθίσταται ὅτι τοῦλάχιστον ἡ μὲν σωζομένη περὶ τούτου ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξίου εἶναι πλαστὴ καὶ ὑποβολιμαία. Περίεργον ἦδη εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν, πῶς ἐθεώρησαν τὸ ζήτημα τοῦτο οἱ Εὐρωπαῖοι ἱστορικοὶ. Εἴπομεν ἀρχόμενοι ὅτι ἅπαντες θεωροῦσιν ὡς γενομένην τὴν ἱκεσίαν· ἀλλ' οἱ ἐπισημότεροι, καὶ ἰδίως ὁ Wilken, ὁ Heeren, ὁ Schlosser θεωροῦσιν οὐδὲν ἥτον τὸ σωζόμενον τῆς ἐπιστολῆς κείμενον οὐχὶ ὡς γνήσιον, ἀλλ' ὡς ἐν Εὐρώπῃ σχεδιασθὲν.

Ἐρχεται ἔπειτα ὁ Γάλλος Michaud· ὁ Γάλλος οὗτος οὐ μόνον τὴν ἱκεσίαν παραδέχεται, ἀλλὰ καὶ τὴν γνησιότητα τῆς ἐπιστολῆς. Τοῦλάχιστον ὅμως ἔχει τὴν εἰλικρίνειαν νὰ ἀναφέρῃ τὰς κατὰ τῆς γνησιότητος ταύτης ἐπενεχθείσας ἐνστάσεις, τὰς ὁποίας καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀναιρέσῃ, ἂν καὶ δι' ἀσθενῶν καὶ ὁλως παραλόγων ἐπιχειρημάτων. Ὁ δὲ ἀνὰ χεῖρας νεώτατος τῆς πρώτης σταυροφορίας συγγραφεὺς θεωρεῖ τὰ πάντα ὡς ἀνεμυσθήτητα καὶ οὐδὲ καὶ παρατίθῃ τὰς κατὰ τῆς γνησιότητος τῆς ἐπιστολῆς προταθείσας ἐνστάσεις ἵνα προσπαθῇ ν' ἀνασκευάσῃ αὐτάς. Καὶ οὐδὲ τοῦτο ἀρκεῖ· ἀλλὰ, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ πῶς ἡ περὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν περικοπὴ τῆς περιλήψεως δὲν ἀναφαινεῖται ἐν τῷ ὅλῳ κειμένῳ τῆς ἐπιστολῆς, ἀξιοῖ ὅτι ὁ Ἀλέξιος δύο κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔγραψεν ἐπιστολάς· μίαν, ἥς περίληψιν δίδει ὁ Γουιέρτος· καὶ μίαν ἥς τὸ κείμενον δίδουσιν ὁ Μαρτίνος καὶ ὁ Δυράνδος. Ὡστε, ἐνῶ ὁ Michaud τοῦλάχιστον περὶ μιᾶς ἐλάλει ἐπιστολῆς, ὁ νεώτατος ἱστοριογράφος, τελειοποιῶν τὸ πρῶτον, παρατίθῃσιν ἡμῖν δύο. Καὶ προάγεται λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐξάνει ἡ περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἱστορικοῦ γεγονότος ἀπάτη, τῶν μὲν ἀρχαιοτέρων Γερμανῶν παραδεχομένων τὴν ἱκεσίαν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν γνησιότητα τῆς ἐπιστολῆς, ἥτις ἐντούτοις εἶναι ἡ μὲν περὶ τούτου μαρτυρία τοῦ δὲ μεταγενεστέρου Γάλλου Michaud παραδεχομένου

καὶ τῆς ἐπιστολῆς τὴν γνησιότητα, ἀλλὰ παραθέτοντος τὰς κατ' αὐτῆς ἐνστάσεις, τοῦ δὲ νεωτάτου πάντων οὐδὲ τὰς ἐνστάσεις ἀναφέροντος, καὶ πρὸς τοῦτους νέαν δευτέραν ἀναπλάττοντος ἡμῖν ἐπιστολήν.

Ἐν γένει δὲ καθ' ὅλην ταύτην τὴν συγγραφὴν τοιαύτητις ἐπιφαίνεται βαθμιαία ἐπίτασις περὶ τὴν εὐμενῇ μὲν παράστασιν πάντων τῶν ὑπὸ τῶν δυτικῶν πεπραγμένων, περὶ τὴν κατάκρισιν δὲ τῆς τῶν ἡμετέρων διαγωγῆς. Καὶ ἐπειδὴ εὐκαιροῦμεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ μικρὸν ἐτι περὶ ταῦτα, ἰδοὺ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἑτερον τῆς τοιαύτης τοῦ συγγραφέως διαθέσεως παράδειγμα.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐπὶ τῆς πρώτης σταυροφορίας καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ σταυροφόροι εἰσέρχοντο εἰς τὴν Συρίαν, καὶ ἐπύρνοντο ἐπὶ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀντιοχείας, ὁ τοῦ υπερτάτου ἡγεμόνος αὐτῶν ἀδελφὸς Βαλδουίνος, χωρισθεὶς ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατοῦ, ἐπεχείρησεν ἰδίᾳ πρὸς ἀνατολὰς κατακτήσεις καὶ συνεκρότησεν ἰδίαν ἀξιόλογον ἡγεμονίαν, ἥς πρωτεύουσα ὑπῆρξεν ἡ Ἔδεσσα. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἐτι εἰς χεῖρας τῶν Βυζαντινῶν, ὁ δὲ διοικητὴς αὐτῆς Θεόδωρος, μαθὼν τὴν εἰς τὰς πέριξ χώρας προσέλευσιν τοῦ Φράγκου ἡγεμόνος, προσεκέλευσεν αὐτὸν ἵνα ἀπὸ κοινοῦ καταπολεμήσωσι τοὺς Τούρκους. Ὁ σταυροφόρος, εἰσελθὼν οὕτω εἰς τὴν Ἑλληνίδα πόλιν, υἱοθετήθη ὑπὸ τοῦ γέροντος διοικητοῦ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, διενεργήσας τὴν δολοφονίαν τοῦ θετοῦ πατρὸς, ἐγένετο κύριος τῆς πόλεως καὶ ἐσφετερίσθη τὴν ὅλην ἀρχήν. Ἡ τοιαύτη τοῦ Βαλδουίνου διαγωγὴ πολυεὶδῇ ἐνέφαινε ἀπιστίαν καὶ προδοσίαν· πρῶτον διότι ἀναφανδὸν παρεβίασε τοὺς ὅρκους οὓς ὤμωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ δι' ὧν ὑπέσχετο ν' ἀποδώσῃ τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ καὶ αὐτὰς τὰς πόλεις ὅσας ἀπὸ τῶν Τούρκων ἤθελεν ἀνακτήσει, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἰδοποιεῖτο Ἑλληνίδα πόλιν· δεύτερον, διότι προεκάλεσε τὸν φόνον ἀνθρώπου ὃν ὤφειλε νὰ θεωρῇ ὡς πατέρα. Ἰδωμεν ἤδη πῶς κατὰ μικρὸν διεστράφησαν ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον καὶ παρεμορφώθησαν τὰ πράγματα ταῦτα ὑπὸ ἱστορικῶν, οἵτινες δὲν εὕρισκον λόγους ἀρετῆς μικροῦ, ἵνα στοιματίσωσι τὴν τῶν Βυζαντινῶν διπλόην καὶ ἐπιβουλὴν, ὅσας εὐρωσιν, ἢ καὶ ἀπλῶς ὑποπτεύωσιν ἔχοντες τι αὐτῆς.

Τὸ χρονικὸν τοῦ Μαρθαίου τοῦ Ἐδεσσινοῦ, ὅπερ εἶναι ἡ μᾶλλον ἀξιόπιστος ἐπὶ τοῦ προκειμένου πηγὴ, ῥητῶς καὶ ἀπροκαλύπτως καταδικάζει τὸν Βαλδουίνον, διότι παρίστανεν αὐτὸν ὡς καταπατήσαντα τοὺς ἱερωτάτους τῶν ὁρκῶν, οὓς πρὸ μικροῦ ὤμωσεν εἰς τὸν θετὸν αὐτοῦ πατέρα καὶ ὡς λαβόντα ἐνεργητικώτατον μέρος εἰς τὴν ἐπαγαγούσαν τὴν θάνατον αὐτοῦ συνωμοσίαν. Ἐρχεται ἔπειτα ὁ Michaud ὅστις προσπαθεῖ μὲν νὰ κολάσῃ ὅσον ἐνδέχεται τὸ ἀποτρόπαιον τῆς τοῦ Βαλδουίνου διαγωγῆς, ἀλλ' ὁμολογεῖ ἐν τῷ μεταξὺ, ὅτι οὗτος ἐγίνωσκε τὴν συνωμοσίαν, ὅτι εἴμπορε τοῦλάχιστον νὰ κατακριθῇ ὡς μὴ ὑπερασπίσας τὸν θετὸν αὐτοῦ πατέρα, καὶ ἐπὶ τέλους ἐπιφέρει ὅτι α ἔνεκα τῶν πλεονεκτημάτων

των ὅσα οἱ σταυροφόροι ἐπορίσθησαν ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ νέου τούτου κράτους, οἱ ἱστορικοὶ αὐτῶν ἐλησμόνησαν ὅτι τὸ κράτος τοῦτο ὑπῆρξε προῖον τῆς ἀδικίας καὶ τῆς βίας. Ὁ δὲ ἀνὰ χεῖρας ἱστορικός οὐδεμίαν λέξιν κατακρίσεως ἀναφέρει κατὰ τῆς τοῦ Βαλδουίνου διχωγῆς· μόνον ἐν ὑποσημειώσει τινὶ λέγει ὅτι ἄλλως ἐκτίθεται τὸ γεγονός ὑπὸ Ματθαίου τοῦ Ἐδεσσηνοῦ· αὐτὸς δὲ ἐν ὅλῳ τῷ κειμένῳ παρίστησι τὰ πράγματα ὡς προκληθέντα ὑπὸ τῆς κακοηθείας τοῦ Θεοδώρου καὶ τῆς δικαιολογημένης ὀργῆς τοῦ πλήθους, τὸν δὲ Βαλδουίνον ὡς καταναγκασθέντα δῆθεν νὰ παραδεχθῇ τὴν χηρεύσαν ἀρχήν.

Ἀρκοῦσι ταῦτα, νομίζομεν, ἵνα καταδείξωσι τὸ ὅλον πνεῦμα τῆς προκειμένης συγγραφῆς. Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦσιν ἅρα γε καὶ εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι πρόδηλον τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ καταπολεμήσωμεν τελευταῖον τὴν τοιαύτην προαγομένην τῶν πραγμάτων διαστροφὴν, καὶ νὰ φέρωμεν ἐπὶ τέλους εἰς μέσον τὴν ἀλήθειαν, οὐχὶ ἵνα προσβάλλωμεν τινα, ἢ ὑβρίσωμεν, ἀλλ' ἵνα ὑπεραπολαγθῶμεν ὑπὲρ τῆς μνήμης τῶν πατέρων ἡμῶν, τῆς ἀνιλεῖς τοιούτου τρόπου ἐπὶ αἰῶνος ὅλους διχασυρομένης καὶ συκοφαντουμένης;

Τὸ καθήκον εἶναι διπλοῦν· ἐπιστημονικὸν ἅμα καὶ ἐθνικόν. Χοιρίλος ὁ Σάμιος, ὁ τὰ Μηδικὰ ὁπώσων βραδέως ὑμνήσας, ἐλαιοινολόγει ἑαυτὸν, διότι ἐπελάβετο ὑποθέσεως τεθρυλημένης παρὰ πολλοῖς, ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ στενάζων ἀνέκραξε· μακάριος ὁ τῶν Μουσῶν θεράπων, ὅστις ἔζη καθ' ὃν χρόνον ἀκήρατος ἦν ἔτι ὁ λειμών· νῦν δέ, ὅτε πάντα δέδασται καὶ ἔχουσι κήρατα αἱ τέχναι, ἡμεῖς οἱ ὕστατοι προσερχόμενοι, στερούμεθα δρόμου, οὐδ' ἔχομεν ποῦ νὰ φέρωμεν τὸ νεοζυγὲς ἡμῶν ἄρμα. Ἀλλ' οἱ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἱστορικοὶ δὲν εὐρίσκονται, πολλοῦγε καὶ δεῖ, εἰς τὴν τοῦ Χοιρίλου τούτου ἀμνηχανίαν. Διότι τὸ στάδιον αὐτῶν εἶναι εἰσέτι ἀχανές, καὶ οἱ καρποὶ οὓς ἔχουσι νὰ δρέψωσιν ἐν αὐτῷ, διαφιλέστατοι· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἢ ἐπιστημονικῇ τιμῇ ἢ δύνανται νὰ ἀνακομίσωσιν, ἐπιμελῶς καὶ ἀκριβῶς ἐπεξεργαζόμενοι τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, εἶναι εἰσέτι μεγίστη. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ὀφείλουσι νὰ καταβῶσιν εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος παροτρυνόμενοι.

Τφόντι, αἱ ἀδιάκοποι αὗται κατὰ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ κατηγορίαι, ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ἐπαναλαμβάνόμεναι, καὶ σήμερον παραδόξως ἐπιτεινόμεναι, ἀδικοῦσιν οὐ μόνον τὴν μνήμην τῶν πατέρων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἠθικὴν ὑπόληψιν καίριως προσβάλλουσι· διότι ἂν ἡ τύχη τοῦ κατ' ἰδίαν ἀνθρώπου πολλάκις ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς ἢ πονηρᾶς τῶν προγόνων φήμης, πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν ἐθνῶν τύχῃ. Μὴ λησμονήσωμεν δὲ, ὅτι ἀμεταίτατοι ἀπόγονοι εἴμεθα ἰδίως τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῆς ἄλλως λεγομένης Βυζαντινῆς ἐποχῆς. Συνδεόμεθα βεβαίως πρὸ πάντων μετὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος διὰ τῆς γλώσσης ἢν ὁμιλοῦμεν, διὰ

τῆς χώρας ἐφ' ἧς ζῶμεν, διὰ τῶν παραδόσεων ἃς ἔχομεν, διὰ τῶν αἰσθημάτων ἃτινα τρέφομεν, διὰ τοῦ ὀνόματος τὸ ὁποῖον φέρομεν· ἀλλὰ συνδεόμεθα στενότερον ἐτι μετὰ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ οὐ μόνον δι' ὅλων τῶν δεσμῶν οὓς προηριθμήσαμεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ θρησκευματος, καὶ διὰ τοῦ πολιτεύματος, καὶ διὰ προσεχστείων πολιτικῶν συμφερόντων καὶ διὰ προσεχστείας καταγωγῆς. Ζῶσι βεβαίως ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν τὰ ὀνόματα τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Κίμωνος, τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀλλὰ ζῶσιν ἰδίως ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἔθνους, τοῦ μεγάλου ἔθνους, τοῦ γεωργοῦ, τοῦ ποιμένος, τοῦ κληρικοῦ, τοῦ ναύτου, τοῦ ἐμπόρου, ζῶσιν ἰδίως αἱ περιπέτειαι τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου. Διερχόμενοι δὲ διὰ τῶν ὁρέων τῆς Ρούμελης πολλάκις θέλετε ἀκούσει ἐτι περιαρδομένην τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου δημοτικοῦ ᾄτματος.

Πῆραν τὴν Πόλιν, πῆραν τὴν! πῆραν τὴν Σαλονίκην!

Πῆραν καὶ τὴν ἁγίαν Σοφίαν, τὸ μέγα μοναστήρι!

Καὶ ἐξακολουθοῦντα τὸν θρῆνον τοῦτον περὶ τῆς λαμπρότητος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, περὶ τῆς τελευταίας ἐν αὐτῇ ἱεροτελεστίας, περὶ τῆς ἐξ οὐρανῶ ἐπελθούσης φωνῆς, ἵνα ἀπαχθῶσιν εἰς τὴν ἄλλα-δαπὴν τὰ ἱερά σκεύη καὶ μὴ μολυνθῶσιν ὑπὸ τῆς ξενικῆς κατακτήσεως, μέχρις οὗ, καταστρεφόμενου τοῦ δράματος, ὁ ἀοιδὸς ἐπιλέγει·

Σὺν τῷ ἤκουσε ἡ Δέσποινα, δακρύζουσι αἱ εἰκόνη.

— «Σὺ πά, κυρία Δέσποινα! μὴ κλάψης, μὴ δακρύξῃς,

Πάλε μὲ χρόνους, μὲ καιροὺς, πάλε εἰδικὰ σου εἶναι.»

Καὶ θέλετε εἰδεῖ δακρύοντας τοὺς γέροντας καὶ εὐλαβῶς ποιῶντας τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον, καὶ ἐν σιγῇ προσευχομένους ὑπὲρ τῆς τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ καιρῶν ἐπελεύσεως. Διότι ὑπάρχει ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἔθνους ἡ πεποίθησις, ὅτι ἂν περιεσώθη ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τοῦ μεγάλου Μωαμεθανικοῦ κατακλυσμοῦ, περιεσώθη διὰ τῶν ἀγώνων καὶ κατάρθωμάτων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχίας· ἂν δὲ ὑπέκυψεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ξενικὴν κυριαρχίαν, ὑπέκυψεν ἕνεκα τῶν συμφορῶν τῆς μοναρχίας ἐκείνης. «Ὡστε ἡ τύχη αὐτῆς ἀναποσπᾶστος μετὰ τῆς τύχης ἡμῶν διατελεῖ συνδεδεμένη· τὰ εὐτυχήματα αὐτῆς ἀπέβησαν ἡμέτερα εὐτυχήματα, αἱ συμφοραὶ αὐτῆς, ἡμέτεραι συμφοραὶ. Πῶς λοιπὸν ἡ ὑπόληψις αὐτῆς δύναται νὰ ᾖ ἡμῖν ἀδιάφορος; Καὶ ἔχομεν ἅρα καθήκον ἱερὸν ὑπὲρ τῆς ὑπόληψεως ταύτης ν' ἀγωνισθῶμεν· διότι ἡ κατάκρισις αὐτῆς, ἡμῶν ἐστὶ κατάκρισις, καὶ ἡ δικαιώσις αὐτῆς, ἡμῶν ἐστὶ δικαιώσις.